

ORVOSKARI, HIRMONDÓ

Benkó Rita fényképei

Pécs, 2010. november–december

TARTALOM

Karácsony

Kiss Tamás összeállítása

A Doktori Tanács ülése (dr. Fischer Emil)

A Kari Tanács ülése

Dr. Kett Károly 80 éves

(dr. Szilágyi Károly)

Üresen maradt rezidensi helyek

MEGJELENT:

Duga Boglárka – zsEBkönyv

Hospice világnap (dr. Csikós Ágnes)

Bohócdoktorok a Gyermekklinikán

(dr. Kozári Adrienne)

A Magyar Perinatológiai Társaság

kongresszusa (dr. Gruber Szilvia)

EURODIAB Munkaértekezlet

(dr. Soltész Gyula)

VI. International Symposium on Myocardial

Cytoprotection (dr. Szokodi István,

dr. Lantos János)

International Federation of Endodontic Asso-

ciations (dr. Krajczár Károly, dr. Kende Dóra)

A Magyar Higiénikusok Társaságának

Kongresszusa (Berényi Károly)

Járványos betegségek (dr. Benke József)

Humán klinikai vizsgálatok és

„orvostudományi kutatások”

elhatárolhatóságáról (dr. Tóth Judit)

Környey-különlenyomat

Csorba Győző hagyatékából

Kovács Olívia, Zékány Diána:

Mikrokozmosz I–II.

Röviden:

Mentorképző kurzus; a Collegium Ramazzini szimpóziuma; Szív MR-kurzus; A molekuláris sejtbiológia jövője; A Magyar Szívsebészeti Társaság kongresszusa; A gyógyszerek rendelésével kapcsolatos kérdésekről stb.

Dr. Trixler Mátyás
1940-2010

Intézeti, klinikai hírek

Tudományos közlemények

Sajtószemle

Tisztelt Olvasók!

A 100 éve elhunyt Mikszáth Kálmán két, jellegzetes, „bájosan pimasz” ünnepi írásával és Molnár Ferenc kedves hangú költeményével szeretnék Mindannyiuknak szeretteik körében eltöltött, kellemes, békés karácsonyt és szerencsés, boldog új évet kívánni.

Kiss Tamás
könyvtáros

Mikszáth Kálmán: Falusi karácsony

(Csevegés)

Öregszik az ember, kezd rendes lenni. Már évek óta jegyzem egy kis könyvecskébe a napi teendőimet előre. Ha aztán átszaladok egy-két lapot – az azért nem tesz semmit. Ne tessék rossz néven venni.

A mai napot nem ugrottam át. Megnézem reggel, hát csak ennyi a teendőm mára.

Lacikának: lóvonatú vasutat venni. Jancsikának: kerekese cocót. A *Pesti Hírlapnak*: karácsonyi tárcát írni.

Sokáig elcsavarogtam a játékkereskedésekben, míg végre egy kerekese lovat találtam, aminőt Jánoska parancsolt: „hogy a nyakán haja legyen, hogy a fején kantár legyen”.

Hát még a lóvonatú vasúttal mennyi dolgom volt: megvan-e rajta elől az ostornak való lyuk (mert azt a Lacika legfőképpen követeli), hát azok a szíjak felül, amikbe az utasok belefogóznak, amikor a kocsit túl van tömve, mert anélkül nem tökéletes a lóvonat. Egy szóval a kis Jézuska helyett mászkáltam egész délelőtt. (Nagy szó, hogy én valakinek a dolgát végzem, ha nem választó.)

Most reciprocitásból a kis Jézuska adhatna nekem témát a magam dolgához. Elgondolkoztam születésén, életén, halálán és feltámadásán. Hátha találnék benne valami pointot, amit még újságírói szem nem vett észre. Lehetetlenség! Szegény Jézus! Mennyi rossz tárcát írtak már rólad az emberek a karácsonyi mellékletekre! Nem, én sokkal jobb keresztény vagyok, nem csinállok rovásodra ízléstelen, émelygős történeteket. Eleget szenvedtél már te a keresztfán! Nem is való neked lejönni ide a városokba, ahol már a gyerekek sem hiszik el a te jelenlétedet (vének azok a lelkekben), itt igazán csak a kereskedők szeretnek (még ha zsidók is), akik jó vásárt csinálnak ezen a napon.

Hanem ott künn a falvakon vagy te szép. Aranyos köntöskéd tündöklő fényével beragyogja az alacsony falusi szobákat. Ott még hisznek benned... Oda már én is szívesen követlek a fantáziámmal! Csikorog a hó a nagy patkós csizmák alatt. Lázás sürgős-forgás van az egész faluban. Fák ünnepélyesen ütögetik össze a zúzmárás gallyaikat, a jégcsapok csillogó üde pompában lógnak le az ereszekről, az ablakok tele vannak rajzolva jégvirággal. Bent a kályhában vígan pattog a tűz, künn a konyhában kong a mozsár, amelyben a mákot törlik, a szomszéd házból egy másik mozsár felel neki, sűrög-forog az asszony-nép, gyúrnak, dagasztanak, kenik a kalácsot tojássárgájával...

A faluban minden kémény füstöl. Fehér tejszín felhő kavarg belőle. Éles rengő hangon zúg az esti harang. Ez az igazán szép. Mindenben meglátszik, hogy vendéget várnak. A suhanc gyerek már hetek óta emlegeti: – Édes szüle! Mikor lesz az a nap, ha majd úgy jóllakunk, hogy se állni, se járni, se feküdni nem fogunk tudni? Ez az a nap. Kigyúlnak a csillagok az égen, az ablakok is megvilágosodnak: Egyszerre kihalt lesz az utca, síri csend lepi el a tájat. Csak néha villan meg az ablak alatt, s szalad át sugarával a falon egy-egy elkésett embernek a lámpása. Ott benn ül a család az asztalnál. Lámpafény ömlik el nyájasan a hófehér abroszon. A vihangoló, türelmetlen apróságot, akiknek ma minden szabad, nehéz mesterség féken tartani az öregeknek. Az anyjuk behozza a káposztás levest a kolbásszal, aztán a mákos gubót. Azután a túrós csíkot. Azután a mézes ostyát (mely hetek óta fenn függött fehér asztalkendőbe kötve a mestergerendán, hogy az imposztorok föl ne ériék), azután sertésaprólékot. Azután az almát, diót. De már a diónál megmutatja az apjuk, hogy mit tud.

– Lassan, gyerekek! Ne kapkodjatok! A körmödre ütök, te Sári. Ami most jön, az nem bolondság. Nyúljatok be a szakajtóba, mindenitek vegyen ki egy diót. Te is, feleségem!

Félelős szerkesztő: Barthó Loránd, Decsi Tamás

Olvasószerkesztő: Hollósy Tibor

Tördelőszerkesztő: Babarciné Stettner Lenke

A szerkesztőség címe: PTE Általános Orvostudományi Kar Sajtóirodája, 7624 Pécs, Szigeti út 12. Tel.: 536-116.

E-mail: hirmondo@aok.pte.hu ■ HU ISSN 1586-1031 ■ Elektronikus publikáció: www.aok.pte.hu/hirmondo ■ HU ISSN 1586-1295

Nyomtatta a PTE ÁOK Nyomdája.

A címlapon és középen Benkő Rita Svájcban készült fényképei láthatók. A hátsó borítón az orvoskar központi épületének lépcsőfordulójában elhelyezett alkotások láthatók: Kovács Olívia, Zékány Diána: Mikrokozmosz I–II. – Fotó: Barkóczi Dávid (erről lásd még a 41. oldalt).

Téli fotók a belívben: H. G. (Hámori Gábor), R. M. (Rodler Miklós), B. L. (Barthó Loránd)

– Hát az mire való?

– Semmi se bizonyosabb annál. Amelyik olyan diót választott, hogy a maga egészséges, annak ugyan semmi baja sem lesz az idén. Olyan lesz, mint a halcsik. De ha a diója romlott vagy penészes, az nem lesz ment a nyavalyáktól. Azon szerint, amint egy gerezd vagy kettő rohadt el. (Bolondság ehhez képest minden doktori tudomány.)

Hanem a diókról nem lehet sokáig értekezni – kéri már azokat erősen ott kívül. Fölzeng az ablak alatt az ének. Betlehemes fiúk kántálják a kis Jézuska születési történetét. Fújja tüdőszakadtából a három napkeleti király: Melchior, Gáspár, Baltazár. S mihelyt királyok – mindjárt adó kell nekik. Szerencsére olcsók. Egy-két marok diót visz ki nekik Zsuzsi, s ezzel odább állnak.

Most aztán megindul a sok kérdezősködés a kicsinyek részéről. A szent legenda felkölti az érdeklődést. Hogy volt mint volt? – Hát igazán fölfeszítették a jó Jézust azok a csúf zsidók?

– Bizony fölfeszítették azt a keresztre. A mosolygó gyermekarcok egyszerre megnyúlnak, homlokukon egy árnyék suhan át, ajkuk nyitva marad. (Mintha most lopózkodnék be szív lelkükbe az a mag, amelyből húsz év múlva „antiszemita voks” lesz.) Új betlehemesek jönnek-mennek, egy-két csoportot be is szólítanak, hogy a gyerekek megnézzék a Jézust, a jászolyt, a teheneket, amelyeknek a párja melengette az „istengyermekeket”.

A szakajtó dió eközben persze egyre fogy. Már csak az alján csörög egy-kettő.

A későn jövőknek vesztett pöre vagyon... A diókkal fogy a vendégszeretet is. Zsuzsi a vége felé nem győz már kiszaladgálni, hogy elkeresse őket. Ne csipogjatok itt! Kinek énekeltek? A mi gyerekeink már alszanak.

Aminthogy rendre elaludtak vagy az anyjuk, vagy az apjuk ölében. Édes szuszogásuk szelíden belevegyül a prücsök méla cipipelésébe. Csak a nagyobbik fiú van még fent, aki az éjféle misére készül. Verebet is fogott, hogy majd a templomban szabadon eressze. Ezer különös kérdésekkel zaklatja az öregeket.

– Rokona Mikulás a Jézusnak, hogy mind a kettő a gyerekeknek keresi a kedvét?

– Nemcsak a gyerekekre viselnek ők gondot, de a nagyokra is.

– Mért van az édesapám, hogy a kastélyba az úri gyerekeknek többet visz a Mikulás, mint nekünk?

– Bizony nem tudom én édes fiam.

– Meg kellene tőle kérdezni.

(Ez a kópé már eszeli a szocializmust). – A csizma teszi fiam. Az úri gyermeké finomabb.

– De a mienk nagyobb, abba több férne.

– Bolond vagy, kis cselédké. Ne törd a fejedet ilyeneken. De a tudákos Miska csak nem hagyja abba:

– Hát a király fia is kiteszi a csizmáját az ablakba?

– Ki bizony. Még talán maga a király is.

– Aztán mit tett abba az idén a Mikulás?

Erre már nem tud megfelelni az öreg, de még talán én se tudnék, csak találomra. Vagy szurony volt, vagy olajág.

1886

Forrás: <http://mek.oszk.hu>

Mikszáth Kálmán: Mikulás bácsi

Bácsi bizony, de kinek? Mert a Mikulás úr nem ismer tréfát, és nagy megkülönböztetéseket tesz a gyermekek között. Igazi Janusfej, ugyanegy időben mosolyog az egyik arca az egyik gyerekre s haragos a másikra. Mikulás bácsit szentnek festik a képeken. Glória is van a feje körül, és majdnem olyan nagy a szakála, mint magának az Istenkének. Nagy mennyei bot van a markában, amely ma ugyancsak vékony fegyver lenne, mióta a Chassepot-puskák fel vannak találva. Hogy csacsin lovagol, az akkori idők divatja. Ha Mikulás bácsi ma állandóan köztünk laknék, amilyen gazdag embert játszik a sok ajándékaival, bizonyosan ekvipázst tartana, s azt a halvány csacsit, amin ül, kinevezetné valahová - fogalmazónak. Mert ő, akárhogy hímezzük-hámozzuk is a dolgot, nem egyéb, mint kém, közönséges kém, akit karácsony előtt, mielőtt szétküldené ajándékait Jézuska a gyermekek között, leküldi a földre, hogy tudja meg, szimatolja ki, ki viseli magát jól, ki szófogadatlan és ki engedelmes? Van a köpönyege alatt egy jegyzék-naptár (kapható Légárdy testvéreknél, ára 1 Ft 20kr.), abba belejegyezz, amit lát, hall, észrevesz, az apa, mama jóakarátú mentegése nem ér semmit, mert a Mikulás ravasz ember, még a cselédeket is kikérdezi. Sőt aztán az oktan állatokat, a madarakat is, a füveket: neki ezek is felelgetnek, mert hát akármilyen, de mégiscsak szent ő és tekintélyes nagy szakála van. Azért van Jézuska olyan kitűnően informálva mindenről. És ez már úgy is lesz addig mindig, míg csak Thaisz Lexi bácsi meg nem hal. Mert ez esetben, mint bizonyos forrásból értesülünk, Mikulás úr van kiszemelve budapesti rendőrkapitánynak. S ha egyszer az lesz, ő sem fog tudni semmit, mert az újságírók megzavarják a fejét.

...Eddig is azonban másrésről nagy a gyanú – s erre még eddig rá nem jött senki –, hogy Mikulás úr nem olyan szemes és lelkiismeretes szent, aminőnek tudják. Nekem legalább sokszor megfordul a fejemben az az eshetőség, hogy hátha az igazi Mikulás otthon heverész a mennyekben, valami paradicsomi fa alatt csibukozva, s holmi ál-Mikulásokat küldözget szét maga helyett. Mert nagyon furcsa az, hogy mikor a kis Emike Miklós estjén bekukucskált az ablakon a mamácska szobájába, egy szakasztott olyan embert látott, mint a Mikulás. Rettenetes nagy szakála volt és nagy bajusza, de a mellénye meg a nadrágja éppen olyan volt, mint a papáé. A Mikulás, aki toalett-tükör előtt állt, és a mamácska éppen akkor adta fel fejére az aranyos püspöki süveget. Csilla-

gos palástja ott hevert a széken, s játékszerei oda voltak hanyva a padlóra.

Soha annyi fényességet, annyi tömördek kincset, mint ott akkor... Hanem hát csak nagyon furcsa dolog az, hogy a mama éppenséggel nem félt tőle – sőt még ő is öltöztette. Jaj, ha a papa megtudná, hogy az ő nadrágját és mellényét húzta fel!

Hátha még azt tudná meg, hogy a mama szobájában vetkőzött! Mert a Mikulás is csak férfi – ha szent is. De ez mind csak semmi. Azt a ködöt, ami a Mikulás kiléte és foglalkozása körül lebeg, még jobban neveli a következő eset. A sarki boltosék Klárikája meg a mi kis Juditunk jó barátnék. Hol Klárka jön el hozzánk uzsonnára, hol a mi Juditunk megy oda. Néha, mikor a boltos bácsinak, kit különben „Fekete Kutya”-nak hírnak az utcánkban, jó kedve van, beereszti a picinyeket a boltba. Abban a boltban pedig vannak játékszerek is. Tömérdek szép dolog egy rakáson, s most karácsony előtt még szaporodott is. Van ott katona, ló, puska, kard, kis ház, vasút, apró edények, valóságos tündérország az ott együtt. De semmi sem tetszett annyira Juditnak, mint egy picike bábú; szép kék szemecskéi voltak, gyönyörű fehér haja, mint a kender, hát még a ruhája milyen szép fekete szövethől. Otthon is emlegette. A mama így szólt:

– Kár, hogy nincs egy mustra a ruhájából, ha már olyan nagyon megtetszett... olyan ruhákat varrnék a bábuinak. Judit, mikor beosonhatott Klárikával a boltba, a kis ollócskával észrevétlenül mustrát nyírt a bábu ruhájából - s odaadta aztán otthon a mamának. ...Egy szó, mint száz, azon a csodálatos estén, mikor a Mikulás megjelent rettenetes nagy botjával, görnyedezve az öregség súlya alatt, s egy ősz szakállú szolgálta hozta utána az ajándékokat, előbb megfenyegette vesszős seprőjével mind a gyerekeket, s azután hátraszólt a szolgálójához durván:

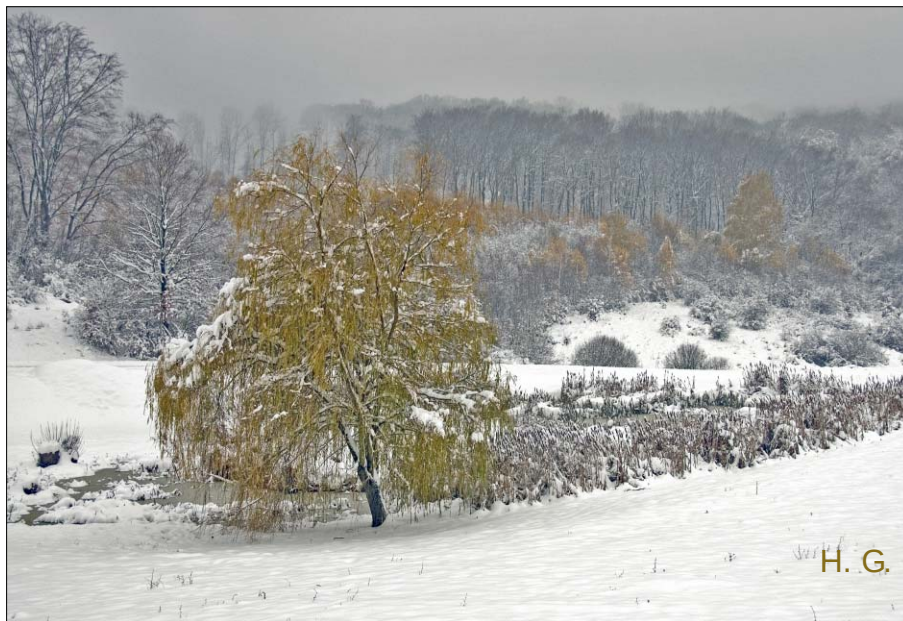
– Noé! – Placeat! – mondá Noé. – Add ide a fekete ruhás bábút!

Átadta a bábút és a Mikulás odanyújtotta azt Juditnak. Judit, amint jól megnézte, észrevette rajta, hogy a ruhájából egy kis darabka el van nyírva. Ugyanaz a bábu volt, amelyet a boltban láttak. A gyerekek tanácsot ültek s kisüttették, hogy mégis lehetetlen hát, hogy Mikulás égből hozná ajándékait: ott veszi ő is, ahol a többi ember, a piacon vagy a boltokban. Judit ravasz kis gyermek, elment másnap a boltosékhoz, és közönyös hangon kérdezte a bácsitól:

– Nem emlékszik-e, ki vette meg a fekete ruhás babát? – De bizony emlékszem. A Laci bácsi. – A Laci bácsi? – kiáltott fel Judit csodálkozva. – A Laci bácsi, a papa barátja, aki hozzánk jár? Hát az volna a Mikulás? Lehetetlen, lehetetlen, hiszen az vékony fiatalember... No, itt valami nagy csalás van a dologban. Főzik, találgatják, de bizony nem könnyű keresztüllátni a szövevényes történeten. Aztán úgyis elfoglalja csakhamar egyéb az elméjüket. Jön a fehér karácsony, jön maga a Jézuska. Az háttérbe szorít mindent, de mindent. Még talán a disznópörkölés sem elég érdekes most. Ki törődnék Mikulás dolgaival? Majd ki fogják találni máskor. Ki ám – csakhogy akkor már nem fognak örülni neki, sem nem fognak rá neheztelni. Adja isten, hogy nagyon sokáig ki ne találják.

Az író fenti műve először A gyerekek világa c. novelláskötetében jelent meg, Budapest, 1881-ben.

Forrás: <http://epa.oszk.hu>

Molnár Ferenc Karácsonyi nóta

Bámulj gyerek, bámulj felnőtt,
Hívjátok a férfit, delnőt.
Minden jóval megrakodva
Itt van, itt a karácsonyfa!

Van rajt' aranydió,
S mi jó:
Van rajt rézalma, ezüstkörte,
Cukorrámás kis tükörke,
Cukorbaba, cukorló,
Cukorteknő, mángorló,
Cukorkés, cukorolló,
Bábu, ezüstcsillag,
Aranyhal is csillog...
Üveggolyó, pléhkatona.
Rezgő-rengő aranycsimbók,
Ezüst csimbók, cukorbimbók,
Aranyputtony, fényes bicska,
Bádogvirág, vattahó,
Kristályüveg-jégcsapocska,
Betlehemi ezüst-rocska.
Csokoládé-kéményseprő,
Cukor-üst,
Aranyfüst
És ezüst
Füst,
Papírrózsa, virágfüzér,
Fahuszár és ólomfüzér
Pléhtulipán, pléhmalc,
Drótmajom és cukorpuska
Ezüstcsík, aranyhaluska,
Cukortehén, cukorbika,
Csokoládé-britannika,
Cukorból kis férfi meg nő,
Köpülő és mosóteknő,
Füge, Kugler, datolya,
Cukoralma, cukorkrumplicukor,
Krumplucukor, török méz,
Aranytökmag, kos, meg ürü
Üveggymántos drótgűrű,
Cserépdiszno, cukorperec,
Karperec,
Fehérszórú barika,
Pettyes cukorkarika,
Pólyásbaba, pápaszem,
Pirosboros butélia,
Fehér cukorkamélia,
Tintatartó, pezsgősüveg,
Aranyfüstös püspöksüveg,
Drága üvegdruágakövek,
Cukorrettek, ezüsfüvek,
Ostyacsövek,
Csattos övek,
Bádogagyú, cukorlöveg,
Kávécukor pattantyúval,
Pléhgárdista sarkantyúval,
Háromszögű üvegprizma,

Üvegcsizma,
 Aranymadár, fapapucs,
 Papírllepke, cukorhab,
 Cukorbab,
 Bojtos ustor, kis fokos,
 Óralánc és óra, ingó,
 Parasztszekér, úri hintó,
 Képeskönyv meg táncos mackó,
 Dohányzacskó, kecskeköröm,
 Krampus, mitől ki se retten...
 Tyhű, de nagyot lélekzettem!

In: A kandalló melege: válogatott költemények. Budapest, 4S Kiadó, 2006.

**BÉKÉS, BOLDOG
 KARÁCSONYI ÜNNEPEKET ÉS
 SIKERES ÚJ ÉVET KÍVÁNUNK!**

Honoris causa cím – David N. Reinhoudt professzornak

Az Egészségtudományi Kar előterjesztése alapján a Pécsi Tudományegyetem Szenátusa honoris causa címet adományozott DAVID N. REINHOUDT professzornak (Twentei Egyetem, Hollandia). David N. Reinhoudt Hollandiában született 1942-ben. Kémikusi diplomáját 1969-ben kapta. Fő kutatási területe a szupramolekuláris kémia, nanotechnológia, a lab-on-a-chip technológia. 1975 óta a Twentei Egyetem professzora, intézetigazgatója, jelenleg is a Nanotechnológiai Intézet emeritus igazgatója. Számítalan társasági funkciója mellett a Holland Királyi Tudományos Akadémia tagja. Több mint 900 eredeti tudományos dolgozat, szabadalom, könyv és áttekintő közlemény szerzője. Elnyerte az Izatt-Christensen Díjat (1995), a Simon Stevin Díjat (1998) és hazájában a lovagi címet (Knight of the Order of the Dutch Lion, 2002).

Reinhoudt professzor Európa egyik legismertebb kémikus kutató laboratóriumi szakembere. A kémia, a nanotechnológia területén számos nagy presztízsű amerikai és európai folyóirat szerkesztőbizottságának tagja (pl. Journal of Supramolecular Chemistry Synthesis, Perspectives in Supramolecular Chemistry, Angewandte Chemie – A European Journal; European Journal of Organic Chemistry, Journal of Supramolecular Chemistry Synthesis).

Reinhoudt professzor nemzetközi aktivitása során mindvégig támogatta a magyar tudományt. Feladatot vállalt a Science Building projekt támogatására létrejött Innovatív Kutatói Team programban, egyetemünk PhD képzési helyeket kapott kutató laboratóriumában.

David N. Reinhoudt professzor kinevezése a PTE HONORIS CAUSA DOKTORA címmel erősíti az Egyetem és az Egészségtudományi Kar nemzetközi elismertségét.

Pécs, 2010. november 10-én.

A képen balról: prof. Barry Hilary Valentine Topping, dr. Bódis József rektor és prof. David N. Reinhoudt

Fotó: Csontos Szabolcs, UnivPécs

Dr. Kovács L. Gábor
 egyetemi tanár

Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsának ülése

2010. október 21.

1. Kari állandó bizottsági elnökök megválasztása

Határozat: Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa az alábbi szavazati eredményekkel elfogadta a kari állandó bizottságok elnökeire szóló javaslatot.

Név	Igen	Nem	Tart.
<i>Dr. Balogh Péter</i> TDK Tanács	76	1	0
<i>Dr. Barthó Loránd</i> Sajtóbizottság	77	0	0
<i>Dr. Bogár Lajos</i> Hallgatói Fegyelmi Bizottság	74	3	0
<i>Dr. Czirják László</i> Kurrikulum Bizottság	72	5	0
<i>Dr. Fischer Emil</i> Doktori és Habilitációs Tanács	77	0	0
<i>Dr. Füzesi Zsuzsanna</i> Feedback Bizottság	75	1	1
<i>Ifj. Dr. Gallyas Ferenc</i> Gazdasági Bizottság	75	2	0
<i>Dr. Karádi Zoltán</i> Pályázati és Ösztöndíj Bizottság	74	2	1
<i>Dr. Kiss István</i> Informatikai Bizottság	75	1	1
<i>Dr. Menyhei Gábor</i> Nemzetközi Kapcsolatok Bizottság	76	0	1
<i>Dr. Nyitrai Miklós</i> Angol Program Bizottság	74	1	2
<i>Dr. Ohmacht Róbert</i> Német Program Bizottság	75	2	0
<i>Dr. Seress László</i> Tudományos Bizottság	76	1	0
<i>Dr. Simor Tamás</i> Diákjuttatási és Kollégiumi Bizottság	74	3	0
<i>Dr. Szekeres Júlia</i> Antibiotikum és Infekció Kontroll Biz.	77	0	0
<i>Dr. Vincze Áron</i> Szak- és Továbbképző Bizottság	75	1	0

Határozat: Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa az alábbi szavazati eredményekkel elfogadta a Kreditárviteli Bizottság elnökére és oktatói tagjaira szóló javaslatot.

Kreditárviteli Bizottság elnöke:			
<i>Dr. Horváth Judit</i>	74	2	1
Kreditárviteli Bizottság oktató tagja:			
<i>Dr. Battyáni István</i>	77	0	0
Póttag:			
<i>Dr. Vértess Zsuzsanna</i>	75	0	1

Határozat: Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa az alábbi szavazati eredményekkel elfogadta a Tanulmányi Bizottság elnökére és oktatói tagjaira szóló javaslatot.

Tanulmányi Bizottság elnöke:			
<i>Dr. Pethő Gábor</i>	77	0	0
Tanulmányi Bizottság oktató tagjai:			
<i>Dr. Csermely Tamás</i>	77	0	0
<i>Dr. Karádi Kázmér</i>	77	0	0
<i>Dr. Marada Gyula</i>	77	0	0
<i>Dr. Sétáló György</i>	76	0	1
<i>Dr. Than Péter</i>	76	1	0
Póttag:			
<i>Dr. Horváth Judit</i>	74	2	1

2. Záróvizsgabizottsági elnökök megválasztása

Határozat: Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa egyhangúlag elfogadta a Záróvizsgabizottsági elnökök személyére tett előterjesztést.

3. Honoris causa doktori cím adományozása

Határozat: Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa az alábbi szavazati eredménnyel terjeszti a Szenátus elé a honoris causa doktori cím adományozását.

„Honoris causa doktori cím adományozásáról			
<i>Prof. dr. Johann Theodore Povlishock</i>	75	1	1

4./ Címzetes egyetemi tanári cím odaítélése

Határozat: Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa az alábbi szavazati eredménnyel nem támogatta *dr. Matkó Ida* címzetes egyetemi tanári felterjesztését.

„Címzetes egyetemi tanári” címek adományozásáról			
<i>Dr. Matkó Ida</i>	38	34	5
egyetemi docens			

Határozat: Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa az alábbi szavazati eredményekkel terjeszti a Szenátus elé a címzetes egyetemi tanári pályázatokat.

„Címzetes egyetemi tanári” címek adományozásáról			
<i>Dr. Horváth Gyula</i> főorvos	71	2	4
<i>Dr. Pécsvárad Zsolt</i> főorvos	43	32	2

5./ Címzetes egyetemi docensi cím odaítélése

Határozat: Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa az alábbi szavazati eredményekkel terjeszti a Szenátus elé a címzetes egyetemi docensi pályázatokat.

„Címzetes egyetemi docensi” címek adományozásáról			
<i>Dr. Hettyés Katalin</i> főorvos	73	2	1
<i>Dr. Józán-Jilling Mihály</i> osztályvezető főorvos	42	33	1
<i>Dr. Lupkovics Géza</i> osztályvezető főorvos	70	4	2
<i>Dr. Nyári Ildikó</i> igazgató főorvos	72	3	1
<i>Dr. Télessy István</i> szakgyógyszerész	72	3	1

6./ Orvostudományi SZMSZ módosítása

Az Orvostudományi SZMSZ-ben eddig 4 fő dékánhelyettes szerepelt, ez módosul most öt főre.

Dr. Miseta Attila dékán tájékoztatása szerint *dr. Ertl Tibor* professzor lesz az általános dékánhelyettes, valamint ő látja el a szak- és továbbképzési dékánhelyettesi teendőket és egyben ő a Szak- és Továbbképző Igazgatóság igazgatója is. *Dr. Koller Ákos* professzor, a Kórélettani Intézet igazgatója a tudományos dékánhelyettes lesz és többek között a Pályázati Iroda, a TDK-ügyek fognak hozzá tartozni. *Dr. Decsi Tamás* professzor lesz a gazdálkodási dékánhelyettes. Ő korábban a Gazdasági Bizottság elnöke volt. *Dr. Csernus Valér* professzor marad az oktatási dékánhelyettes, és *dr. Biró Zsolt* professzor lesz a klinikai dékánhelyettes.

Határozat: Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa egyhangúlag elfogadta a PTE ÁOK SZMSZ módosítására tett javaslatot.

Dr. Miseta Attila dékán tájékoztatta a kari tanács tagjait arról, hogy a társegyetemeken mindenütt jóval kisebb létszámú kari tanácsok működnek. Ezért egy ad hoc bizottság fog javaslatot tenni arra, hogyan csökkenthető a kari tanács létszáma körülbelül a mostani felére. Ez egyszerűsítheti az adminisztrációt és a határozatképességet fenntartása szempontjából hatékonyabb működést tenne lehetővé.

7. A 2011/2012-es tanév tandíjai

Határozat: Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa egyhangúlag elfogadta a 2011/2012. tanévre a költségtérítési díjak megállapítására tett javaslatot.

8. Tanulmányi- és Vizsgaszabályzat módosítása

Határozat: Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa 49 igen, 3 tartózkodás szavazattal elfogadta a Tanulmányi- és Vizsgaszabályzat módosítására tett javaslatot.

9. Bejelentések.

Dr. Miseta Attila dékán felolvasta az Igazságügyi Orvostani Intézet belüli Komplementer Medicina Intézeti Tanszék megszüntetéséről szóló javaslatot.

Határozat: Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa egyhangúlag elfogadta a Komplementer Medicina Tanszék Egészségtudományi Karra történő áthelyezésére tett javaslatot.

Dr. Ertl Tibor tájékoztatta a tanácsot arról, hogy a régiókban 140 állást hirdettek meg, főként a régió megyei kórházai. Ebből a 140-ből a végzős kb. 140 fő hallgató megpályázott, illetőleg elnyert összesen 72 állást. Ez a 72-es szám úgy adódik, hogy ebben már benne vannak a központi gyakornokok is, hiszen a családvostanra, arc- és állcsontsebészetre, a megelőző orvostanra és az igazságügyi orvostanra az egészségügyi kormányzat a képzés teljes idejére központi gyakornoki rendszert hozott létre.

Ez azt jelenti, hogy a végzett évfolyamnak körülbelül a fele fog bekapcsolódni a szakképzés valamilyen formájába.

Az adatokkal kapcsolatban *dr. Ertl Tibor* elmondta: „ezek a számok pillanatnyilag azok, amiket szembesíteni kell magunkkal, meg mindezzel, aki felelőse a szakorvos képzésnek”.

DÉKÁNY MIKLÓS EMLÉKNAP – 2010. november 26.

Fotó: Verébi Dávid

A Doktori Tanács ülése

2010. szeptember 20.

1. Aktuális ügyek

1/a Állami ösztöndíjas PhD-hallgatók ügyei

Dr. Balogh András II. éves PhD-hallgató (Biológiai Intézet) PhD tanulmányait 1 éves halasztás után 2010. szeptember 1-től folytatja. Kérését a DT tudomásul veszi.

Varga Judit II. éves PhD-hallgató (Biológiai Intézet) PhD-tanulmányait 1 éves halasztás után 2010. szeptember 1-től folytatja. Kérését a DT tudomásul veszi.

Harci Alexandra II. éves PhD-hallgató (Biológiai Intézet) PhD tanulmányait 1 éves halasztás után 2010. szeptember 1-től folytatja. Kérését a DT tudomásul veszi.

Dr. Nagy Zsófia Katalin II. éves PhD-hallgató (Patológiai Intézet) PhD tanulmányait 1 éves halasztás után 2010. szeptember 1-től folytatja. Kérését a DT tudomásul veszi.

Kollár Veronika II. éves PhD-hallgató (Biofizikai Intézet) PhD-tanulmányainak halasztását kéri 2010. szeptember 1-től 2011. január 31-ig. Kérését a DT támogatja.

Dudás Réka II. éves PhD-hallgató (Biofizikai Intézet) PhD-tanulmányainak halasztását kéri 2010. szeptember 1-től 2011. augusztus 31-ig. Kérését a DT támogatja.

Fejes Árpád II. éves PhD-hallgató (Gyógyszerészi Kémiai Intézet) PhD-tanulmányainak halasztását kéri 2010. szeptember 1-től 2011. január 31-ig. Kérését a DT támogatja.

Varga Eszter III. éves PhD-hallgató (Pszichiátriai Klinika) PhD tanulmányainak halasztását kéri 2010. szeptember 1-től 2011. január 31-ig. Kérését a DT támogatja.

Dr. Halász Melinda III. éves PhD-hallgató (Orvosi Mikrobiológiai és Immunitástani Intézet) PhD tanulmányainak 1 hónappal történő hosszabbítását kéri az intézetvezető a FAGCENTR keret terhére. Kérését a DT támogatja.

Dr. Hajna Zsófia I. éves PhD-hallgató (Farmakológiai Farmakoterápiai Intézet) kettős témavezetésének kérése: dr. Pintér Erika egyetemi tanár mellett dr. Bíró Zsolt egyetemi tanár. Kérését a DT támogatja.

1/b Levelezős PhD-hallgatók ügyei

Dr. Bozó János levelezős hallgató (Dombóvár – Szívgyógyászati Klinika) nyilvántartásból történő törlése tekintettel arra, hogy nem kívánja tanulmányait folytatni. Kérését a DT tudomásul veszi.

Kindl Mária levelezős hallgató (Orvosi Mikrobiológiai és Immunitástani Intézet) nyilvántartásból történő törlése tekintettel arra, hogy nem kívánja tanulmányait folytatni. Kérését a DT tudomásul veszi.

Dr. Kosztolányi Szabolcs levelezős hallgató (I. Belklinika) PhD-tanulmányait 1 éves halasztás után 2010. szeptember 1-től folytatja. Kérését a DT tudomásul veszi.

Dr. Damásdi Miklós levelezős hallgató (Urológiai Klinika) PhD-tanulmányait 1 éves halasztás után 2010. szeptember 1-től folytatja. Kérését a DT tudomásul veszi.

Dr. Tőkés-Füzesi Margit levelezős hallgató (Laboratórium Medicina Intézet) PhD-tanulmányait 1 éves halasztás után 2010. szeptember 1-től folytatja. Kérését a DT tudomásul veszi.

Dr. Dombi Zsuzsanna levelezős hallgató (Közegészségtani Intézet) PhD-tanulmányait 1 éves halasztás után 2010. szeptember 1-től folytatja. Kérését a DT tudomásul veszi.

Dr. Husznai Róbert levelezős hallgató (Szívgyógyászati Klinika) PhD-tanulmányait 1 éves halasztás után 2010. szeptember 1-től folytatja. Kérését a DT tudomásul veszi.

Dr. Szabó Melinda levelezős hallgató (Edelény – Orvosi Genetikai Intézet) PhD-tanulmányait 1 éves halasztás után 2010. szeptember 1-től folytatja. Kérését a DT tudomásul veszi.

Dr. Tanczos Krisztián levelezős hallgató (AITI – Biokémiai és Orvosi Kémiai Intézet) PhD-tanulmányainak halasztását kéri 2010. szeptember 1-től 2011. január 31-ig. Kérését a DT támogatja.

Dr. Falusi Boglárka levelezős hallgató (AITI) PhD-tanulmányainak halasztását kéri 2010. szeptember 1-től 2011. január 31-ig. Kérését a DT támogatja.

Dr. Móricz Péter levelezős hallgató (Fül-Orr-Gégeklinika – Mozgásszervi Intézet) PhD-tanulmányainak halasztását kéri 2010. szeptember 1-től 2011. január 31-ig. Kérését a DT támogatja.

Dr. Csalódi Renáta levelezős hallgató (I. Belklinika) PhD-tanulmányainak halasztását kéri 2010. szeptember 1-től 2011. augusztus 31-ig. Kérését a DT támogatja.

Dr. Lengl Orsolya levelezős hallgató (AITI – Farmakológiai Intézet) PhD-tanulmányainak halasztását kéri 2010. szeptember 1-től 2011. január 31-ig. Kérését a DT támogatja.

Bovári-Biri Judit levelezős hallgató (Biofizikai Intézet) PhD-tanulmányainak halasztását kéri 2010. szeptember 1-től 2011. január 31-ig. Kérését a DT támogatja.

Dr. Kanizsai Emőke levelezős hallgató (Kaposvár – Szülészeti Klinika) PhD-tanulmányainak halasztását kéri 2010. szeptember 1-től 2011. augusztus 31-ig. Kérését a DT támogatja.

Dr. Lempel Edina levelezős hallgató (Fogászati Klinika – Biokémiai és Orvosi Kémiai Intézet) PhD-tanulmányainak halasztását kéri 2010. szeptember 1-től 2011. augusztus 31-ig. Kérését a DT támogatja.

Dr. Kinczel Gábor levelezős hallgató (Mozgásszervi Sebészeti Intézet – Sebészeti Oktató és Kutató Intézet) PhD-tanulmányainak halasztását kéri 2010. szeptember 1-től 2011. január 31-ig. Kérését a DT támogatja.

Dr. Hóbor Renáta levelezős hallgató (Immunológiai Klinika) PhD-tanulmányainak halasztását kéri 2010. szeptember 1-től 2011. augusztus 31-ig. Kérését a DT támogatja.

Dr. Sárosi Veronika levelezős hallgató (I. Belklinika – Orvosi Mikrobiológiai és Immunitástani Intézet) PhD-tanulmányainak halasztását kéri 2010. szeptember 1-től 2011. augusztus 31-ig. Kérését a DT támogatja.

Dr. Tóth Eszter levelezős hallgató (Fül-Orr-Gégeklinika – Farmakológiai Intézet) kettős témavezetésének kérése: dr. Pintér Erika mellett dr. Gerlinger Imre. Kérését a DT támogatja.

Dr. Pintér Tünde (Szívgyógyászati Klinika) levelezős hallgatóként szeretne csatlakozni dr. Czirják László által vezetett PhD-programhoz (témavezető: dr. Komócsi András). Kérését a DT támogatja.

Dr. Patonai Zoltán (Igazságügyi Orvostani Intézet) levelezős hallgatóként szeretne csatlakozni dr. Sümegi Balázs által vezetett PhD-programhoz. Kérését a DT támogatja.

Dr. Triphan Martin (Németország) levelezős hallgatóként szeretne csatlakozni dr. Sümegi Balázs által vezetett Ph-programhoz (témavezető: dr. Olasz Lajos). Kérését a DT támogatja.

Dr. Pintér Örs (Szívgyógyászati Klinika) levelezős hallgatóként szeretne csatlakozni az ideiglenesen dr. Róth Erzsébet által vezetett PhD-programhoz. Kérését a DT támogatja.

Dr. Pusch Gabriella (Neurológiai Klinika) levelezős hallgató-

ként szeretne csatlakozni dr. Komoly Sámuel által vezetett PhD-programhoz (témavezető: dr. Illés Zsolt). Kérését a DT támogatja.

Dr. Entz Bertalan Béla (Németország) levelezős hallgatóként szeretne csatlakozni dr. Komoly Sámuel által vezetett PhD-programhoz (témavezető: dr. Biró Zsolt). Kérését a DT támogatja.

Dr. Bátor György (Szombathely) levelezős hallgatóként szeretne csatlakozni dr. Komoly Sámuel által vezetett PhD-programhoz (témavezető: dr. Biró Zsolt). Kérését a DT támogatja.

Dr. Bányai Dániel (Urológiai Klinika) levelezős hallgatóként szeretne csatlakozni dr. Bellyei Árpád által vezetett PhD-programhoz (témavezető: dr. Farkas László). Kérését a DT támogatja.

Dr. Péterfi István (Kaposvár) levelezős hallgatóként szeretne csatlakozni dr. Szabó István által vezetett PhD-programhoz (témavezető: dr. Szilágyi András). Kérését a DT támogatja.

Tucsek Zsuzsanna levelezős hallgató (Biokémiai és Orvosi Kémiai Intézet) elkészítette értekezés tervezetét. Az előbírálók, a szigorlati tárgyak, a szigorlati bizottság, az opponensek és a védési bizottság kijelölése megtörtént.

Dr. Mester László (Biokémiai és Orvosi Kémiai Intézet) elkészítette értekezés tervezetét és fokozatszerzési eljárásra jelentkezik. Az előbírálók, a szigorlati tárgyak, a szigorlati bizottság, az opponensek és a védési bizottság kijelölése megtörtént.

1/c Egyéni felkészülők ügyei

Dr. Sütő Balázs egyéni felkészülő (AITI) programváltoztatási kérelme: dr. Róth Erzsébet programjából dr. Pintér Erika programjába történő regisztrálás. Kérését a DT támogatja.

Dr. Kuzma Mónika egyéni felkészülő (Gyógyszerészi Kémiai Intézet) témaváltoztatási kérelme. Az új téma címe: Kapszaicinoidok növényi extraktumokból és biológiai mátrixokból történő meghatározására alkalmazott analitikai módszerek fejlesztése és alkalmazása. Kérését a DT támogatja.

Dr. Vörös Viktor egyéni felkészülő (Pszichiátriai Klinika) elkészítette értekezés tervezetét. Az előbírálók, a szigorlati tárgyak, a szigorlati bizottság, az opponensek és a védési bizottság kijelölése megtörtént.

Dr. Nagy Gábor egyéni felkészülő (ETK - Nephrológiai Klinika) elkészítette értekezés tervezetét. Az előbírálók, a szigorlati tárgyak, a szigorlati bizottság, az opponensek és a védési bizottság kijelölése megtörtént.

Dr. Laczy Boglárka egyéni felkészülő (Nephrológiai Klinika) elkészítette értekezés tervezetét. Az előbírálók, a szigorlati tárgyak, a szigorlati bizottság, az opponensek és a védési bizottság kijelölése megtörtént.

Faragó Bernadett egyéni felkészülő (Orvosi Genetikai Intézet) PhD szigorlata 2010. július 2-án summa cum laude eredménnyel megtörtént.

Sáfrány Enikő egyéni felkészülő (Orvosi Genetikai Intézet) PhD szigorlata 2010. július 5-én summa cum laude eredménnyel megtörtént.

Dr. Minier Tünde egyéni felkészülő (Immunológiai Klinika) PhD-szigorlata 2010. szeptember 1-jén summa cum laude eredménnyel megtörtént.

Dr. Vető Sára egyéni felkészülő (Biokémiai és orvosi Kémiai Intézet) PhD-szigorlata 2010. szeptember 10-én summa cum laude eredménnyel megtörtént.

Horvatovich Katalin egyéni felkészülő (Orvosi Genetikai Intézet) PhD szigorlata 2010. szeptember 13-án summa cum laude eredménnyel megtörtént.

Dr. Bartha Éva egyéni felkészülő (I. Belklinika) elkészítette értekezését. Az opponensek és a védési bizottság kijelölése megtörtént.

Fekete Zsuzsanna egyéni felkészülő (Biokémiai és Orvosi Kémiai Intézet – Biológiai Intézet) értekezésének védeése 2010. július 6-án 100 %-os eredménnyel megtörtént. A DT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD-fokozat odaítélését.

Dr. Simon Diána egyéni felkészülő (Immunológiai Klinika – IBI) értekezésének védeése 2010. július 19-én 100 %-os eredménnyel megtörtént. A DT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD-fokozat odaítélését.

2. PhD felvételi

Az ismételten meghirdetett kari keretből finanszírozható helyre 3 fő adta be pályázatát. A szóbeli elbeszélgetés időpontja kijelölésre került.

3. Egyebek

– *Dr. Pap Marianna* a PAB Sejtbiológiai Munkabizottságának elnöke kreditpont beszámítását kéri a „Jövő molekuláris biológiája” tudományos fórumon résztvevő és sikeres vizsgát elérő hallgatók részére. A DT 1 kreditpont beszámítását engedélyezi.

– *Dr. Decsi Tamás* a Granadai Egyetemen részt vett egy PhD-értekezés témavezetésében. Az ÁOK Doktori Tanács adatai között szeretné feltüntetni ezt a tény. A Doktori Tanács a bejelentést örömmel vette tudomásul. A doktori adatbázisban a személyes adatai között feltüntetheti a témavezetést. Tekintettel arra, hogy a hallgató nem volt regisztrálva az ÁOK hallgatói között, ezért a statisztikai jelentésben nem vehetjük figyelembe.

– *Dr. Illés Tamás* a Klinikai Orvostudományok Doktori Iskolán belül „Mozgásszervi klinikai tudományok” című doktori program indításának engedélyezését kéri. Az illetékes iskolavezető és az opponensek állásfoglalásának figyelembevételével a Doktori Tanács engedélyezi, hogy a doktori program 2010. október 1-től az ÁOK akkreditált programjai között szerepeljen.

– A PhD képzésben résztvevők időszakos szóbeli beszámolójának megtartását javasolja a Doktori Tanács. A részletek kidolgozására később kerül sor.

Dr. Fischer Emil
a Doktori Tanács elnöke

KITÜNTETÉSEK

Dr. Dóczi Tamás egyetemi tanár hosszú évtizedeken át a betegek érdekében fáradhatatlan odaadással végzett, lelkiismeretes gyógyító munkájáért, nemzetközileg is elismert kutatómunkájáért **Baranya megyei Prima-díjban** részesült.

Dr. Gallyas Ferenc emeritus egyetemi tanár magas színvonalú, hosszú évtizedeken át végzett, nemzetközileg is messzemenően elismert tudományos-, kutató és iskolderemtő oktatómunkájáért **Eötvös Koszorú** kitüntetésben részesült.

Dr. Kajtár Pál professzor emeritus több évtizedes, a gyermekgyógyászatban és a gyermekonkológiában végzett kiemelkedő munkája elismeréseként a Magyar Gyermekorvosok Társasága Bókay János-díját vette át az MGYT Nagygyűlésén 2010. szeptember 23-án Esztergomban.

Dr. Lázár Gyula emeritus professzor Ipolyi Arnold-díjat kapott az OTKA-tól a „hazai alap kutatások támogatási rendszerének elméleti és gyakorlati továbbfejlesztésében kifejtett sokéves munkásságáért.”

Dr. Schneider Imre emeritus professzor 2010. november 2-án a Vas megyei Markusovszky Kórház vezetőjétől, dr. Lakner László főigazgatótól „a Vas megyei és szombathelyi betegek érdekében végzett kimagasló gyógyító tevékenysége elismeréseképpen” indoklással a kórházat alapító dr. Pető Ernő igazgató tiszteletére alapított **„dr. Pető Ernő emléklapoktetet”** vette át. A koszorúzással és megemlékezéssel egybekötött ünnepség keretében Schneider Imre előadást tartott „Az orvoslás evolúciója, fejlődésének fontosabb állomásai” címmel.

GRATULÁLUNK!

Dr. Kett Károly 80 éves

Kedves Karcsi, kedves Professzor Úr!

Biztosan ismered ezt az ókori mondást: „Ars longa, vita brevis”. „A művészet örök, az élet rövid”.

Ez, annak idején a „Romhányi Intézetben” gyakran elhangzó hippocratesi idézet jutott eszembe az idei Károly napon. Egy üveg bor, a szokásos jókívánságok, utána megkérdezted, ezt a névnapodra, vagy születésnapodra kaptad-e, mert november 21-én 80 éves leszel.

Én is elfelejtettem.

Az élet rövid, vagy az időnk múlik gyorsan? Elgondolkodtam, már 34 éve, hogy megálltál a Patológiai Intézet szövettani indítóhelyiségének ajtajában, úgy Kett Karcsisan, félig kigombolt ingben, a magad stílusában megkérdezted, nem akarok-e sebész lenni? Nem leendő sebészre volt szükség, hanem egy olyan emberre, aki megnézi a nyúlból kivett nyirokcsomókat, megkeresi bennük a H3 timidinnel jelölt sejteket, a köréd gyűlt lelkes emberek limfológiai, kísérletes és klinikai anyagait. Mindig voltak ötleteid, néha zseniálisak, máskor lehetetlennek látszóak, az egyiket szinte még nem is gondoltuk végig, nem is fejeztük be, már kérdezted, a következőt miért nem csináljuk. Sok dologba belekezdél, mindig hajtott valami, amiről éppen lelkesen beszéltél, meséltél, amit meg akartál valósítani, ezek közül sok minden sikerült, sok dologban visszahúztak, sokban akadályoztak, kevesebben támogatottak.

Az idő múlt, elteltek az aktív sebész évek, maradt a levelezés Clodiussal, Bauerrel, Tabárral, akik lelkesedtek a korábbi, nyirokrendszerrel kapcsolatos eredményeidért. Megnyugodva vagy keserűen olvastad a világhírűvé vált radiológus levelét, mondatát, hogy biztosan rossz napjaid voltak, mert az emlő szentinel nyirokcsomót ma nem Kett-féle nyirokcsomónak nevezik. Pedig valóban, így is nevezhetnék. Mindig tudtál erről valami újat mondani, a százszor végignézett limfográfiás képeken mindig találtál újdonságokat.

Az idő gyorsan múlik, vagy lassan? A szobádban az utóbbi években a levelek sora alig változott, egy-egy jellegzetes, még írógéppel írt Clodius levéllel és karácsonyi üdvözléssel bővült, a röntgenképek szétcsúszó, kicsit rendetlen halmaza sem változott, ugyanaz maradt a tetején, nem nyúlt hozzájuk senki. A számítógép mellett ugyanazok a papírok, levelek voltak, megírásra vagy válaszra várva, mintha lelassult, megállt volna az idő. Amikor bejelentkeztem Károly napra, a hangodon is ezt hallottam. A szobádban a papír- és röntgenkép kupacok érintetlenek voltak, árválkodni látszott a nyomtató és a számítógép, a dohányzóasztalon fekvő papírok mellett a ceruzákat és tollakat sem használta senki. Lassan, talán kissé bizonytalanul jöttél-mentél, óvatosan ültél le. Nem beszéltél emlő limfográfiáról, Clodius utolsó leveléről, helyette diagnózisokat mondtál, melyek miatt gyógyszereket kapsz, elmesélted, hogy az utóbbi napokban milyen messze merészkedtél a háztól, hogy bántak veled az egyik klinikán, ahol a professzor megkérdezte, hogy te tényleg sebész voltál és professzor? Az idő múlik, gyorsan vagy lassan. A művészet örök. A mi szakmánk is művészet, szép és örök. Hogy mit tettünk ezért, sokat vagy keveset, ki tudja, az értékrend nem egyforma, lehet lelkesedni és lehet felejteni. Ebben a művészetben időnként, egy-egy alkotás erejéig lehetünk igazi művészek, máskor csak meseterembek, betanított munkások, vagy segédmunkások, de tettük és tesszük a dolgunkat, az alkotást a világ ítéli meg.

Kedves Karcsi, Professzor Úr! Elmúlt 80 év, lassan vagy gyorsan, sikerekkel, kudarcokkal, kiben mélyebb nyomokat hagyva, kiben felejtvé. Csak egészséget kívánok és kívánunk, nem a szokásos módon jól, hisz tudjuk, hogy rossz egészség nincs, betegség viszont sokféle, nem kímélve az embert, legyen az halandó, professzor vagy művész. Gratulálunk az eddigiekhez, vigyázz Magadra!

Pécs, 2010. november

Dr. Szilágyi Károly

Üresen maradt, támogatott rezidensi helyek

A Pécsi Tudományegyetem régiójába tartozó, a 122/2009. (VI.12.) Kormányrendelet szerint sikeresen pályázó munkáltatók üresen maradt, támogatott rezidensi helyeit ismételtlen meg hirdetjük.

A jelentkezéseket 2011. január 31-ig fogadjuk.

A jelentkezési lap letölthető a Szak- és Továbbképző Igazgatóság honlapjáról: <http://szi.pte.hu>

További, részletes tájékoztatást a Szak- és Továbbképző Igazgatóság munkatársai adnak.

ELÉRHETŐSÉG:

PTE ÁOK Szak- és Továbbképző Igazgatóság
7624 Pécs, Szigeti u. 12.
72/512-681
postgradualis.kepzes@aok.pte.hu

Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

A Szak- és Továbbképző Igazgatóság munkatársai

A táblázatban * = hiányszakma.

R.M.

PTE Klinikai Központ	anestheológia és intenzív terápia*	2
	bőrgyógyászat	1
	gyermeksebészet	1
	gyermek- és ifjúságpszichiátria	1
	házi orvostan (központi gyakornok)	8
	igazságügyi orvostan* (központi gyakornok)	1
	nukleáris medicina*	1
	ortopédia-traumatológia*	3
	oxológia- és sürgősségi orvostan*	4
	patológia*	1
	sebészet	1
	szemészet	1
Kaposi Mór Oktató Kórház	csecsemő- és gyermekgyógyászat*	3
	fül-orr-gégegyógyászat	1
	kardiológia	1
	nukleáris medicina*	1
	patológia*	2
	pszichiátria*	2
	radiológia*	1
OVSZ Pécsi Regionális Vérellátó Központ	transzfuziológia*	2
Tolna Megyei Önkormányzat Balassa János Kórháza	anestheológia és intenzív terápia*	1
	belgyógyászat	1
	fül-orr-gégegyógyászat	1
	infektológia*	1
	orvosi laboratóriumi diagnosztika*	1
	patológia*	1
	pszichiátria*	2
	radiológia*	1
	szemészet	1
Vas Megyei Markusovszky Kórház	anestheológia és intenzív terápia*	3
	belgyógyászat	2
	fizikális medicina	2
	idegsebészet	1
	kardiológia	1
	neurológia*	1
	nukleáris medicina*	1
	ortopédia-traumatológia*	4
	orvosi laboratóriumi diagnosztika*	2
	patológia*	2
	pszichiátria*	2
	radiológia*	3
	sugárterápia*	2
	tüdőgyógyászat*	2
	urológia	1
Zala Megyei Kórház	anestheológia és intenzív terápia*	2
	infektológia*	2
	patológia*	1
	pszichiátria*	1
	szívsebészet	1
	szülészet-nőgyógyászat	1
	tüdőgyógyászat*	1
	urológia	1

Megjelent

Duga Boglárka második gyermekkötetete **zsEBkönyv** címmel, Pál Rita rajzaival.

Boglárka a Pályázati Iroda munkatársa, jelenleg otthon neveli gyermekeit. Így vall könyvéről:

„...A kötetre különösen igaz ama velős mondás, hogy »egyik kutya, másik eb«, hiszen minden oldalán bohókás bolhafészkek csaholnak, majszolnak májas-hurkát, élnek nem épp eseménytelen eb-hétköznapjaikat. A strófák egyik része kutyafajtákat karikíroz kedvesen (itt lakol a vacsiváro csacsi tacsí, vagy Puncs, a sütifaló pincsi, Alíz, a pompásan piruettező uszkár, és még sokan mások), másik részük a kutya szóból származó kifejezésekkel játszik (mint például a kutyabaj, kutyául érzem magam, kutyagumi). A kötet hátsó borítójára elmecsiszoló társasjáték költözött, mely reményeim szerint kelleBes percekét szerez majdan az egész családnak.”

A kötet 1890 Ft-os áron kapható, személyre szóló dedikációval is.

A könyvről és a szerző korábbi írásairól, valamint Boglárka saját készítésű kerámiatárgyairól további információkat szerezhetünk a www.dugaboglarka.hu internetcímen és a 06/20-540-3539-es telefonszámon, valamint az 1907-es melléken (Palkovics Tamás, Orvosi Mikrobiológiai Intézet).

Csivava

A csivava olyan kicsi, aki látja, mind azt hiszi nem igazi, csak valami játékgyári plüsskutyuli.

Apró pálcikákon áll,
nem marad nyom, merre jár.
Néki egy légy griffinadár,
sőt e vers is hosszú már.

A kutyafáját!

A kutyafáját neki!
Kiáltott fel nagyí,
mikor bosszantani kezdte őt valami.

Kinek kell a kutya fája?
Gondolkodtam el utána...

Hisz oly sok fa van a világon!
Alma-, körte-, szil-, karácsony-,
satra-, kopja-, erdei...
Miért épp a szerencsétlen
kutya fája kell neki?!

Csacsi tacsí

Nagybátyámnál él egy tacsí,
jóraloló állat...
Ám azt se érti ül, vagy pacsí,
farkat csóvál, s nyálát.

Lehet, hogy nem kelekótya,
csak nagyot hall a csacsi,
s a pacsí szót évek óta
úgy érti, hogy vacsi!

HOSPICE VILÁGNAP, MÉLTÓSÁG MEZEJE

2010. október 9-10. PÉCSETT

A Pécs-Baranyai Hospice Alapítvány 2004 óta lát el súlyos állapotú, haldokló betegeket otthonukban, Pécs városában és Baranya megye 70 településén. A végstádiumú betegek életminőségének megőrzése, szenvedéseik csökkentése, a méltósággal való elmúlás joga az alapítvány fő célkitűzései közé tartozik. A hospice ellátás szellemiségének terjesztése, megismertetése a helyi közösséggel szintén fontos feladatunk.

Idén 2010. október 9-én volt a *Hospice Világnap*, amelynek keretében a hospice szervezetek világszerte 69 országban szerveztek rendezvényeket, megemlékezéseket.

A Világnap keretében alapítványunk 2005 óta szervez rendezvényeket, programokat. Az előző évek hagyományaihoz hasonlóan a programok között szerepelt az Alapítvány és a Betegápoló Irgalmasrend Pécsi Házának együttműködésével egy figyelemfelhívó, tájékoztató információs stand felállítása 2010. október 9-én Pécssett a Király utcában. A nap folyamán a hospice team tagjai tájékoztatást adtak az érdeklődőknek az otthoni és intézeti hospice ellátás lehetőségéről. A Világnap esti programjaként a *Református templomban* jeles művészek közreműködésével műsoros estre került sor, melyen az alapítvány munkatársai, az elhunyt betegeink hozzátartozói vettek részt.

A Hospice Világnaphoz kapcsolódóan az ősze elején kerül sor a *Méltóság Mezeje* programra is. 2010. október 11-én az Északi Várfal belső sétányán immár harmadik alkalommal csatlakozott a Magyar Hospice Alapítvány által kezdeményezett „Méltóság Mezeje” programhoz a Pécs-Baranyai Hospice Alapítvány és a Betegápoló Irgalmasrend Pécsi Háza, melynek keretében nárcisz virághagymák ültetésére került sor. A programon fellépett a Szélkiáltó Együttes, Sólyom Katalin, Füsti Molnár Éva, Campanella Gyermekkar. A város részéről beszédet mondott Csizi Péter országgyűlési képviselő. A rendezvényhez több iskola és óvoda csatlakozott, akik közösen ültették el a Méltóság Mezején a nárcisz virághagymákat.

Az alapítvány szemléletformáló rendezvényei hozzájárulnak a hospice szellemiség megismertetéséhez, mely szerint az emberi méltóság az utolsó pillanatig megőrizhető.

Dr. Csikós Ágnes
egyetemi tanársegéd
PTA ÁOK Családorvostani Intézet

Bohócdoktorok a Gyermekklinikán

A Piros Orr Bohócdoktorok Alapítvány két pécsi bohócdoktora immár 6. éve visz nevetést – és ezáltal gyorsabb gyógyulást – a PTE ÁOK Gyermekgyógyászati Klinika kis betegeinek mindennapjaiba. Idén két új tehetséges bohócdoktorral bővül a pécsi csapat, aminek köszönhetően 2010. október 27-től már heti 3 alkalommal – a klinika Nyár utcai telephelyén is – részeseülhetnek a beteg gyermekek nevetésterápiájában. A mosoly, nevetés mindannyiunk számára rendkívül fontos, méginkább így van ez idegen környezetben, esetleg szülőktől távol, betegen. Köszönjük az alapítvány és a bohócdoktorok fáradhatatlan, lelkes munkáját.

Kozári Adrienne

Fotó: Laufer László

Beszámoló a IV. EURACT mentorképző kurzusról

A Pécsi Tudományegyetem Családorvostani Intézetének szervezésében 2010. október 8-9-én Magyarhertelenden a Mathias-panzióban került megrendezésre a IV. EURACT mentorképző kurzus.

Az oktatástechnikai tréning ötletét és programját az EURACT által 2004 májusában, Zakopaneban, Lengyelországban megszervezett „Teaching of teachers” című kurzus adta, amelyen mind a négy magyarországi orvosi egyetemről egy-egy családorvos oktató vett részt. Ezt követően közös munkával megtörtént a tananyag alkalmazása a magyar viszonyokhoz és megrendezésre került egy továbbképző szimpózium, ahová mind a négy orvosegyetem Családorvosi Intézete 4-5 oktatót delegált. Az elmúlt években mindegyik érintett egyetem megszervezte ezt a tréninget oktató családorvosai részére, a pécsi Családorvostani Intézet immár negyedik alkalommal. A kurzus célja az oktatás minőségének növelése a magyarországi oktató háziorvosi praxisokban a mentorok oktatói felkészültségének javításával. További cél volt, hogy olyan oktatási módszereket és segédanyagokat adjunk tovább, melyek egységes irányelvek alapján emelik mentor oktatóink tudásszintjét. Végül, de nem utolsósorban lehetőséget kívántunk adni az ország különböző részein dolgozó oktató családorvosoknak a találkozásra, beszélgetésre, feltöltődésre.

Az oktatástechnikai tréningen 18, a rendszerbe újonnan belépett családorvos mentor vett részt a Dunántúl egész területéről. Az öt fős oktatói gárdát a pécsi Családorvosi Intézet oktatói alkották (*dr. Heim Szilvia, dr. Oberling János, dr. Rinfel József*), valamint egy-egy meghívott trénerrel a budapesti és szegedi egyetem tanszéke is képviseltette magát (*dr. Szabó János Budapestről, dr. Mester Lajos Szegedről*). A másfél napos programon hét szekcióban, 14 órában került átadásra a tananyag, amely a következő fontos témaköröket érintette: 1. Ki a jó családorvos mentor?; 2. A praxis szervezése a rezidens képzésre; 3. Oktatás elmélet; 4. Tanulási stílusok; 5. Oktatási módszerek; 6. Egyéni képzési terv; 7. Értékelési módszerek.

Az előadások és prezentációk mellett alkalmazott újszerű oktatási módszerek (kiscsoportos foglalkozások, szituációs játékok, SWOT analízis, brainstorming) bevonása a tréningbe igazán jó hangulatú, konstruktív csapatmunka kialakulását tették lehetővé. Az orvosi kommunikáció és empátia fejlesztésére került a programba az „Álomturné” című film levetítése, amely valamennyi résztvevőnél rendkívül pozitív fogadtatásban részesült. A bentlakásos tréning lehetővé tette, hogy a régi évfolyamtársak vagy éppen újonnan megismert kollégák kellemes baráti beszélgetéseken vegyenek részt vagy akár szakmai eszmecserét folytassanak. A kurzus végén egyértelműen pozitív visszajelzésekkel, sok jó élménnyel és további oktatói munkánkat segítő sok új ötlettel és hasznos tapasztalattal zártuk a programot.

Dr. Heim Szilvia

PTE ÁOK Családorvostani Intézet

A Magyar Perinatológiai Társaság IX. kongresszusa

2010. szeptember 30. és október 2. között a kardiológus kollegákkal közösen került megrendezésre egyetemünkön a Magyar Perinatológiai Társaság IX. kongresszusa. A kongresszus elnöke dr. Bódis József, a szervezőbizottság elnöke dr. Ertl Tibor volt.

A kongresszus csütörtöki napon a vezetőségi üléssel kezdődött, melynek fő témája a hazai PIC-ek műszerpark fejlesztése volt.

Edward F. Bell (University of Iowa, Iowa City, USA) előadását tartja

Másnap a kongresszust dr. Páva Zsolt, Pécs város polgármestere nyitotta meg dr. Miseta Attila, és dr. Bódis József kíséretében. Ezt követően dr. Sulyok Endre Kiszél-Büki-díjat kapott, majd megnyitotta a felkért előadásokat az újszülöttkori nátrium homeosztázis szabályozásának témakörében, majd dr. Pajor Attila tartotta meg előadását a reprodukciós zavarok valamint a hematológiai és immunológiai rendellenességek kapcsolatáról.

A plenáris előadásokat külföldi előadók sora nyitotta meg, köztük Svájcban Jean-Pierre Guignar, majd Edward F. Bell az Egyesült Államokból, illetve Nicola J. Robertson Nagy-Britanniából tartott előadást.

A szülészeti és neonatológiai szekciók mellett idén kiemelt fontosságot kapott a kardiológia és a szemészet, mely témakörökben összesen 30 előadást hallgathattunk meg. A kardiológiai szekcióban a szívfejlődési rendellenességek intrauterin felismerése, a magzati ritmuszavarok kaptak főszerepet. A szemészeti szekció fontosságát a koraszülöttek életminőségét befolyásoló szövödmények adták, így a retinopathia kockázati tényezőit és modern kezelési lehetőségeit vettük számba.

A kongresszuson bemutatott 54 poszterből 15 klinikánkról került prezentálásra, ebből 5 neonatológiai, 10 pedig szülészeti témakörben, valamint szintén klinikánkról két előadást hallgattunk meg.

Dr. Gruber Szilvia

Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika, Neonatológia Tanszék

PROGRAM

A Magyar Perinatológiai Társaság IX. Kongresszusa

MKT és MGYT Gyermekkardiológiai Szekciójával közös rendezésben

2010. október 1-2.

PTE ÁOK - Pécs, Szigeti u. 12.

Absztrakt kötet

A Collegium Ramazzini szimpóziuma

Idén, november 17-18. között egyetemünk adott otthont a Collegium Ramazzini szimpóziumának. A neves társaság, mely a világ legkimagaslóbb kutatóit és szakembereit tömöríti a foglalkozás-egészségügy és környezet-egészségügy területéről, nemcsak a szakemberek számára, hanem az orvostanhallgatók részére is közvetíti a legmodernebb eredményeket és irányelveket. Mindezt olyan szaktekintélyek előadásai fémjelzik – a teljesség igénye nélkül –, mint Philip Landrigan (USA), Morando Soffritti (Olaszország), Kurt Straif (Franciaország). Külön öröm Intézetünk számára, hogy Ember István professzor urat nemcsak előadóként üdvözölhetjük a rendezvényen, hanem tagjai sorába választotta a neves társaság. Professzor úr tudományos tevékenysége iránti elismerésen túl Intézetünk munkatársai ezúton is gratulálnak. Az Orvosi Népegészségtani Intézet részéről továbbá meghívott előadóként vesz részt dr. Varga Csaba egyetemi docens és dr. Kiss István egyetemi docens, öregbítve a pécsi intézet hírnevét.

B. K.

VI. International Symposium on Myocardial Cytoprotection

Pécs, 2010. október 7-9.

Az „International Symposium on Myocardial Cytoprotection”-t 1996-ban hívta életre Róth Erzsébet professzor asszony az a céllal, hogy minél szélesebb eszmecsere induljon az iszkémiás szívizom-károsodás kivédésével foglalkozó hazai és külföldi kutatók és klinikusok között. A szimpóziumból szimpózium-sorozat vált, melynek életképességét és sikerességét mi sem bizonyítja jobban, hogy immáron hatodik alkalommal találkozott a honi és a nemzetközi kísérletes kardiológia krémje Pécsen. A szimpóziumot ezen alkalommal a PTE ÁOK Sebészeti Oktató és Kutató Intézete a Klinikai Központ Szívgyógyászati Klinikájával közösen rendezte, a Magyar Kardiológusok Társasága Experimentális Szekciója és az International Academy of Cardiovascular Sciences támogatta. A 2010. október 7-9. között zajló kongresszus helyszínül a Hotel Palatinust választottuk.

Új kezdeményezésként, a kongresszus hivatalos kezdete előtt, a Tudományos Szakosztály rendkívüli ülést tartott Kellermayer

Dr. Weber György, dr. Szabados Sándor, dr. Naranjan S. Dhalla, dr. Papp Zoltán, dr. Miseta Attila és dr. Róth Erzsébet a konferencia megnyitóján

hetven előadó érkezett három kontinensről. Számos európai ország (Cseh Köztársaság, Egyesült Királyság, Hollandia, Finnország, Németország, Olaszország, Szerbia, Szlovákia, Szlovénia) képviseltette magát. Népes delegáció érkezett az USA-ból és Kanadából, továbbá Japánból és Jordániából érkező kutatókat is vendégül láthattunk. Örömrökre szolgált, hogy a hazai orvosi egyetemek kísérletes kardiológiával foglalkozó neves munkacsoportjai is kivétel

Dr. Naranjan S. Dhalla (Kanada)

Dr. Heikki Ruskoaho (Finnország)

Dr. Marco Mongillo (Olaszország)

Miklós professzor elnökletével, melyen az ISMC 2010 négy kiemelt előadója ismertette legújabb eredményeit az ÁOK szélesebb közönségével. Naranjan S. Dhalla professzor (Winnipeg, Kanada) a hirtelen szívhalál potenciális mechanizmusáról, Pasi Tavi (Kuopio, Finnország) az embrionális szívizomsejtek első dobbanásainak molekuláris alapjairól, Marcin Nándor (Harefield, Egyesült Királyság) a nitrogén-monoxid szerepéről az alapkutatástól a klinikai hasznosíthatóságig, míg Dennis B. McNamara professzor (New Orleans, USA) az érkárosodások potenciális új terápiás lehetőségeiről tartott érdekfeszítő előadást.

A szimpózium hivatalos megnyitására csütörtök kora délután került sor. A résztvevőket az orvosi kar részéről Miseta Attila dékán, a szervezők részéről Róth Erzsébet, Weber György és Szabados Sándor intézetigazgatók, a Magyar Kardiológusok Társasága Experimentális Szekciója nevében Papp Zoltán professzor, és az International Academy of Cardiovascular Sciences nevében Naranjan S. Dhalla professzor köszöntötte. Az ISMC 2010-re több mint

nélkül képviseltették magukat. A szimpóziumot nyolc szekció keretében bonyolítottuk le, melyhez három poszter-szekció társult.

A tudományos program felkért előadásokkal vette kezdetét. Jim Parratt (Glasgow, Egyesült Királyság) a több mint ötven éves kutatói pályájának magaslatairól és buktatóiról osztotta meg gondolatait a hallgatósággal személyes hangvételű előadásában. Naranjan S. Dhalla a kardioprotekció legújabb kérdéseiről, Gary Baxter (Cardiff, Egyesült Királyság) a szívben termelődő nátriumpeptidok közelmúltban feltárt direkt kardioprotektív hatásáról, Papp Zoltán (Debreceni Tudományegyetem) a szív öregedési folyamatainak és megújulási potenciáljának az összefüggéseiről, Varró András (Szegedi Tudományegyetem) az élsportolók körében áldozatokat szedő hirtelen szívhalál elektrofiziológiai magyarázatáról tartott előadást. A nap második szekciójának keretében Heikki Ruskoaho (Oulu, Finnország) és Marco Mongillo (Padova, Olaszország) a szívhipertrofia és az angiogenezis kapcsolatáról,

Sandra Hanninen (Oulu, Finnország) és Tretter László (Simmelweis Egyetem) a mitokondriumok és a szívizomsejtek Ca^{2+} homeosztázisának az összefüggéseiről tartott előadást. Ifj. Gallyas Ferenc (PTE) bemutatta, miként képes a poli(ADP-ribóz)-polimeráz gátlás citoprotektív hatást kiváltani a mitogén-aktiválta protein-kinázok transzkripcionális szabályozása révén. Pawan Singal (Winnipeg, Kanada) az oxidatív stressz és a gyulladásos citokinek közötti ördögi körről beszélt szívelégtelenségben, végezetül Gary Pierce (Winnipeg, Kanada) értekezett a *C. pneumoniae* fertőzés szerepéről az ateroszklerózis folyamatában. Az első nap a Hotel Palatinusban szervezett remek hangulatú vacsorával vált teljessé. Róth Erzsébet felhasználva az alkalmat, személyesen köszöntö meg mindazoknak az önzetlen segítségét, akik szerepet vállaltak a szimpózium előkészítésében és lebonyolításában. Az International Academy of Cardiovascular Sciences nevében Naranjan S. Dhalla és Dennis B. McNamara a Lifetime Achievements Award in Cardiovascular Sciences díjat adományozták Róth Erzsébetnek, mellyel a kísérletes kardiológia terén elért meghatározó kutatási eredményeit kívánták elismerni.

A péntek délelőtti szekciók előadói a szívizom-protékciónak kérdéskörével foglalkoztak. Bohuslav Ostadal (Prága, Cseh Köztársaság) a nemek közötti különbségekről beszélt a kardioprotekciónak tekintetében. Tetsuji Miura (Szapporo, Japán) és Ferdinándy Péter (Szegedi Tudományegyetem) előadásában azt mutatta be, hogy cukorbetegségben illetve hiperlipidémiában milyen intracelluláris mechanizmusok révén fejlődik ki tolerancia a kardioprotekcióval szemben. Elizabeth Murphy (Bethesda, USA) és Charles Steenbergen (Baltimore, USA) a protein nitroziláció és a glikogén-szintáz-kináz-3béta szerepéről számolt be a kardioprotekciónak közvetítésében. John W. Calvert (Atlanta, USA) és Rakesh Kukreja (Richmond, USA) a hidrogén-szulfid, Végh Ágnes (Szegedi Tudományegyetem) a peroxi-nitrit molekula potenciális kardioprotektív hatásáról tartott előadást.

A péntek délutáni szekció első részében az endothel-funkció zavarairól hallhattunk előadásokat három eltérő nézőpontból. Koller Ákos (PTE) kísérletes megközelítésben mutatta be, hogy milyen mechanizmusok vezetnek el a mikrovaskuláris diszfunkcióhoz cukorbetegségben. Cziráki Attila (PTE) az endothelium működési zavarának klinikai diagnosztikus lehetőségéről és jelentőségéről, míg Jan T. Kielstein (Hannover, Németország) az aszimmetrikus dimetil-arginin mikrovaskuláris betegségek kialakulásában betöltött szerepéről tartott előadást. A szekció második felének fókuszában az őssejt-kutatás állt. Emanuele Giordano (Bologna, Olaszország) első eredményeikről számolt be, miként képesek humán szív-szövetet építeni bioreaktorban speciális 3-dimenziós váz és zsírszöveti eredetű mesenchymalis felnőtt őssejtek segítségével. Hari S. Sharma (Rotterdam, Hollandia) az őssejtek és az angiogenezis kapcsolatát mutatta be. Dipak K. Das (Farmington, USA) előadásában azt demonstrálta, hogy kísérletes körülmények között, antioxidáns kezelés miként képes fokozni a beültetett őssejtek túlélését, szívinfarktust követően. A péntek délutáni második szekcióban Veres Gábor (Simmelweis Egyetem) egy új, reperfüziós károsodást csökkenteni képes kardioplégias oldatról, Jost Norbert (Szegedi Tudományegyetem) a kálium-áramok szerepéről számolt be krónikus pitvarfibrillációban. Debreczeni Béla (Simmelweis Egyetem) előadásában az endogén hidrogén-peroxid jelentőségére világított rá a venulák miogén tónusának kifejlődésében, míg Solymár Margit (PTE) azt a kérdést vizsgálta, hogy a hidrogén-szulfid vaszkuláris hatásaiért mennyiben tehető felelőssé a molekula esetleges antioxidáns tulajdonsága. Ezt követően nagy érdeklődés közepette került sor a posztterek bemutatására. A fiatalok aktivitását jellemzi,

*Dr. Boros Mihály, dr. Koller Ákos és dr. Tretter László
a konferencia szünetében*

hogy közel harminc kiváló poszter érkezett a szimpóziumra, komoly fejtörést okozva a zsűrielnökök számára a legjobbak kiválasztásakor.

A díszvacsorát megelőzően igazi zenei csemege várta a szimpózium résztvevőit, Szamosi Szabolcs orgonista és Gráf Ádám jazztrombitás adott koncertet a Bazilikában. A díszvacsorára a Püspöki Palotában került sor. A fogadás kezdetén került sor a legjobb posztterek díjazására. Első díjat kapott Balogh Ágnes (Debreceni Tudományegyetem): „Mechanical and molecular alterations within the left ventricle after myocardial infarction in mice”; Kiss Attila (Szegedi Tudományegyetem): „Administration of sodium nitrite reduces ischaemia and reperfusion-induced arrhythmias in anaesthetised dogs” és Iveta Waczulíková (Comenius University, Szlovákia): „Atorvastatin depleted coenzyme Q in myocardial mitochondria and impaired mitochondrial function in rats”). Különdíjban részesült Sax Balázs (Simmelweis Egyetem): „Correlation between cardiac morphological characteristics and matrix metalloproteinase profile in top athletes” és Szűcs Gergő (Szegedi Tudományegyetem): „Postconditioning failed to decrease infarct size after global ischemia in isolated rat hearts”. Jan Slezak professzor a Szlovák Akadémia helyettes elnöke az általa hosszú ideig vezetett pozsonyi Heart Research Institute és a pécsi Sebészeti Oktató és Kutató Intézet közötti több évtizedes együttműködés elismeréseként Róth Erzsébetnek a Szlovák Tudományos Akadémia plakettjét adta át. A pazar vacsora, a finom borok, a személyes emlékek megidézése felejthetetlen pillanatokat jelentettek. Azt hiszem, hogy a körünkben első alkalommal megjelent külföldiek számára ez az egyetlen este is elégséges volt, hogy a magyaros vendégszeretet fogalmát megismerjék.

A szombati első szekció alapfelütését Ján Slezák (Pozsony, Szlovákia) hibernált miokardiumról szóló előadása adta meg. Szokodi István (PTE) az adrenomedullin szívizom-kontraktilitás szabályozásában betöltött szerepéről tartott előadást. Pasi Tavi (Kuopio, Finnország) egy új feedback mechanizmusról számolt be, mely szerint a szívizomsejtekben a Ca^{2+} -kaldmodulin-dependens kináz II transzkripció mechanizmusokon keresztül képes csökkenteni az aktivációjában fontos szerepet játszó L-típusú Ca^{2+} -csatorna génexpresszióját. Kékesi Violetta (Simmelweis Egyetem) Ca^{2+} -dependens koronária tágító mechanizmusokról szóló előadása főhajtás volt a körünkből eltávozott Juhász-Nagy Sándor professzor munkássága előtt. Attila Ziegelhöffner (Pozsony, Szlovákia) a szívizomsejtek mitokondriumainak funkcióváltozását ismertette hipertenzív állatmodellben. Végezetül, Czuriga Dániel (Debreceni

Tudományegyetem) demonstrálta, hogy szívelégtelen betegek szívéből származó szívizomsejtek fokozott passzív feszülése hátterében feltehetőleg a titin-aktin molekulák oxidatív károsodása áll. A szimpózium utolsó szekciója a bal kamrai assist device (LVAD) alkalmazásával foglalkozott. Marczin Nándor (Harefield, Egyesült Királyság) beszámolt arról, hogy intézetükben az LVAD beültetés nem csak egy lehetőséget jelent a transzplantáció idejének kitolására, hanem a szív mechanikai tehermentesítése végleges gyógyuláshoz is elvezethet, feleslegessé téve a szívtranszplantációt. Farkasfalvi Klára (PTE) legújabb eredményei szerint az LVAD terápia hatékonysága szoros összefüggést mutat a szív APJ/apelin peptiderg rendszerének az aktivációjával. Végezetül az LVAD terápia szlovéniai bevezetéséről számolt be Tatjana Pinter (Ljubljana, Szlovénia).

A beszámoló végéhez közeledvén szeretnénk köszönetet mondani Róth Erzsébetnek, hogy ismét vállalta a kongresszus megszervezésének hatalmas feladatát. Köszönjük mindazoknak a munkáját, akik szerepet vállaltak a szimpózium szervezésében és lebonyolításában. A konferencia létrejöttének záloga a Sebészeti Oktató és Kutató Intézet valamint a Szívgyógyászati Klinika között kialakult szoros együttműködés volt. Külön köszönet illeti a Tensi Tours munkatársainak lelkiismeretes munkáját és profizmusát, ami a legnehezebb helyzetekben is megmutatkozott. Szeretnénk köszönetünket kifejezni legfontosabb szponzorainknak, az Intervencionális Kardiológia Fejlesztéséért Alapítvány, a St Jude Medical, a Richter Gedeon Nyrt, a Magyar Kardiológusok Társasága, a Medibis Kft. és nem utolsósorban Karunk támogatása nélkül valóban nem jöhetett volna létre ez a szimpózium.

Összefoglalva, az ISMC 2010 remek lehetőséget teremtett arra, hogy a résztvevők megismerkedjenek a szívizom-működés legmodernebb elméleteivel mind alapkutatói, mind klinikusi szemszögből. Az előadások segítségével áttekintő képet nyerhettünk az iszkémia-reperfüziós károsodások, a pre- és poszt-kondicionálás szubcelluláris mechanizmusairól, a kamrai remodellinget szabályozó jelátviteli utakról, a szívizom-kontraktilitás molekuláris alapjairól, a mikrovaskuláris rendszer működési zavarairól a terápiás

Az International Academy of Cardiovascular Sciences „Lifetime Achievement Award in Cardiovascular Sciences” díj átadása Róth professzor asszonynak

angiogenezis, a miokardium regeneráció potenciális lehetőségeiről. A szimpózium adta lehetőségekkel élve, új nemzetközi kollaborációk kialakításán munkálkodunk. Bízunk abban, hogy a kardiovaszkuláris kutatások Karunk erősségévé válhatnak, és 2013-ban az elért eredményeink okán ismét vonzónak találunk bennünket a világ vezető kutatói.

Dr. Szokodi István

A VI. ISMC Szervező Bizottságának titkára
PTE-KK, Szívgyógyászati Klinika

Dr. Lantos János

A VI. ISMC Szervező Bizottságának titkára
PTE-ÁOK, Sebészeti Oktató és Kutató Intézet

EURODIAB Munkaértekezlet. Pécs, 2010. október 8-10.

Az EURODIAB munkacsoport 44 európai gyermekdiabetes központ összefogásával 1989-ben alakult azzal a céllal, hogy feltérképezze, és nyomon kövesse az 1-es típusú gyermekkori diabetes incidenciájának alakulását Európában. A munkacsoportot tíz évig Anders Green (Odense, Dánia) vezette, akit 1999-ben Soltész Gyula váltott fel és az európai adatbázis a Pécsi Tudományegyetem Gyermekklinikájára került (data manager: Gyűrűs Éva). Az egységes diagnosztikus és prospektív adatgyűjtési kritériumoknak köszönhetően ma már pontos és megbízható információkkal rendelkezünk a gyermekkori diabetes európai epidemiológiájáról. A világ jelenleg legnagyobb (több mint 60 000 diabeteses gyermek adatait tartalmazó) adatbázisának elemzése kiderítette, hogy az incidencia az egyes európai országokban nagymértékben különbözik. A skandináv országokban a betegség mintegy tízszer gyakrabban fordul elő, mint egyes dél-európai országokban, például Görögországban. Magyarország a közepes incidenciájú országok közé tartozik. (Nálunk 2007 óta az 1-es típusú gyermekkori diabetes a kötelezően bejelentendő betegségek közé tartozik és az egészségügyi hatóság az országos regiszter gondozásával a Pécsi Gyermekklinikát bízta meg).

A legtöbb európai országban – köztük hazánkban is – az 1989-2003-as periódusban az incidencia fokozatosan, mintegy évi 3-5%-kal emelkedett.

Az incidencia nyomonkövetése és rendszeres elemzése mellett az EURODIAB munkacsoport számos klinikai és genetikai vizsgálatot is végzett, és egy több ezer gyermekre kiterjedő „eset-kontroll” vizsgálatot kereste azokat a lehetséges rizikótényezőket, amelyek hozzájárulhattak az incidencia növekedéséhez. Kiderült, hogy a magasabb anyai életkor a gyermek születésekor, a császármetszés, a nagyobb születési súly, a gyorsabb postnatalis hossz- és súlyfejlődés, a suboptimális vagy elégtelen D-vitamin ellátás fokozzák a diabetes rizikóját. Az anyatejjel táplált és korán bölcsődébe kerülő gyermekek pedig bizonyos fokú védettséggel rendelkeznek és az atópiás betegségek (asthma, eczema, rhinoconjunctivitis) is valamelyest protektív hatásúak. Az „antivaccinációs” aktivisták az elmúlt évtizedben széleskörű kampányt indítottak a védőoltásokkal szemben, azt állítva, hogy számos krónikus autoimmun betegség, köztük a diabetes gyakoribbá

válása is a gyermekkori védőoltások következménye. „Eset-kontroll” vizsgálatunk egyértelműen cáfolta ezt a feltételezést.

Munkacsoportunk eredményeit vezető szakmai folyóiratokban tette közzé (zárájelenben a közlemények száma): Lancet (3), British Medical Journal (1), Diabetes Care (2), Journal of Pediatrics (1), Pediatric Diabetes (1), Diabetologia (6). Ez utóbbi folyóirat 2001-ben különszámot jelentetett meg, amely a munkacsoport további 15 közleményét tartalmazza.

A Diabetes Világszövetség (IDF) Diabetes Atlas című kötetében három egymást követő kiadásban (2003, 2006 és 2009) a „gyermekdiabetes világtérképet” munkacsoportunk készítette és több alkalommal szervezett közös szimpóziumot a Gyermekdiabetes Világszövetséggel annak kongresszusain (Cambridge, Berlin, Ljubljana).

Az immár ötödik alkalommal Pécsen, az MTA székházban rendezett munkaértekezlet (amelyen az egyes európai centrumok vezetői vettek részt) fő témái a legújabb incidenciadatak elemzése és a késői szövdmények kialakulásának tanulmányozása voltak. Ez utóbbira vonatkozóan elsősorban egyes skandináv országok, például Svédország rendelkeznek adatokkal, ahol évtizedek óta megbízható regiszter-adatbázisok (születési, halálozási, kórházi zárójelentések /hazai OEP jelentések/, co-morbiditás, végstádiumú vesebetegség, dialízis, gyógyszerfogyasztás stb.) teszik könnyebbé és hitelessé a kutatók munkáját. Az 1-es típusú diabetes legsúlyosabb, és a páciens

életkilátásait döntő módon meghatározó szövdménye a diabeteses nephropathia, ami a tankönyvi adatok szerint a diabeteseseknek legalább egyharmadát fenyegeti. A diabeteses gyermekek számára rendkívül kedvező megfigyelésről számoltak be most a svéd kollegák. A gyermekkorban diagnosztizált diabeteseseknél harmincéves betegségtartam után a végstádiumú vesebetegség kumulatív incidenciája mindössze 3.3% volt.

Ami a betegség incidenciáját illeti, az évtizedek óta megfigyelhető fokozatos emelkedés mintha megtorpanni látszana. Mind a svéd, mind a hazai előzetes adatok – amelyekről egy-egy előadás hangzott el – az elmúlt 4-5 esztendőben stabil incidenciát mutatnak. Ez az időszak azonban még túl rövid ahhoz, hogy igazán örülni tudjunk. Csak a következő évek adatainak ismeretében láthatjuk majd, hogy egy valóban szerencsés új tendenciának vagyunk-e tanúi, vagy néhány éves stagnálás után az incidencia emelkedés újabb lendületet vesz majd, ahogyan azt a múlt század kilencvenes éveinek derekán már egyszer megfigyelhettük.

A munkaértekezlet megrendezését az Alapítvány a diabeteses gyermekekért és fiatalokért (Pécs), a Magyar Diabetes Társaság, a Merck Kft. Magyarország, a NovoNordisk Hungaria Kft., a Medtronic Hungaria Kft. és a Sanofi/Aventis támogatták.

Soltész Gyula
emeritus professzor
Gyermekklinika

Beszámoló az International Federation of Endodontic Associations 8., Athénban megrendezett világkongresszusáról

Az IFEA háromévente megrendezett világkongresszusát idén október 6-9. között tartották a görög fővárosban, az Athen Hilton hotelben.

A kongresszuson több, mint 500 endodontus, és az endodontia iránt érdeklődő fogorvos gyűlt össze a világ minden részéről. Az IFEA elnöke, *Tony Hoskinson*, valamint a görög endodontiai társaság elnöke, *George J. Siskos* szervezésével létrejött szakmai program jól követhető, szisztematikus, és igen magas színvonalú volt.

A tudományos program keretében a három nap során hét plenáris ülést, 25 meghívott előadót 23 szabad előadást, 31 prezentációt, 146 poszterprezentációt és 6 videóprezentációt hallgathattak a résztvevők. Az előadások párhuzamosan hat teremben kerültek lebonyolításra.

A tudományos programot bevezető, a modern endodontia történetét rendkívül szórakoztatóan, és fiatalos lendülettel bemutató előadás a kongresszus korelnöke, a 91 éves *John I. Ingle* tartotta, „*Sixty years of endodontics: past, present and future*” címmel.

A tudományos program szlogenje az „*evidence based endodontics*” volt, ennek megfelelően a plenáris előadások és a meghívott előadók is e megközelítésben foglaltak össze egy-egy témát. Az általunk meghallgatott előadások mindegyike igen magas szakmai és előadói színvonalú volt, mégis kiemelnénk néhányat, melyek mind az előadó személye, mind pedig az előadás témája miatt különösen érdekesnek tartotunk.

A tudományos programban nagy hangsúlyt kapott a regeneratív endodontia, a háromdimenziós képalkotás felhasználási lehetőségei, a különböző kemomechanikus preparálási eljárások és a lézerek alkalmazhatóságának vizsgálata, az újramegoldások problematikája, és az endodontiai beavatkozások eredményességének klinikai vizsgálatai.

Hargreaves professzor előadása a regeneratív endodontia lehetőségeiről a már klinikumban is létező, és a még kísérletes stádiumban lévő eljárásokat, azok lehetséges alkalmazási módjait és korlátait foglalta össze előremutatóan, ugyanakkor óvatos optimizmussal. *Schäfer* professzor a gyökércsatomarendszer mechanikus előkészítéséről, *Perez* professzorasszony a dezinfekciós eljárások eredményességéről, *Abbott* professzor pedig a gyökértömési eljárásokról, a különböző módszerekkel elérhető kísérletes és klinikai eredményekről tartottak briliáns, egymást teljes mértékben kiegészítő, és megerősítő előadásokat.

A Pécsi Tudományegyetem Fogászati és Szájsebészeti Klinikájáról az egyetem támogatását élvezve ketten vehettünk részt a kongresszuson két, a klinikai vizsgálataink eredményeit bemutató poszter prezentációval:

Kende D., Dunavári E., Benke B., Lempel E., Marada Gy., Nagy Á.K., Krajczár K.: Retrospective clinical study of evaluate the performance of fibre reinforced posts after a service period of 5 years.

Krajczár K., Kende D., Boda D., Jeges S., Lempel E., Nagy Á.K.: Clinical investigation of the endodontically treated and the retreated teeth – influencing factors of the treatments.

Az IFEA következő világkongresszusa 2013-ban Tokióban kerül megrendezésre.

Dr. Krajczár Károly
Dr. Kende Dóra

„Nem a legerősebb marad életben, nem is a legokosabb, hanem az, aki a legfogékonyabb a változásokra.” (Charles Darwin)

Beszámoló a Magyar Higiénikusok Társasága IX. Nemzeti Kongresszusáról

A Magyar Higiénikusok Társaságának immáron IX. Nemzeti Kongresszusa került megrendezésre Balatonvilágoson ez év október 5-7. között. A több mint kétszáz regisztrált fő, a félévszáznál is több előadás és 19 poszter is bizonyítja a színvonalas esemény iránti töretlen érdeklődést. A változások, az újdonságok pozitív szele hatotta át a rendezvény hangulatát: nemcsak a kongresszus történetében először megrendezésre került előszekciók miatt, hanem az aktuális politikai átalakulások egészségügyi vonatkozásai, mint újonnan felvetett témák miatt is.

A plenáris ülés előtt két témakörben zajlott előszekció: „A népegészségügy marketingkommunikációja” és a „Közegészségügy és kommunikáció, avagy a meggyőzés művészete” címmel. Előbbi az egészségügyben is egyre inkább nélkülözhetetlen marketing szemléletbe, annak kommunikációs és még inkább gondolkodásmódbeli háttérbe nyújtott bepillantást, míg utóbbi a tudományos élet terén nélkülözhetetlen – és sajnos nem mindenki által ismert – előadástartás, tudományos folyóiratokban történő publikálás arany szabályait, legfontosabb ismérveit mutatta be a gyakorlati képzés keretében.

A plenáris ülés kezdeteként kerekasztal beszélgetés keretében kaphattunk felvilágosítást az ÁNTSZ jövőjével kapcsolatos tervekről, az új kormányzás népegészségügy iránti elkötelezettségéről. Ennek első jeleként értékelhetjük az egymással szoros kapcsolatban álló területek (egészségügy,

oktatás, kultúra stb.) egységes irányítását a Nemzeti Erőforrás Minisztériuma által – ahogyan azt a résztvevők megfogalmazták. Köztük üdvözölhettük dr. Cserhádi Péter helyettes államtitkárt, dr. Mikola Istvánt, dr. Cseh Károlyt és dr. Paller Judit megbízott országos tisztifőorvost is.

A kerekasztal beszélgetésen túl olyan aktuális kérdésekbe tekinthettünk be, mint a nemzetközi egészségügyi szabályozások és a multirezisztens kórokozók elleni küzdelem.

Az első nap eseményei között kell megemlíteni a Fiatal Higiénikusok Fórumán Kertai Pál professzor úrral készített interjú megtekintését, mely azoknak is új erőt és lelkesedést adott, akik részt vehettek a felvétel készítésekor is, a professzor úrral folytatott beszélgetésen.

A kongresszus szerteágazó témái közül néhányat megemlítve: nagy érdeklődés övezte a környezetepidemiológia kapcsán felmerült beltéri légszennyezők okozta problémákat, akárcsak a slágemek számító pollenkérdést. Az aktualitások közül nem maradhatott ki az idei évben szokatlanul intenzív esőzések közegészségügyi következményeinek elemzése sem. A proaktív szemléletmód jegyében a „közösségi oldalak” nyújtotta lehetőségekkel is megismertedtünk. Mind a Facebook, mind a Twitter nyújtotta kommunikációs felületeket már sikerrel használták a H1N1 védőoltási kampány keretében. Az ezekben rejlő további lehetőségeknek gyakorlatilag csak a felhasználók képzelete szab határt. Jó péld-

dája ez a folyamatos megújulás és változás szükségességének és eredményességének.

Több szekciónak is visszatérő témája volt az egészségfejlesztés, egészségnevelés kérdése. Nagyon jó lehetőség egy ilyen nagy létszámú kongresszus az egyes területeken sikerrel véghezvitt kezdeményezések, ötletek cseréjére. Bár minden területen aktuális kérdés volt a pénzühiány, a kreativitás, lelkesedés és eltökéltség szinte minden helyzetre adott megoldást.

A szakmai eszmecserék mellett természetesen minden konferenciának elmaradhatatlan része az esti pihenés, szórakozás, melyre ez esetben egy jó hangulatú karaoke adott lehetőséget. A kis létszámú, de annál elszántabb énekes higiénikusok csapata éppoly frissességgel vett részt a konferencia záró napján, mint a kellemes, Balaton-parti éjszakába nyúló sétára vállalkozó fiatalok.

Túl a jó hangulaton és a szakmai ötletcserén, mint minden konferenciának, e kongresszusnak is az egyik legnagyobb értéke, hogy az ország más-más életkorú, illetve más-más földrajzi és tudományos területen, aktív szakemberei megismerve egymás munkásságát, ötleteket cserélve hozzájáruljanak a tudomány fejlődéséhez, biztosítva azt a változatosságot, mely a népegészségtannak, mint integratív tudománynak a folytonos megújulásához, illetve az általa megtestesített célok sikeres teljesüléséhez szükséges.

Berényi Károly

Szív MR-kurzus a Szígyógyászati Klinikán

November 2-án kedden, 12-18 óra között kardiológusok és radiológusok számára egyaránt akkreditált 10 kredit-pontos tanfolyamot tartottunk „Kardiovaszkuláris MR vizsgálatok a klinikai kardiológiai gyakorlatban” címmel a PTE Szígyógyászati Klinikán. A tanfolyamot a Magyar Kardiológusok Társasága Kardiovaszkuláris MR Munkacsoportja szervezte, előadói európai vizsgával és a legnagyobb magyarországi gyakorlattal rendelkező kollegák: dr. Simor Tamás, dr. Tóth Levente, dr. Tóth Atilla, dr. Vágó Hajnalka. A tanfolyam résztvevői az MRI elméleti alapok ismertetését követően a mindennapi kardiológiai gyakorlatban előforduló differenciáldiagnosztikai kérdésekkel: az iszkémiás szívbetegség, funkció, perfúzió és életképesség vizsgálatok, szívizom- és pericardium-betegségek, intra- és pericardialis terimék/masszák, áramlásmérés a szívben, MR vizsgálatok myocarditisben témakörben hallgatott előadásokat és lehetőség nyílt esetmegbeszélésekre is.

Dr. Vorobcsuk András

Ünnepi tudományos rendezvény a Pécsi Tudományegyetemen

Dr. Rác Gábor akadémikus Doctor Honoris Causa elismerésben részesült

2010. október 29-én ünnepi tudományos ülésre került sor a Pécsi Tudományegyetem (PTE) Általános Orvostudományi Kar Dékáni Hivatalának Tanácstermében. A rendezvény keretében *dr. Rác Gábor* akadémikus Doctor Honoris Causa elismerésben részesült, melyet a Nagyvárad Állami Egyetem Orvostudományi és Gyógyszerészeti Kara (Universitatea din Oradea, Facultatea de Medicina si Farmacie Oradea, Romania) munkássága elismeréséül adományozott a professornak. A kitüntető címet a Nagyvárad Állami Egyetem küldöttsége hozta Pécsre. Az átadás ünnepélyes körülményeit a PTE Orvostudományi Karának (ÁOK) Dékáni Hivatala és a PTE ÁOK Gyógyszerésztudományi Szak Farmakognóziái Tanszéke biztosította. *Rác Gábor* professzor jelenleg is tanszékünk külső tanácsadója, a farmakognózia nemzetközi hírví szaktekintélye. A rendezvényen *dr. Rác-Kotilla Erzsébet* és *dr. Szolcsányi János* akadémikus is részt vettek.

Az ünnepi tudományos ülés előtt *dr. Miseta Attila* dékán fogadta a nagyváradai küldöttség tagjait, *dr. Gheorghe Mermeze* dékánhelyettest, *dr. Németh Tibort*, a Nagyvárad Állami Egyetem Farmakognóziái Intézetének vezetőjét és *dr. Horia Bucur* főgyógyszerészt. Az ünnepi ülésen *dr. Komlós László* a PTE rektorhelyettese, *dr. Miseta Attila* a PTE ÁOK dékánja, valamint *dr. Perjési Pál*, a PTE ÁOK Gyógyszerésztudományi Szak vezetője köszöntötték az ünnepeltet és az ülés résztvevőit. Ezután *dr. Gheorghe Mermeze* dékánhelyettes köszöntötte az ünnepeltet és a jelenlévőket, majd az előterjesztés ismertetése után átadta *dr. Rác Gábornak* a Doctor Honoris Causa diplomát és I. Cotrau, a Iasi Egyetem toxikológia professzora emlékére alapított érmet.

Ezt követően *dr. Németh Tibor* méltatta *dr. Rác Gábor* munkásságát, érdemeit. A laudációban a professzor életének fontosabb állomásai, Nagyváradhoz, Pécshez való kötődése is elhangzott. Ezután *dr. Rác Gábor* köszönetét fejezte ki és előadást tartott a farmakognóziái kutatás és oktatás helyzetéről, nagyszabású munkásságából néhány példát kiragadva ismertette kísérletes munkájának eredményeit is. Az ünnepi előadás után *dr. Molnár Péter*, a PTE ÁOK Farmakognóziái Tanszék vezetőjének és *dr. Szabó László Gy.* tanszékvezetőhelyettes köszöntő gondolatai hangzottak el. A rendezvény *dr. Horváth Györgyi*, a PTE ÁOK Farmakognóziái Tanszék adjunktusának köszöntőjével zárult, aki a fiatal oktató-kutató kollégák nevében gratulált az ünnepeltnek.

A tudományos rendezvényt kellemes hangulatú ünnepi ebéd követte, melyen *dr. Rác Gábor*, *dr. Rác-Kotilla Erzsébet* professzor asszony, a nagyváradai küldöttség, valamint a pécsi Farmakognóziái Tanszék részéről *dr. Molnár Péter* és *dr. Szabó László Gy.* vettek részt.

Rác Gábor professzor úrnak szívből gratulálunk és további munkájához sok erőt, egészséget kívánunk!

A szervezők és minden résztvevő őszinte hálával tartoznak a PTE ÁOK Dékáni Hivatal munkatársainak a rendezvény lebonyolításában nyújtott segítségükért.

Balról jobbra: *dr. Gheorghe Mermeze*, *dr. Perjési Pál*, *dr. Miseta Attila*, *dr. Komlós László*, *dr. Németh Tibor*

Dr. Rác Gábor átveszi a *honoris causa* diplomát *dr. Gheorghe Mermeze* dékánhelyettestől. *Rác Gábor* jobbján *dr. Rác-Kotilla Erzsébet*

Dr. Horváth Györgyi és dr. Papp Nóra
PTE ÁOK Farmakognóziái Tanszék

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
ÁLTALÁNOS ORVOSTUDOMÁNYI KAR

ANGOL-MAGYAR ORVOS- ÉS EGÉSZSÉGTUDOMÁNYI
SAKFORDÍTÓ-TOLMÁCS KÉPZÉS

- kezdés: 2011. február
- képzési idő: 4 félév
- képzési forma: levelező tagozat
- konzultációs napok: péntek, szombat
- költségértékelés díja: 150.000 Ft/félév

Információ:

PTE ÁOK Szak- és Továbbképzési Igazgatóság - Havasi Anitta
7624 Pécs, Salgotti út. 12.
Telefon: 72/512-687
e-mail: anitta.havasi@ok.pte.hu

Egészségügyi Rész- és Kommunikációs Intézet - Renczykné Berta Anikó
Telefon: 72/536-001/8831
e-mail: anikob@renczyk.hu

Jelentkezési határidő: 2011. január 14.

Beszámoló „A jövő a molekuláris sejtbiológiában” című tudományos fórumról

A Pécsi Akadémiai Bizottság Biológiai Tudományok Szakbizottság Sejtbiológiai Munkabizottsága 2010. október 27-én tudományos fórumot rendezett a PAB Székházában a Jövő a molekuláris sejtbiológiában, Új módszerek a kutatásban címmel.

A program dr. Szeberényi József, a PAB Biológiai Tudományok Szakbizottság elnökének megnyitójával kezdődött. Kiemelte, hogy az új technikák ismerete nemcsak a kutatómunkában elengedhetetlen, hanem az oktatásban is nagyon fontos.

A miniszimpoziumon elhangzott előadások a következők voltak: Rainel Ebel (Sigma-Aldrich Kft.) nagyon élvezetes előadást tartott angol nyelven: Zinc Finger Nuclease – The fastest way of targeted genome editing in mammalian cells címmel. A Zink-ujj fehérjék speciális alkalmazásával lehetőség nyílik bármely gén specifikus inaktiválására, miRNS-ek genomba történő célzott integrációjára. Ádám Attila (Merck Hungary) sejtes esszékről és jelátviteli vizsgálatokról beszélt. Dul Csaba (Biomedica Hungaria Kft.) a mikrogyöngy alapú multiplex mérésekről tartott előadást. A Luminex-platform polisztirol gyöngyökből áll, amelyeket kétféle fluoreszcens festékkel töltenek fel, ezek kombinációjával százféle színű mikrogyöngyszett alakítható ki. Ezek felszínére antitest köthető, így mintánként 100 biomarker vizsgálható. A jelek leolvasása két lézerrel történik, egy óra alatt 9600 mérési adat gyűjthető. A következő előadó Tihanyi Eszter volt (Life Technologies), előadásának címe: Génexpresszió mérés és

genotipizálás real-time PCR módszerrel. Elsősorban a cég által forgalmazott termékek alkalmazására hívta fel a figyelmet. Szilassy Dénes (Life Technologies): SOLiD, az élettudományok Hubble technológiája: páratlan érzékenyséű genomikai felvételek címmel tartott előadást. A szekvenálási technikák első, második és harmadik generációs módszereit tekintette át és ismertette a második generációs technika alkalmazási területeit. Norbert Gregor (ZYMO Research Europe/Biocenter Kft.) előadásának címe: Life does not have to be complicated: Simplify DNA Methylation Analysis. A metilált DNS régiók azonosítására szolgáló módszereket ismertette. Somlai Zsolt (Bio-Science Kft.): „A kevesebb néha több” – Egysejtes PCR-rendszer kutatási és diagnosztikai alkalmazásokhoz a Beckman Coulter-Advalitix-től címmel tartott előadást. A videókkal illusztrált érdekes előadásból megismerhetjük, hogyan lehet egy sejttel PCR reakciót végrehajtani és milyen alkalmazási lehetőségei vannak ennek a módszernek.

A rendezvényen való részvétel ingyenes volt, az előadótermet a PAB biztosította számunkra. A délután folyamán az előadások mellett a cégek kiállításai is megtekinthetők voltak. A rendezvény színvonalát emelte, hogy az előadást tartó cégek szóróanyagokat biztosítottak a résztvevőknek, illetve szponzorálták a meghívók és a büfévacsera költségeit. A Doktori Tanács engedélye alapján a PhD hallgatók a konferencián való részvételért sikeres vizsga esetén egy kreditpontot kaptak.

Pécsett először rendeztek ilyen fóru-

mot, ahol az előadásokat rendhagyó módon nem kutatók vagy PhD hallgatók tartották a legújabb kutatási eredményeikről, hanem biotechnológiai cégek képviselői ismertették a molekuláris sejtbiológiai kutatásban alkalmazott új technikákat. Az ilyenfajta kezdeményezések létjogosultságát mutatja, hogy a rendezvényre 110 fő regisztrált, ebből 31 PhD hallgató tett sikeres vizsgát az előadások anyagából összeállított kérdésekből. Úgy gondoljuk, hogy a rendezvény sikeres volt, ezt számos pozitív visszajelzés is bizonyítja, melyeket a megjelent cégek képviselői, illetve a résztvevők fogalmaztak meg.

Pap Marianna

a Sejtbiológiai Munkabizottság elnöke

2010. november 17-én megnyitotta kapuit a

PÉCSI EGYETEMTÖRTÉNETI KIÁLLÍTÁS

7621 PÉCS, Szepesy Ignác utca 1-3.

Tel.: +36 72/501-600/2651

Nyitva tartás: Hétfőtől péntekig, 9-15 óra között

Belépőjegy: 300 Ft

Egyetemi polgároknak a belépés díjtalan.

(Erről ld. még az 52. oldalt.)

A Magyar Szívsebészeti Társaság XVII. Kongresszusa

Pécs, 2010. november 4-6.

Ez évben Pécs, Európa Kulturális Fővárosa adott otthont a Magyar Szívsebészeti Társaság éves kongresszusának, mely nem csak a hazai, hanem a szakma nemzetközi képviselőinek, valamint fiatal kezdő és már nyugdíjas korú kollegáknak is lehetőséget adott a részvételre, előadások megtartására.

A tudományos témák a szívsebészet egy-egy fontos témakörét ölelték fel, amelyek talán új szakmai ismeretekkel, érdekességekkel is szolgálhattak a résztvevőknek. A hagyományoknak megfelelően összefoglalót kívántunk adni a hazai szívsebészeti centrumok szakmai és tudományos eredményeiről, a szívsebészeti anesztézia legújabb eredményeiről, hiszen az egyre több társbetegségekkel rendelkező betegek perioperatív (intenzív) kezelése igen nagy jelentőséggel bír. Újdonságként beiktattuk témáink közé a szívsebészet határterületi kérdéseit a mellkassebészet és érsebészet vonatkozásában. A kongresszuson betekintést kaptunk a szívsebészet és anesztézia technikáiba, eredményeibe, rangos, nemzetközileg is elismert előadók tolmácsolásában. Külön figyelmet szenteltünk az invazív kardiológia jelentős fejlődéséből adódó, az utóbbi években a szívsebészetnek egyre nagyobb kihívást jelentő beavatkozásainak. A kongresszus tudományos előadásainak tartalmát is ezek a témakörök határozták meg, felölelve a szívsebészet teljes vertikumát. A kongresszuson 75 előadás hangzott el.

A konferencia ideje alatt zajlott szakkiallítás a szívsebészet, intenzív betegellátás, ápolás, orvostechológia és elektronika területén érdekelt cégek attraktív kiállításukkal emelték a konferencia színvonalát, termékeikkel megismertették a résztvevőket.

A tudományos programon túl városunkat is reprezentálhattuk városnéző programjainkkal, melyek során lehetőség nyílt Pécs régen ismert, szépen felújított arcát megmutatni, illetve megismertetni a városba először ellátogató vendégekkel. A társasági eseményeket is volt szerencsénk csodálatos történelmi környezetben megrendezni.

Kongresszusunk eredményesen zárult, közel 300 vendég részvételével. A visszajelzésekből tudjuk, a kollégák elégedetten, régi baráti és szakmai kapcsolatokat felelevenítve, szakmai újdonságokkal gazdagodva tértek haza, hogy a megszerzett ismeretekkel bővítheték tevékenységüket.

Dr. Vorobcsuk András

Kardiológusok jubileumi kongresszusa

2010. október 21-23. között Pécsen került megrendezésre a Magyar Kardiológusok Társasága Intervenciók Kardiológiai Munkacsoportjának éves kongresszusa (ez volt a jubileumi X. kongresszus, az elsőit itt tartottuk 2000-ben). Részletes programunk a Szívgyógyászati Klinika honlapján és az MKT honlapján is olvasható volt. A megnyitót megtisztelte jelenlétével a dékáni vezetés nevében *dr. Ertl Tibor* és *dr. Kollár Lajos* a KK főigazgatója. Kiemelendő, hogy a számos hazai, köztük egyetemünk előadói (*dr. Horváth Iván*, *dr. Komócsi András*, *dr. Kónyi Attila*, *dr. Aradi Dániel*) mellett, neves külföldi előadók (*Juan Rigla*–IVUS, *Thomas A. Ischinger*–LEADERS Trial, *Bernard Chevalier*–Bifurcation overview, *Michael Jonner*–Resolute technology, *Andreas Calatzis*–Multiplate aggregometry, *Stephan Hoffman*–DEB témakörben) tartottak összefoglalókat szakterületükről. Az előadásokat akut esetek élőbemutatója színesítette, a 14 illetve 16 perces door-to-balloon idő imponálóan mutatta a pécsi labor szervezettségét és a team rátermettségét.

A kongresszus alatt többen vizsgáztak önálló diagnosztika elvégzési szintért (sikeresen teljesítette: *dr. Lukács Edit*, *dr. Vorobcsuk András*), valamint önálló PCI (percutan coronary intervention) beavatkozási szintért is (sikeresen teljesítette: *dr. Aradi Dániel*, *dr. Magyari Balázs*). Így a tavaly minősített négy expert szintű beavatkozó (*dr. Horváth Iván*, *dr. Komócsi András*, *dr. Kónyi Attila*, *dr. Pintér Tünde*) mellett, már mindenki rendelkezik tapasztalatának megfelelő licence vizsgával a pécsi laborban.

A kongresszus keretén belül tartottuk meg a munkacsoport vezetőségi választás is. A választás alapján a munkacsoport új elnöke *dr. Ungi Imre* (SZOTE), al-elnöke *dr. Szabó György* (SE-ÁOK-KK), titkára *dr. Kónyi Attila* (PTE) lett. Vezetőségi tagok: *Apró Dezső*, *Fontos Géza*, *Horváth Iván* (a munkacsoport volt elnöke), *Kerecsen Gábor*, *Lupkovics Géza*, *Merkely Béla* (a munkacsoport volt elnöke), *Major László*, *Ruzsa Zoltán*, *Thury Attila*, *Vajda Gusztáv*.

H. I.

ICPM (International Conference of Preventive Medicine and Public Health)

November 19-20-án került megrendezésre az Orvosi Népegészségtani Intézet szervezésében a Nemzetközi megelőző orvostani és népegészségtani kongresszus. A konferencia kiemelt témái között szerepelt az epidemiológia, a betegségmegelőzés és a népegészségügy. A tervezett interdiszciplináris konferencia fókuszában a betegségmegelőzés állt. Ennek számos aspektusával kívánt foglalkozni, kezdve a legújabb molekuláris biológiai kutatások eredményeinek ismertetésétől a környezeti-foglalkozási tényezőkön át az egészségpolitikáig. A program keretei között a jól működő betegségmegelőzési és egészségfejlesztési projektek képviselői számára lehetőség nyílt ismereteik megosztására, megvitatására. A nemzetközi tudomány élvonalából válogatott meghívott előadók garanciát jelentettek a magas szakmai színvonalra. A kongresszus fő témáinak középpontjában a XXI. század aktuális kihívásai álltak.

2010-ben Pécs lett Európa Kulturális Fővárosa, mely kiváló lehetőséget ad néhány speciális terület kiemelésére, így például az egészségügyi problémákkal, tevékenységekkel kapcsolatos tapasztalatok megosztására Európa különböző régiói között, felhasználva akár az „Egészséges Városok” mozgalom eredményeit.

Berényi Károly

Ebben és a további számokban Benke József tanár úr sorozatát olvashatjuk fertőző betegségekről. A szerző örülne, ha reflexiók is érkeznének.

Benke József

Járványos betegségek

A Földön – a történelem során – 34 fertőző betegség pusztított. Közülük 16 betegség kórokozója baktérium, 15 járványé vírus. Három olyan világszerte előforduló fertőző betegség van, amelyeknek kórokozója gomba. Vannak olyanok, amelyek lappangási ideje 1-2 nap, de vannak olyanok is, amelyeké 4-15 év (akár 20, sőt 40 év is lehet). A rövid lappangási idejűt ugyanúgy okozhatják vírusok, mint baktériumok, csakúgy, mint a leghosszabb lappangási idejűt. A legtöbb fertőző betegség forrása maga az ember. Többet okoznak háziállatok, valamint legyek, szúnyogok és egyéb állatok. Van olyan e fertőző betegségek között, amelynek a szakemberek sem a fertőzés forrását, sem a módját nem ismerik. Vannak rendkívül sok halálos áldozatot követelő járványok, amelyet éppúgy okozhatnak baktériumok, mint vírusok. Van fertőző járványos betegség, amelynek két változata is van: egyiket baktériumok, a másikat vírusok okozzák. Van olyan is, amelynek felszámolását már bejelentették és van olyan, amelyik ma is sok halálos áldozatot követel. *Girolamo Fracastoro* veronai orvos, fizikus és költő 1546-ban írott könyvében olvashatjuk először a fertőző betegségek tudományos értékű elméletét (amelyet csak a XIX. század mikrobiológiája erősített meg): arra a következtetésre jutott, hogy a járványos betegségeket olyan csírák okozzák, amelyek „saját erejükkel fogva megsokszorozódnak a testben”. Arra gondolt, hogy a járványok erősségének változása a csírák virulenciájának változásával függ össze. Gyógyításra vonatkozó javaslata: minél előbb el kell pusztítani a fertőzést okozó csírákat (ez a javaslata csak a XX. század elején lett valóság).

A hét ún. leggyilkosabb járvány a történelemben – a szakértők szerint – eddig minimum 900 millió, maximum 1,7 milliárd halálos áldozatot követelt. Ebben valószínűleg a malária áll az élen: 1600-tól napjainkig évente kb. 2 millió emberéletet követelt, azaz összesen 400-900 milliót (az egyik legnagyobb közegészségügyi probléma főleg a trópusi és a szubtrópusi országokban). A himlő csak a XVIII. században 60 millió európai haláláért felelős: Kr.e. 430-tól 1979-ig pusztított (300-500 millióra teszik áldozatainak számát). Még 1967-ben is 15 millió fertőzöttet tartottak nyilván, 2 millió halottal. A harmadik a spanyolnátha: csak 1918/19-ben a világon 50-100 millió embert ölt meg (a Pasteur Intézet szerint 30 milliót). És az évszázadok óta Fekete Halálként 1346-tól 1771-ig tomboló pestis csak a negyedik: a Földön 75 millió volt áldozatainak száma; még a XVII-XVIII. század folyamán is 5 olyan nagyváros volt – Sevilla, London, Bécs, Marseille, Moszkva – ahol sok tízezer emberéletet követelt (a XIV. század közepének nagy csapását, a pestist, egyéni és társadalmi következményeit kortársként *Boccaccio* írta meg 1353-ban a *Decameron*-ban; a magyar irodalomban a pestis következményeiről *Juhász Gyula* és *Tabéry Géza* írt; ezzel már itt jelezni akarom, hogy ott, ahol van a betegséggel kapcsolatos szépirodalom és természetesen ismerem, idézem, esetleg néhány sornyi kifejező szöveget is „mellékelek”). Az ötödik a 45-50 milliónyi áldozatot okozó kolera volt (főleg a korabeli Indiában – 38 millió – és Oroszországban – 2 millió – pusztított). Sok európai országot is érintett (Magyarországon 100 ezer; Párizs 650 ezer lakosából 20 ezer halt meg; *Csajkovszkij*

orosz zeneszerző, egy volt USA-elnök is az áldozatai között volt, amivel majd – az egyes járványok tárgyalása során – azt is mondom: nem mindig a szegénység vagy az elmaradottság az oka ezen betegségeknek, ill. az általuk okozott halálnak). A még három évtizedet sem „élt” AIDS az előkelő hatodik helyen áll a 34 fertőző betegség között: 1981-től napjainkig 25-30 millió ember halt meg ebben. Eredete (állítólag) ismeretlen (Angolában pl. 2004 ősze és 2005 tavasza között 388 személy fertőződött meg és 324 halt meg AIDS-ben). Jelenleg legalább 50 millió fertőzött van a világon, kétharmaduk a Szaharától délre). Kr.e. 430-tól napjainkig pusztít a tífusz. Csak 1918 és 1922 közt 22 millió embert vitt el. Ma már azt mondhatjuk: a legtöbbször van ellenszere.

A történelem során eddig pusztító fertőző járványos betegségekről – a képzőművészek alkotásaival színesített – festményeket, szobrokat mutatunk be mégpedig úgy, hogy azok, amelyeknek van képi megjelenítése, a lehető legtöbb művel szerepeljenek, olyanok pedig, amelyeknek (valószínűleg) nincs képzőművészeti vonatkozása, azok a betegség pontos, közérthető orvosi leírása mellett rövid történetükkel szerepeljenek. Mindezeknek a szükségessége azzal indokolható, hogy – különösen fiatal orvosaink – olyan kevés történelmi, orvosi és művészettörténeti ismerettel rendelkeznek, hogy szükséges a (már II. Frigyes császár háromnegyed évezrede hangsúlyozta) szélesebb körű tudás jó orvossá válásukhoz. Vagyis legyenek együtt a megfelelő mértékben és arányban e betegségekben (pusztításokban) a medicina korabeli és mai eredményei, az orvostörténet ismeretei, a művészetek alkotásai, a köztörténelem eseményei – és ráadásul mindez a lehető legrövidebben – vagyis mindaz, ami egy ilyen művet igazán érdekessé tehet. Természetesen annak tudatában, hogy a mindenkori hatalom főembereinek (fáraók, királyok, császárok, kalifák, fejedelmek, pápák, államfők), valamint a híres tudósok, orvosok, művészek, sportolók halálos (járványos fertőző) betegségek okozta névsorát összegezni – az egyes járványos fertőzések leírása és története során – gyakorlatilag szinte lehetetlen, ezért írásunk sem lehet több, mint kísérlet. De meg kell mutatni, hogy (különösen egyes) járványok áldozatai között nem kisebb arányban voltak a paloták lakói, mint a kunyhókéi. Ennek hangsúlyozása azért is fontos, mert szinte csak ismert (neves) áldozatokról lehetséges képes illusztrációt adni, továbbá – ez is bizonyítja, hogy – ezek a járványok a mindenkori történelemben históriát befolyásoló események voltak (amint erre már csaknem két és fél évezrede *Thuküdidész* – éppen a nagy államférfi, *Periklész* halála kapcsán – olyan pontosan rámutatott). Ezzel együtt az is célunk volt, hogy felhívjuk a figyelmet arra az oly gyakran hangoztatott elképzelésre (talán inkább hiedelem) valótlan voltára, hogy a jólét és a tisztaság önmagában elégséges ezeknek a betegségeknek (mint pl. a lepra, tuberkulózis, vérhas) az elkerülésére.

A következő két oldal ennek a 34 betegségnek a felsorolását adja, hogy azután az egyes betegségek részletes szöveges leírása következzen néhány képpel szemléltetve (minden betegségnél megjegyezve a kéziratban lévő képek összes számát).

Világszerte előforduló fertőző betegségek

magyar név	latin név	kórokozó	a fertőzés forrása és módja	lappangási idő	a betegség első tünetei
agyhártyagyulladás járványos vírusos	meningitis epidemica serosa	Neisseria meningitidis (baktérium)	ember, cseppfertőzés	2-8 nap	hidegrázás, magas láz, fejfájás, torokfájás
	encephalitis epidemica	Arbovírusok	ember, széklet, cseppfertőzés	2-9 nap	
aggyelőgyulladás vírusos		HIV (vírus)	ember, cseppfertőzés, kullancs	7-21 nap	fejfájás, hányás, izomgyengeség, izomgörcs
AIDS			vér, ondó, hüvelyváladék, anyatej	4-15 év	
bárányhimlő	varicella	Varicella zooster (vírus)	ember, cseppfertőzés, kiütések váladéka	14-21 nap	hőemelkedés, a bőrön pici, hólyagos kiütés
brucellózis	brucellosis	Brucella meliensis suis abortus (baktérium)	beteg háziállatok (juh, kecske, sertés, szarvasmarha) teje, húsa, váladéka	14 nap	láz
diftéria	diphtheria	Corynebacterium diphtheriae (baktérium)	ember, cseppfertőzés	2-4 nap	láz, torokfájás
dizentéria (vértas)	dysenteria	Dysenteria amoebiasis (egysejtű) Dysenteria shigella (baktérium)	ember, fertőzött bélsár, élelmiszer	2-4 nap	hasfájás, láz, hasmenés
egyiptomi szemgyulladás	trachoma	Prowaczek-Halberstädlér -féle baktérium	ember, fertőzött szemváladék, fertőzött tárgyak használata	7-14 nap	nehéz szemhéj, álmos arc kifejezés, a kötőhártya gyulladása
gyermekbénulás, járványos	poliomyelitis anterior acuta	Poliovírus hominis (vírus)	ember, bélsár, cseppfertőzés	2-21 nap	láz, makacs fejfájás, izzadás, izomfájdalmak
himlő	variola	Poxvirus variolae	cseppfertőzés, himlőhólyag-váladék	9-16 nap	magas láz, hólyagos kiütések
influenza	influenza	Myxovírus influenzae (A-, B-, C- vírus)	ember, cseppfertőzés	1-3 nap	hirtelen felszökő láz, levertség, fáradtság, étvágytalanság, a felső légutak hurutja
kankó	gonorrhoea	Neisseria gonorrhoeae (baktérium)	ember, nemi érintkezés, váladékkal fertőzött fehémemű	1-4 nap	hüvelygyulladás
kanyaró	morbilli	Paramyxovírus morbilli	ember, cseppfertőzés	10-15 nap	láz, a felső légutak hurutja, kiütés
kolera	cholera	Vibrio cholerae comma (baktérium)	fertőzött víz, élelmiszer, legyek	1-3 nap	hasmenés, hányás
lepra	lepra	Mycobacterium leprae (baktérium)	ismeretlen	2 hónap-20 év	kifehélyesedő bőrcsomók megjelenése az arcon, végtagokon
leptospirozis	leptospirosis	Leptospira-fajok L. canicola – L. pomona (mikroba)	fertőzött patkányok, egerék váladéka, patkányürülékkel fertőzött víz	3-10 nap	viszkető véres hólyagok a bőrön, magas láz, fájdalmak testszerte
lépfene	anthrax	Bacillus anthracis (spórás baktérium)	fertőzött állatok vagy ezek feldolgozott részei (szőrme, bőr)	2-7 nap	heveny hányás, hasi fájdalom

magyar név	latin név	kórokozó	a fertőzés forrása és módja	lappangási idő	a betegség első tünetei
májgyulladás fertőző	hepatitis epidemica	májparenchyma-vírus	ember, széklet, cseppfertőzés	2-6 hét	gyomorrontás, fáradékonyság, sárgaság
malária	malaria	Plasmodium-fajok (-vivax, -ovale, -malariae) (spórás, állati egysejtű)	Anopheles - szúnyogfélék fertőzött embervér terjesztésével	változó (14 nap)	hidegrázásos lázroham
mumpsz	parotitis epidemica	Paramyxovírus parotidis (vírus)	cseppfertőzés	18-21 nap	láz és fájdalom az állkapocsszöglet körül
nátha (adenovírus-betegség)	rhinitis acuta	Rhino-vírusok	ember, cseppfertőző	fél-2 nap	felső légúti hurut
orbánc	erysipelas	Streptococcus haemolyticus (baktérium)	ember, fertőzött személyek váládéka, közvetlen érintkezés, átvitel tárgyakkal	1-2 nap	hidegrázás, bőr és kötőszöveti gyulladás, gyors terjedéssel, éles határral
övsömör	herpes zooster	Varicella-vírus	ember, cseppfertőzés, a kiütések váládéka	14-21 nap	övszerűen megjelenő hólyagos sömör
pestis	pestis	Pasteurella pestis (baktérium)	patkány, patkánybolha	1-7 nap	nyirokcsomók gyulladása
pneumónia (vírusos tüdőgyulladás)	pneumonia	Pneumococcus, staphylococcus, tuberculosis bacillus vagy vírus, esetleg gomba	ember, cseppfertőzés	1-4 nap	borzongás, láz, oldalszúrás, köhögés
rózsahimlő	rubeola	Rubeola - vírus	ember, cseppfertőzés	15-18 nap	hőemelkedés, kiütés, nyakszirti nyirokcsomók megduzzadása
skarlát	scarlatina	Streptococcus haemolyticus (baktérium)	ember, cseppfertőzés, szennyezett tárgyak	2-5 nap	borzongás, láz, torokgyulladás, kiütések
szamárköhögés	pertussis	Bordetella pertussis (baktérium)	ember, cseppfertőzés	7-21 nap	hurutos köhögés, hányás
tetanusz	tetanus	Clostridium tetani (baktérium)	sebfertőzés, trágyával, utcai, mezei porral	5-15 nap	feszülés az izmokban
tífusz has tifusz kiütéssel	typhus abdominalis exanthematicus	Salmonella typhi (baktérium) Rickettsia prowazekii	ember, széklet, fertőzött eszközök, ruhatetű, fejtetű, fertőzött ember vérének terjesztésével	10-14 nap	emelkedő láz, lepedékes nyelv, láz kiütések
tuberkulózis	tuberculosis	Mycobacterium tuberculosis (baktérium)	cseppfertőzés	30 nap felett	hőemelkedés, köhögés
vérbaj	syphilis	Treponema pallidum vagy spirocheta pallida	nemi érintkezés	21 nap	a behatolási helyen keletkezett fekély és a helyi nyirokcsomók duzzanata
veszettség	rabies (lyssa)	Lyssa-vírus	vesztett háziállat (kutya, macska) és vadállat (róka, farkas, borz) harapása, váládéka	10-50 nap	izgatottság, fény- vagy hanginger hatására görcsös roham, fájdalmas nyelés
viusszerű láz	febris recurrens	Borrelia recurrentis	tetű és kullancs, fertőzött embervér közvetítésével	5-10 nap	hidegrázás, láz, izületi és végtagfájdalmak

Két aktuális kérdés a gyógyszerek rendelésével, forgalmi kívánásával kapcsolatban

A Klinikai Központi Gyógyszertár két olyan kérdésre szeretné az olvasók figyelmét felhívni, ami a napi klinikai gyakorlatban jelen van, mégis csak akkor figyelünk rá, amikor jelentkeznek. Akkor pedig általában már késő. Ezek a kérdések az indikáción túli gyógyszerrendelés és a gyógyszerek forgalmi kivonása.

1. Gyógyszerek rendelése a forgalomba hozatali engedélyben jóváhagyott alkalmazási előírásban nem szereplő javallatban („indikáción túli gyógyszerrendelés”)

Az emberi felhasználásra kerülő gyógyszerek rendeléséről és kiadásáról szóló 44/2004 (IV. 28.) ESzCsM rendelet módosítása előtt a használni kívánt gyógyszerek kizárólag a hivatalos alkalmazási előírat szerinti indikációkban voltak alkalmazhatók. (A jogszabályi környezetből levezethető volt az ettől eltérő gyógyszer-alkalmazást illegális klinikai vizsgálatnak tekinteni, ami akár szabadságvesztéssel is sújtható bűncselekménynek minősül.) A rendelet módosítása alapján lehetőség nyílt gyógyszert rendelni a forgalomba hozatali engedélyben jóváhagyott alkalmazási előírásban nem szereplő javallatban, ha ezt az Országos Gyógyszerészeti Intézet (OGYI) engedélyezi.

Régóta fennálló probléma oldódhat ezzel meg: országos statisztikai adatok szerint például az onkológiai kezelések mintegy kétharmada nem a gyógyszerek hivatalos alkalmazási előírata szerint történik, nem is szólva a gyermekgyógyászat speciális alkalmazási körülményeiről. Egyre újabb terápiás elvek, protokollok jelennek meg, amik nem tudnak alkalmazkodni a gyógyszerek hivatalos dokumentumaihoz.

Az OGYI által elfogadott eljárási rend az alábbiakban olvasható:

Az OGYI nem adhat engedélyt, ha kérelmezett javallat a kérelmezett gyógyszer alkalmazási előírásában ellenjavallt.

Az engedély kiadásához szükséges formanyomtatvány (Kérelem indikáción túli gyógyszerrendelés engedélyezésére) letölthető közvetlenül a Klinikai Központi Gyógyszertár (http://www.pote.hu/index.php?page=egyseg&egy_id=50&nyelv=hun&menu=dokumentumok), illetve az OGYI (<http://www.ogyi.hu/dynamic/ujadatlapind20090826.doc>) honlapjáról.

Az OGYI a kérelem beérkezésétől számítva a következő határidőkön belül dönt:

- szokásos eljárási rend: 15 munkanap
- sürgős szükség esetén soron kívül, de legkésőbb 2 munkanap.

A sürgősséggel való benyújtás akkor indokolt, ha a kérelmezett gyógyszer a beteg életveszélyes állapotának kezelésére, vagy közvetlen életveszély elhárítására szolgál.

Fel kell hívunk a kérelmező kezelőorvos figyelmét, hogy a fent hivatkozott rendelet 2/A §-a és a 6. sz. melléklet értelmében a kérelemben jelezni kell:

- a normál, vagy sürgős eljárási rendet (amennyiben sürgősséggel kéri, annak indokolását is külön mellékletben be kell nyújtani),
- a kérelmező orvos adatait (név, munkahely, munkahely címe, szakorvosi képesítés/ek),
- a gyógyszer nevét, hatóanyagát, hatóanyag-tartalmát, gyógyszerformáját, kiszerezését, a forgalomba hozatali engedély jogosultját,
- a beteg nevét, születési idejét, társadalombiztosítási azonosító jelét, kiskorú beteg, illetve cselekvőképtelen beteg esetén az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 16. § (2) bekezdése szerinti nyilatkozattétellel jogosult személy (a továbbiakban: nyilatkozattételre jogosult személy) nevét,
- a gyógyszer forgalmazási helyét (Magyarország, EGT-n belüli, esetleg EGT-n kívüli ország megjelölése),
- az engedélyezni kért javallatot,
- az eddig alkalmazott kezelést és annak részletes indoklását, hogy az miért nem volt eredményes,
- a kérelmezett gyógyszer tervezett adagolását és a terápia várható időtartamát (folyamatos, meghatározható).

A kérelemhez csatolni kell:

- a kezelőorvos nyilatkozatát arról, hogy vállalja, hogy a kezelés lezárultakor, valamint folyamatos kezelés esetén az OGYI által meghatározott időközönként az OGYI-nak részletes, kiértékelhető jelentést küld a beteg állapotáról, a kezelésről, annak eredményéről, valamint az esetleges mellékhatásokról,
- a beteg beleegyező nyilatkozatát, mellyel hozzájárul a gyógyszer indikáción túli alkalmazásához.

Amennyiben a beteg cselekvőképes, de bármilyen okból írásképtelen, két tanú együttes jelenléte, azonosítható aláírása, valamint személyazonosító igazolvány száma is szükséges a beteg beleegyező nyilatkozaton (természetes mellőzve az írásképtelen beteg aláírását).

A nyilatkozatokról az OGYI honlapján minták találhatók.

A kérelemnek továbbá tartalmaznia kell a kérelmezett javallatban való alkalmazás indokait, valamint indokoltságának bizonyítékait, így különösen:

- a klinikai vizsgálatokról szóló közleményeket, és
- a gyógyszerrel történt kezeléssel kapcsolatos szakmai folyóiratban közzétett közleményeket, és
- a hazai, illetve nemzetközi ajánlásokat.

Fekvőbeteg gyógyintézetben alkalmazni kívánt gyógyszer esetén, amennyiben az adott gyógyszer szerepel az egészségügyi szakellátás társadalombiztosítási finanszírozásának egyes kérdéseiről szóló 9/1993. (IV. 2.) NM rendelet 3. számú mellékletében foglalt homogén betegcsoportok 5.0 verzióhoz kapcsolódó, az egészségügyi miniszter által tájékoztatóban közzétett Besorolási Kézikönyv „Besorolási Táblázatok” fejezetében besorolt protokollokban, továbbá a Besorolási Kézikönyv függelékében kihirdetett, nemzetközi irányelveken és hazai szakmai tapasza-

latokon alapuló protokollokban,, úgy a kérelemhez **nem kell csatolni** a következőket:

- első alkalommal a kezelőorvosi nyilatkozatot,
- az indoklás bizonyítékait (a protokoll pontos megnevezése azonban előfeltétel).

Amennyiben korábban már ugyanazon gyógyszer vonatkozásában ugyanarra a javallatra az OGYI engedélyezte az alkalmazást, nem kell tartalmaznia a kérelemnek a fent részletezett bizonyítékokat, valamint az előzőekben nevesített, az egészségügyi miniszter által tájékoztatóban közölt protokollra történő hivatkozás esetén a kezelés indoklását.

A kérelmezett gyógyszerrel való kezelés megkezdhető, amennyiben a kérelmezett gyógyszer hatóanyaga az előbb részletezett protokollokban szerepel.

Az eddig engedélyezett indikáción túli gyógyszer-alkalmazások listája az OGYI honlapján megtalálható:

http://www.ogyi.hu/dynamic/offlabtabl2010_10_28.xls

A kezelés megkezdésével egyidőben az OGYI-hoz be kell nyújtani a kérelmet, bejelölve rajta a protokoll számát, és megjelölve azt is, hogy szokatlan az eljárási rend, vagy sürgősséggel kérelmezi a kezelőorvos.

Amennyiben a protokoll szerinti alkalmazásra sürgős szükség miatt kerül sor, és az OGYI két napon belül nem hoz határozatot (a kérelem beérkezése itt is feltétel!), akkor az engedélyt megadottnak kell tekinteni. A sürgős szükségét minden esetben indokolni kell!

Már lezárult kezelés utólagos engedélyeztetésére nincs lehetőség.

A rendszer gyógyszerészeti szempontból kritikus pontja, hogy a gyógyszertár hivatalból nem kap visszajelzést az innen kezdeményezett kérelmek felől. Ezért ha egy klinikától az eddig megszokott terápiától eltérő gyógyszerigény érkezik, nem tudható, milyen célból akarják használni. Ha indikáción kívüli okból, akkor van-e rá engedély?

Jelenleg öt kérelem indult innen, ebből visszajelzés egy esetben érkezett.

2. Gyógyszerkészítmények forgalomból történő kivonása

Az általános vélekedéssel szemben elég gyakori, hogy gyógyszereket különböző okok miatt váratlanul és gyorsan kivonnak a forgalomból (pl. gyógyászati célra történő alkalmatlanság, időközben ismertté vált veszélyek, gyártói mulasztás, stb.). A forgalmi kivonást az OGYI határozata alapján az ÁNTSZ teszi közzé. A közzététel eddig körlevél formájában történt, ez év tavaszától már elektronikus levélben.

A kapott határozat alapján a gyógyszer neve és azonosításra alkalmas adatai gyógyszertár honlapjára kerülnek, a kötelező teendők megjelölésével. (Cím: http://aok.pte.hu/gyogysz_labor/gyogysz_kivonas.php) A határozatok honlapra kerülése és a szükséges teendők az értesítések beérkezésének ütemében folyamatosan történnek.

Klinikai Központi Gyógyszertár

Humán klinikai vizsgálatok és „orvostudományi kutatások” elhatárolhatóságáról

Az orvostudományi kutatások különböző fajtái (humán klinikai vizsgálatok, orvostudományi kutatások, beavatkozással járó és nem járó vizsgálatok) jogilag egyértelmű megfogalmazású, éppen ezért csak jogászok számára világos definíciói egészségügyi körökben némi fejtevést okozhatnak első olvasásra. A cikk a fenti fogalmak tisztázásához kíván segítséget nyújtani.

Az egészségügyről szóló törvény idevonatkozó rendelkezése érvényes, ezáltal általános keretet ad az emberen végzett orvostudományi kutatásoknak, az emberi felhasználásra kerülő vizsgálati készítmények klinikai vizsgálatának, valamint az emberen történő alkalmazásra szolgáló, klinika vizsgálatra szánt orvostechnikai eszközökkel kapcsolatos kutatásnak.

Amikor a Humán Klinikai Vizsgálatok Regisztrációs Központjába egy szerződéstervezet beérkezik, az első lépés annak eldöntése, hogy az adott klinikai vizsgálat orvostudományi kutatásnak, vagy humán klinikai vizsgálatnak minősül-e? (Az orvostudományi kutatások nem tartoznak a humán klinikai vizsgálatokra irányadó eljárási rend hatálya alá.)

Az emberen végzett orvostudományi kutatásokról, röviden: ezek a kutatások elsősorban arra irányulnak, hogy összehasonlításra kerüljön például egy műtét, vagy esetlegesen egy másik kezelési stratégia kimenetele. A fogalmi meghatározás során az Orvosi Világszövetség Helsinki Deklarációjában (1964) megfogalmazott definíció az irányadó. A Nyilatkozat értelmében „az emberen történő kutatások azok a kutatások is, amelyek azonosítható emberi anyagokkal vagy azonosítható emberi adatokkal történnek.” Ezeket a kutatásokat a 23/2002. (V.9.) EüM. rendelet szabályozza.

Az orvostudományi kutatások második csoportját az *emberi felhasználásra kerülő vizsgálati készítmények klinikai vizsgálata* képezi.

Az emberi felhasználásra szánt gyógyszerekkel végzett klinikai vizsgálat egy, vagy több vizsgálati helyen végzett olyan vizsgálat, amelynek célja annak kiderítése, hogy az adott vizsgálati készítménynek milyen a farmakodinámiás hatása az emberi szervezetre, emellett azonosítsa annak nem kívánatos hatásait, mellékhatásait, valamint tanulmányozza a vizsgálati készítmény felszívódását, megoszlását és metabolizmusát.

A vizsgálati készítmény gyógyszerformában elkészített aktív hatóanyag vagy placebo. A placebo itt nem feltétlenül hatóanyagot nem tartalmazó gyógyszerformát jelent! Lehet benne hatóanyag, de hatástalan az adott betegségre. Azokban a vizsgálatokban, ahol placebo is felhasználásra kerül, minden esetben tájékoztatni kell erről a beteget. A klinikai vizsgálatok irányulhatnak olyan vizsgálati készítmény vizsgálatára is, amelyek már rendelkeznek forgalombahozatali engedéllyel, de azt vagy más csomagolásban, esetlegesen más kiszerelésben használják fel.

Az orvostudományi kutatás harmadik elemét az *orvostechnikai eszközök klinikai vizsgálata* jelenti. Az orvostechnikai eszközök alapvetően három csoportba sorolhatók:

1. orvosok, egészségügyi szakemberek által használt eszközök (pl. varróanyagok, sebészeti műszerek)
2. a betegek testébe beültetett eszközök (pl. endoprotézisek)
3. a betegek által önállóan használt eszközök (pl. inkontinencia termékek)

Az orvostechnikai eszközök klinikai vizsgálatának célja a fentebb említett eszközök alkalmazásával kapcsolatban történő klinikai adat gyűjtése, amely az adott technológia biztonságosságával és teljesítőképességével áll összefüggésben.

A *beavatkozással járó* és a *beavatkozással nem járó* vizsgálatok az emberen végzett orvostudományi kutatások részét képezik. A két vizsgálat között legfőbb különbség, hogy a beavatkozással nem járó vizsgálatnál a vizsgálati alanyon ugyan beavatkozások történnek, de ezek nem képezik a klinikai vizsgálat részét, hanem a szokásos klinikai gyakorlatot keretei között történnek, emiatt kisebb költségvetési keret között végezhetők el. A beavatkozással járó vizsgálatokhoz az alanyokat szigorúbban válogatják be (toborozzák), emiatt az előbbieknél kevesebb vizsgálati alany vesz részt benne. A nem kereskedelmi vizsgálatok, valamint a beavatkozással nem járó vizsgálatokra jellemző kisebb költségek lehetőséget nyújtanak arra, hogy független vizsgálók is folytassanak kutatást.

A beavatkozással nem járó kutatások végezhetők orvostechnikai eszközzel és gyógyszerrel is. A gyógyszerrel végzett beavatkozással nem járó vizsgálat esetén a vizsgálati alany részére a gyógyszer rendelése nem a vizsgálat miatt történik, a beteg adott esetben az egészségügyi szolgáltatónál kapja meg a gyógyszert az ellátás keretein belül. A másik jellemzője, hogy a szokásos klinikai gyakorlaton túlmenően kiegészítő diagnosztikai vagy monitoring eljárás alkalmazására nem kerül sor. A vizsgálatok a rutin eljárások megfigyelésére, illetve azokkal összefüggő adatgyűjtésre irányulnak (kizárólag epidemiológiai módszereket felhasználva). Az orvostechnikai eszközzel végzett beavatkozással nem járó vizsgálat olyan eszközzel történik, amely olyan CE jelölésű, amelynél a vizsgálat célja megegyezik az eszköznek a vonatkozó megfelelés-értékelési eljárásban hivatkozott alkalmazási céljával.

Bízom abban, hogy a fentiekben röviden bemutatottak segítenek eligazodni az emberen végzett orvostudományi kutatások területén!

Dr. Tóth Judit

HKVRK ügyvivő szakértő

Tisztelt Olvasók!

Az 1916. november 21-én született *Csorba Győző* költő hagyatékának önzetlen, lelkes gondozójától, *Pintér László* könyvtáros barátomtól kaptam az alábbi, érdekességgéppen bemutatott különlenyomatot. A „szellem nagy emberei” is tiszteletteljes megbecsüléssel tekintettek egymásra, legalábbis egymás munkásságára. Ezt bizonyítja, ahogy Környey István professzor úr megemlékezik a neuropatológus előd Schaffer Károlyról, és az írást dedikálja a fiatalabb kortárs Csorbának: „Tisztelettel és hálás köszönettel a szép műfordításokért”.

Kiss Tamás
könyvtáros

Monat
Jövünk, — s új házat építünk ide.
Megyünk, — és más örökbe kapja.
Ez ismét önképére szabja,
s nem végzi senki be.

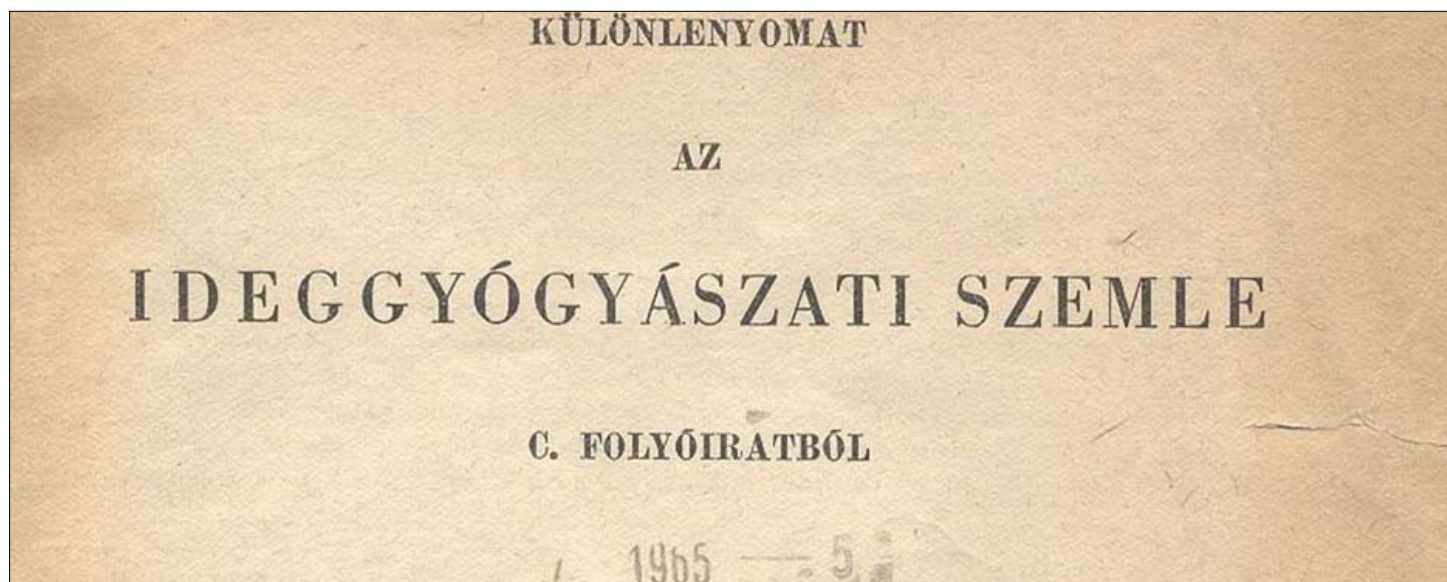
Goethe
(Csorba Győző kiadatlan fordítása)

Boldogok azok, akiknek kövei az épületben később is felismerhetők maradnak.
Schaffer Károly ezek közé tartozik.

И. Кернъен: Общее творчество Кароя Шаффера в области невропатологии.

St. Környey: Karl Schaffers Tätigkeit auf dem Gebiete der allgemeinen Neuropathologie.

*Tisztelettel és hálás köszönettel
a szép műfordításokért,
Pintér, 1965. X. 15-én,
Könyvtár István*

A Pécsi Orvostudományi Egyetem Ideg- és Elmekegészségügyi Intézetének könyvtárából

Schaffer Károly általános neuropathológiai munkássága

KÖRNYEY ISTVÁN

Schaffer Károlyról tisztelői először irodalmi tevékenységének negyvenedik évfordulója alkalmával, 1927 októberében emlékeztek meg. Ő köszönő szavaiban kifejezte örömét afelett, hogy ezt az alkalmat választották üdvözlésére: míg a szokványos jubileumokat külső körülmények, sokszor véletlenek határozzák meg, az, hogy ki mikor kezdi a tudományos munkát, személyiségével van szoros kapcsolatban.

Schaffer első dolgozata éppúgy, mint az 1890-ből származó második — a lyssa pathológiájával foglalkozott. A második munkában jellemezte elsőként általános érvényűen a vesztettség szövettani elváltozásait és felismerte azt a különbséget, amely az infiltratív és a nekrotikus elváltozások intenzitása között fennáll. Később kitűnt, hogy a kétféle elváltozásoknak ez a különböző magatartása számos neurotrop vírusbetegség közös jellemvonása. *Schaffer* a legsúlyosabb elváltozásokat az idegrendszerben azon a területen találta, „mely a megfelelő ideg közvetítése által az infectio helyével direct összeköttetésben áll...” Miután *Di Veste* és *Zagari* kísérletesen kimutatták, hogy a peripherián beoltott kórokozó a megfelelő ideg átmetszése után a központi idegrendszert nem éri el, az idegpályák mentén való vírusterjedés elméletének *Schaffer* „a bonez-, illetve a szövettani alapot” is megadta. A neurotrop vírusok terjedésmódjának ez a soká uralkodó s a viraemia kimutatása óta nézetem szerint túl egyoldalúan megítélt szemlélete az ő fiatalkori munkája nyomán jutott be az idegkörtani irodalomba.

Schaffer neuropathológiai munkásságát jellemzi az idegrendszer normális felépítésében való alapos tájékozottsága. Mély benyomást ad az általa vizsgált agyak gondos makroszkópos leírása, melyben a felszíni rendellenességek sohasem kerülnek el figyelmét. Kórszövettani szemlélete a neuronatan normális szövettani eredményeiben gyökerezik. Tudományos tevékenységének kezdeti szakaszában jelentek meg *Ramón y Cajal* alapvető munkái az idegrendszer neuronális felépítéséről, s ezekhez csatlakoztak hamarosan *Schaffer* fiatalkori barátjának, *Lenhossék Mihálynak* hasonló irányú vizsgálatai. *Schaffer* ezeket a munkákat azonnal megismerte, s a neuronatan lelkes híve lett, miután maga is vizsgált különböző normális szövettani kérdéseket a Cajal-féle nézetek alapjául szolgáló Golgi-módszerrel. Így lett a kórszövettani kutatásban a neuronatan határozott képviselője, mégpedig olyan időben, amikor ez a tan Németországban, ahol a modern neuropathologia alapvető felfedezései történtek, nem tudott gyökeret verni.

Ez a szemlélet messzemenően befolyásolta *Schaffernek* a Tay–Sachs-betegségre vonatkozó vizsgálatait is, bár éppen idevágó legfontosabb megállapításai függetlenek attól a felfogástól, melyet az idegrendszer tagozódásáról vallunk. 1905-ben fedezte fel, hogy a Tay Sachs-betegségben a *Hirsch* és *Sachs* által leírt idegsejtduzzadásnál a cytoplasmában egy anyag jelenik meg, amelyet a velőshüvely-haematoxylin megfest. Legyen szabad leírásából néhány sort idéznünk: „A nagyagy kérgé teljes szélességében szemcsékkel telehintettnak mutatkozik, melyek kékesen festődve, apró csoportocskába verődnek össze. Ezek a csoportosult szemcsék azután úgy az alak, mint a fekvés tekintetében híven utánozzák a kérg idegsejtjeit”¹ és „határozottan rétegzetesen¹ fekszenek és e rétegekről igen könnyű azt kimutatni, hogy a nagyagy ismeretes rétegeinek felelnek meg, s így a különböző idomokká összeverődött szemcsék tulajdonképpen idegsejtek!... De a kérgen kívül még az infrakortikális dúcokban is ily szemcsés, tehát elfajult idegsejteket derített ki a Weigert–Wolters-féle festés.” Így joggal nevezzük *Bielschowskyt* (1920) követve ezt a sejtelváltozást *Schafferról*. A dél-nyugat német ideg- és elmegyógyászok 1905-i gyűlésén, amelyen *Schaffer* Tay–Sachs-leleteit bemutatta, nyújtotta *Spielmeyer* a családi vakságos idiotaság juvenilisnek nevezett formájáról az első szövettani leírást. Míg *H. Vogt*, aki valamivel korábban klinikailag ismertetett hasonló eseteket, és *Schaffer* (1906) a két forma lényegbeli azonossága mellett foglaltak állást, *Spielmeyer* egy 1905 novemberében tartott és 1906-ban közölt előadásában úgy vélte, hogy esetei „mind klinikailag, mind anatómiai alapjukat” illetően a Sachs-f. betegséggel pusztán külső sajátosságokban egyeznek, mint a családi előfordulás, korai elbuzulás és megvakulás”. 1907-ben azután csatlakozott *Vogt* és *Schaffer* felfogásához.

A ma lipoidosis néven összefoglalt betegségcsoport tagjai közül szoros értelemben agyi megbetegedésnek *Schaffer* csak a családi vakságos idiotiát tartotta. Szerinte az idegrendszer részvétele az általános lipoidtárolásos betegségekben — Niemann–Pick- és Gaucher-kór — elvileg különbözik a

¹Aláhúzás az eredetiben.

családi vakságos idiótaságtól. E nézet támaszául szolgál az a későbbi felismerés, hogy a tárolt anyagok túlnyomó többségét a különböző lipoidosokban különböző lipoidok képezik, mint főként *Klenk* vizsgálataiból ismeretes. Alapvető tény pedig, hogy vannak betegségek, melyekben a lipoid-anyagcsere zavara a csíralemezek között válogat.

Miután *Scholz* kifejtette azt a felfogást, hogy a családi diffúz sklerosis, amelyet ma *Bielschowsky* és *Henneberg* javaslatára *leukodystrophiának*¹ nevezünk, „a gliasejtek anyagcseréjét szabályozó tényezők eleve megadott rendellenességével” magyarázható, *Schaffer* ezt a folyamatot a neuroglia elsődleges rendszerbetegségének fogta fel és mint „neurogliás abiotrophiát” állította szembe a „neuronalis abiotrophiával”. [*Bielschowsky* (1920) már korábban a glia trophicus elégtelenségét tételezte fel magában a családi vakságos idiótaságban.] A Tay Sachs-betegségre vonatkozó vizsgálatok *Schaffernek* kiindulópontot adtak ahhoz, hogy az örökletes rendszeres idegbetegségek morphogenetikus elméletét dolgozza ki. Concepciója körül élénk vita alakult ki az irodalomban. *Schaffernek* nagy szerepe van abban, hogy ez a kérdés évszázadunk első három évtizedében az idegkórtan művelőit oly élénken foglalkoztatta, s így joggal mondhatjuk, hogy a kutatást nemcsak eredményekkel gazdagította, hanem annak irányt is mutatott.

Schaffer a rendszeres heredodegenerációkat a róla elnevezett szövettani triásszal jellemezte: a folyamat mint már *Raymond* megállapította – az ekto-derma-származékokra szorítkozik (*csíralemezválogatás*) és bizonyos neuronrendszerek eredősejtei betegszenek meg, azaz a folyamat kiindulópontja a központi idegrendszer egy meghatározott fejlődéstani szelvényében van (*szelvény- és rendszerválogatás*).

Spatz később e betegségcsoport számára ún. „rendszeres atrophikák” megjelölést javasolta azzal az indokolással, hogy „valódi degeneratio” szövettanilag nem mutatható ki. Ő maga hozott fel azonban olyan leleteket, amelyek ennek az általánosításnak ellentmondanak. A kisagyi atrophikákban – legalábbis az esetek többségében – hiányzik a velőshüvelylebontás, amennyire a zsírfestési módszerekkel megállapítható. Még inkább érvényes ez a Huntington-choreára. Ezekre a folyamatokra – mint *Spatz* kiemeli – a lassú progressio jellemző. Mégis a kiterjedt idegsejtkiesés arra utal, hogy a folyamat túlmegy azon, amelyet mikroszkópos értelemben joggal nevezhetünk atrophikának. S végül az amyotrophiás lateralsklerosisban a lebontás a közönséges szövettani módszerekkel is könnyen megállapítható.

Schaffer abból, hogy a paralysis spinalis spastica-ban az elülső központi tekervény idegsejtjei számban megfogynak, valamint a mozgató régiókra szorítkozó Alzheimer-féle fibrilla elváltozásból arra következtetett, hogy az elfajulás a cortico-spinalis rendszer eredő sejtjeiből indul ki, ha a pyramisdegeneratio a distalis neuronszakaszon tűnik is elsősorban szembe. A sejtkárosodásra való tekintettel tartotta a rendszeres heredodegenerációkat *centrogen* folyamatoknak. Az eredeti „spinalis paralysis” kifejezésnek a *Schaffer* által javasolt „spasticus heredodegeneratio”-val való helyettesítése felel meg a tényleges viszonyoknak.

A monosystemás betegségeket, melyek közé a paralysis spinalis spastica tartozik, *Schaffer* a kombinált rendszeres megbetegedésekkel állította szembe. Ezek jellegzetes példája az amyotrophiás lateralsklerosis. A „kombinált rendszerbetegség” kifejezésnek a funicularis myelosisra való alkalmazását már *Nonne* és *Fründ* kifogásolták, minthogy ebben a betegségben elszórt góccok képezik a pyramispálya- és hátsókötegleaio tünetcsoportjának szövettani alapját. Ők emiatt a funicularis myelosis pseudorendszerbetegségnek nevezték. Ezzel szemben az amyotrophiás lateralsklerosisban a központi és környéki mozgató neuron mint rendszerek esnek az elfajulás áldozatául. Figyelemre méltó, hogy ehhez a kombinációhoz kérgi interregionális neuronrendszerek megbetegedése csatlakozhatik, amint a motoros kéreg commissuralis rostozatának degenerációjából látjuk (*Probst*, *Wenderovic* és *Nikitin*, s más szerzők). Ebben is annak a felfogásnak a megerősítését láthatjuk, hogy a folyamat a kéregből indul ki.

Az utóbbi kb. 40 év megfigyeléseinek tanúsága szerint neuronrendszerek külső tényezők hatására is megbetegedhetnek egészükben vagy izoláltan, ill. bizonyos kombinációkban, éppúgy mint az örökletes betegségeknél. Érvényes ez pl. az amyotrophiás lateralsklerosis szindrómájára vonatkozóan. Ez a betegség már azáltal is feltűnik, hogy ritkábban fordul elő családiisan, mint a többi neuromuscularis rendszerbetegség. Emiatt adott esetben nemritkán tisztázatlan marad, hogy exogen eredetű megbetegedésről vagy heredodegeneratív amyotrophiás lateralsklerosisról van-e szó. Elvileg lehetséges, hogy mind az exogen, mind az endogén degenerációknál azonos biochemiai tényezők szerepelnek.

A nagyagykéreg bonyolult tagolódása mellett szinte meglepő, hogy a Pick-féle atrophikának frontális alakja különíthető el. Már 1917-ben mutatott rá *Richter Hugó* arra, hogy az ilyen körülírt atrophia a heredodegenerációkkal egyes sajátágaiban „szövettanilag egyezik”. Ismeretesek esetek, amelyekben az atrophia – legalábbis makroszkóposan – a praefrontalis regio s a praemotor mező közötti határon áll meg. Előrehaladott esetekben az atrophia határa az elülső központi tekervényig tolódik el. Végül, érdekes módon vannak olyan esetek is, melyekben a pyramispálya is elfajul (*Miskolczy* és *Csermely*).

A családi vakságos idiótaságban a rendszertényező nagyon kifejezett lehet. Ennek *Schaffer* vizsgálatai kezdetén még több figyelmet szentelt, mint az idegsejtek károsodásának. A felnőtt forma egyes eseteiben bizonyos rendszerek megbetegedése annyira előtérben áll, hogy a klinikai kép rendszerbántalomnak felel meg. Hogy kisagyi és extrapyramidalis tünetcsoportoknak, ill. kombinációknak a Kufs-féle késői forma szolgálhat alapul *Van Bogáért* és *Borremans*, *Máttyus* és más szerzők által közölt esetek mutatják.

Schaffer egyik legnagyobb érdeme az idegrendszer finom kórszövettanában, hogy már 1917-ben rámutatott a neuroglia önálló, a specifikusan működő idegelemek laesiójától független reaktivitására. Ennek meglátását nem utolsósorban a szövettani technika haladása iránti kitűnő érzéke biztosította. Mint az első nem spanyol szerző, aki az aranysublimát-módszert alkalmazta, arra a megállapításra jutott, hogy „a neurogliának vannak saját betegségei, melyek annak a károsító tényezőnek hatására jönnek létre, amely egyidejűleg az idegrendszer bántalmát idézte elő”. *Schaffert* erre a felismerésre saját leletein kívül az a régikeletű nézet is vezette, hogy a gliának a funkciót hordozó parenchymaállomány felépítésében, illetve táplálásában szerep jut. Ez a felfogás néhány év óta megújódott s ultrastructuralis és biochemiai ismereteink gyarapodása révén határozottabb tartalmat nyert. Annak idején azonban számos neuropathologus elutasítóan foglalt állást a glia saját megbetegedéséről szóló feltevessel szemben. *Spielmeyer* „Allgemeine Pathologie” c. művében így írt: „A gliának *Schaffer* értelmében vett »saját megbetegedését« nem ismerem.” *Schaffer* ragaszkodott a gliasejt individualitásának tanához. Ezt *Kölliker* már abban az időben felállította, amidőn a technikai adottságok még nagyon kezdetlegesek voltak; szilárd alapot a felfogás a Golgi–Cajal-időszakban nyert. *Nissl* és követői mégis a syncitium-tannal akarták helyettesíteni, mígnem a legutóbbi idők technikai eredményei az individualitás tanát győzelemre vitték.

Schaffer a normális és kórszövettan eredményei között fennálló összefüggésekre vonatkozó felfogását több áttekintő munkában hozta nyilvánosságra. Ilyen szándékkal készítette utolsóelőtti életévében tanítványával, *Miskolczyval* együtt a neuron histopathológiájáról szóló művét.

Intézeti, klinikai hírek, információk

Az I. sz. Belgyógyászati Klinikáról

■ 2010. november 11-13. között a Magyar Belgyógyász Társaság XLII. Nagygyűlésén Budapesten üléelnökként, illetve moderátorként szerepelt *dr. Bajnok László*, *dr. Mezősi Emese*, *dr. Pár Alajos* és *dr. Vincze Áron*. Referátumot tartott *Tóth Kálmán*: „Stabil koszorúérbetegség 2010”, *Mezősi Emese*: „Felnőttkori növekedési hormonhiány” és *Hunyady Béla*: „A krónikus vírushepatitis kezelése” címmel. Előadást, illetve posztert mutatott be: *Pár Gabriella* (*Vincze Á., Pajor L., Miseta A. és mtsai*): A fibrózis nem-invazív értékelése krónikus hepatitis C vírus (HCV) infekcióban: a tranziens elasztographia (Fibroscan) alkalmasabb, mint a GOT/thrombocyta hányados (APRI) és a szérum hyaluronsav (HA) a fibrózis diagnosztikájára, *Ruzsa Beáta* (*Nagy Z., Illés Z., Mezősi E.*): Adrenoleukodystrophia diagnózisa felnőttkorban, és (*Mezősi E., Bajnok L., Rideg O. és mtsai*): Kallmann-szindrómában szenvedő nőbetegünk kórtörténete és kivizsgálása, *Gódi Szilárd* (*Solt J., Vincze Á.*): Post-ERCP-s pancreatitis, vagy mégsem?

■ A Magyar Gasztroenterológiai Társaság Endoszkópos Szekciójának 2010. évi Vándorgyűlését 2010. október 8-9-én, Balatonfüreden, az Anna Grand Hotelben, a Kaposi Mór Oktató Kórház Endoszkópos Laboratóriuma *dr. Hunyady Béla* irányításával szervezte meg. A Vándorgyűlést megelőző napon ugyanott ERCP gyakorlati oktatásra (Hands on training) került sor, ahol *dr. Vincze Áron* „ERCP – indikációk, kontra-indikációk” címmel tartott előadást. Erlangeni biomodelleken *dr. Vincze Áron* és *dr. Pakodi Ferenc*, valamint *Paulovicsné Kiss Melinda* és *Langhammer Szilvia* endoszkópos szakasszisztensek a hallgatók gyakorlati oktatásában vettek részt. A vándorgyűlésen *dr. Vincze Áron* „Hepatitis-vírus fertőzöttek endoszkópos ellátása”, *dr. Szabó Imre* „PICOPREP – Új lehetőség az endoszkópos vizsgálatok előkészítésében”, *dr. Pakodi Ferenc* „Perkután endoszkópos gasztrosztóma” címmel tartott felkért előadást. Endoszkópos élőbemutató is a program része volt, ahol *dr. Solt Jenő* nyelőcső-stent behelyezést, *dr. Vincze Áron* mucosectomiát mutatott be, *Paulovicsné Kiss Melinda* és *Langhammer Szilvia* szakasszisztensek közreműködésével.

■ 2010. október 14-én a Siófoki Városi Kórház tudományos ülésén *dr. Pár Alajos*

felkért előadóként referátumot tartott „Biológiai terápia a klinikai gyakorlatban” címmel.

■ A „Hetényi Géza” Endokrinológiai és Anyagcsere Tanszék részéről a Magyar Atherosclerosis Társaság Kongresszusán, október 7-9-én Sopronban, *Bajnok László* „Hogyan fogyaszthatom le a kövéreket” címmel tartott referátumot, *Kiss Zoltán* o.h., *Kenyeres Péter*, *Rábai Miklós*, *Czopf László*, *Bajnok László* szerzők pedig „A pulzushullám terjedési sebességét meghatározó tényezők vizsgálata” címmel mutattak be posztert. A Pannon Endokrin Club Hétvége kerekén belül, október 15-én *Mezősi Emese* „Endokrin betegségek és terhesség”, *Bajnok László* pedig „Mi változott egy év alatt a primer aldosteronizmus ellátásában?” címmel tartott felkért előadásokat. *Bajnok László* október 16-án a Harkányi Gyógyfürdő Kórház rendezte pontszerző továbbképző tanfolyamon „Az obezitás kezelése” címmel, *Mezősi Emese* pedig a területi radiológus továbbképzésen „Az endokrinológus elvárásai a radiológustól. Multiplex endokrin neoplazia szindrómák” címmel tartott előadást. Az I. sz. Belgyógyászati Klinikáról a Magyar Thrombosis és Haemostasis Társaság (MHTT) X. Jubileumi Kongresszusán a Hematológiai Munkacsoport tagjai közül a következő előadásokat tartották: *Tóth Orsolya* (*Nagy Ágnes, Mózes Réka, Réger Barbara és mtsai*): Rotációs thrombelastographia alkalmazása a familiaris thrombophilia diagnózisában, *Dávid Mariann* (*Losonczy Hajna, Udvardy Miklós, Boda Zoltán és mtsai*): Vénás thromboembolia kockázati kérdőív kórházban kezelt sebészeti és nem-sebészeti betegek részére, *Losonczy Hajna* (*Tar Attila és az ENDORSE magyar vizsgálói*): Az endorse-2-hungaria vizsgálat eredményei: az akut kórházi betegek vénás thromboembolia-kockázatának és profilaxisának ismertetelt hazai felmérésére, *Réger Barbara* (*Pótó László, Tóth Orsolya, Mózes Réka és mtsai*): Thrombophilia kimutatása egy új globális módszerrel, *Nagy Ágnes* (*Mózes Réka, Tóth Orsolya, Dávid Marianna és mtsai*): A warfarin metabolizmusában szereplő polymorfizmusok klinikai jelentősége, *Mózes Réka* (*Nagy Ágnes, Tóth Orsolya, Dávid Marianna és mtsai*): Tartósan antikoagulált betegek vérzéses szövődményeinek elemzése VKORC1 és Cyp2c9 polimorfizmusok ismeretében.

■ A kongresszuson választások is voltak. Az MHTT titkárává választották *dr. Dávid Marianna* egyetemi docent. Az MHTT há-

rom évvel ezelőtt a haemostaseologia legkiválóbb művelőinek elismerésére, akik a nemzetközi tudományos életben a magyar haemostasis kutatás és klinikum rangjért sokat és sikeresen fáradoztak, és a társaság életében meghatározó szerepet töltek be, „Laki Kálmán” emlékérmét alapított. Ezt az emlékérmét ezen a kongresszuson klinikánkról *dr. Losonczy Hajna* kapta meg.

A II. sz. Belgyógyászati Klinika és Nephrológiai Centrumból

■ A „46th Annual Meeting of the European Association for the Study of Diabetes”-t (EASD 2010) idén szeptemberben Stockholmban rendezték meg. A rendezvényen *dr. Halmai Richárd* posztert mutatott be „Chronic cigarette smoking could contribute to diabetic nodular glomerulosclerosis” címmel. *Dr. Brasnyó Pál* szintén posztert prezentált, melynek címe „Effect of resveratrol on insulin sensitivity, oxidative stress and Akt pathway in humans” volt.

■ Október 8-10-én került megrendezésre a VI. Kelet-Magyarországi Diabétesz Hétvége és IV. Szegedi Diabétesz Nap, melyen *dr. Wittmann István* „Diabétesz és tumor” címmel tartott előadást, valamint a szekcióban üléelnökként szerepelt.

■ Október 4-én *dr. Wittmann István* „Mérgek keletkezése, szervezetbe való bejutása és a méregtelenítés” címmel tartott előadást a Pécsi Tudományegyetem Egészség-Akadémiáján.

■ Az október közepén megrendezett XLII. Egyetemi Orvosnapok során vette át *dr. Wittmann István* a II. sz. Belgyógyászati Klinika és Nephrológiai Centrum által kiérdemelt, a második legjobban oktató klinikának járó elismerést.

■ A Magyar Nephrologiai Társaság (MANET) október 21-23-ig tartotta XXVII. Nagygyűlését Szegeden, melyen klinikánk számos résztvevővel képviseltette magát. *Dr. Wittmann István* a szekció bevezető előadásának megtartását követően, az „Új terápiás lehetőségek Linagliptinnel, nephrológiai megfontolások” témájában beszélt, ezen kívül számos szekcióban üléelnökként szerepelt. *Dr. Nagy Judit* a Magyar Nephrologiai Társaság Ünnepélyes Közgyűlésén, valamint számos egyéb szekcióban üléelnökként vett részt. Ezen kívül a következő két előadást tartotta: „Tünetmentes (szubklinikus) célszervkárosodások krónikus vesebetegségekben” és „A proteinuriák diagnosztiz-

kus nehézségei”. Dr. Csiky Botond „Vaszkuláris kalcifikáció progressziójának lassítása dializáltakban” címmel tartott előadást. Dr. Kovács Tibor esetismertetést mutatott be „37 éves nőbeteg hasfájdalommal, mélyvénás thrombosis gyanújával” címmel. „Vesebiopszia szövödményeinek kockázati tényezői” címmel dr. Mazák István; „Kimmelstiel-Wilson diabéteszes noduláris glomeruloszklerózisban felszaporodik a szial-sav” címmel dr. Degrell Péter; „Hidroxil szabadgyök-termelés hipertóniás veseelégtelen betegekben” címmel dr. Nagy Gábor; „A veseartéria vazoaktivitása és az oxidatív stressz” címmel dr. Szijártó István András; „Az erythropoietin szénhidrát-anyagcsere hatásai” címmel dr. Mikolás Esztella Zsóka tartott tudományos előadást.

A Családorvostani Intézetből

■ 2010. október 15-17-én Mecseknádasdon került megrendezésre a Baranya Megyei Háziorvosok XXI. Fóruma, amelyen intézetünk részéről a következő előadások hangzottak el: *Motyovszky Anikó, Végh Mária*: Thyreoiditisek a háziorvosi gyakorlatban; *Nagy Lajos*: Amit a gyógyszerkölcsonhatásokról tudni kell; *Juni Eszter, Rinfel József*: Lipid célértékek elérése gondozott cukorbeteg körében; *Rinfel József*: Ki kezelje a 2-es típusú cukorbetegeket?; *Tóth Ildikó*: Nem kommunikálni lehetetlen; *Csikós Ágnes*: Terminális állapotú betegek otthoni fájdalomcsillapításának nehézségei. Opioid rotáció; *Prugberger László, Rinfel József*: A dohányzásról szóló ismeretek és a dohányzási szokások I. és V. évfolyamos orvostanhallgatók körében.

■ 2010. október 8-9-én Magyarhertelenden rendeztük a IV. EURACT családorvos mentor-képző kurzust, melynek során 18 újonnan kinevezett mentor oktatástechnikai tréningjére került sor intézetünk oktatói, valamint a budapesti és szegedi egyetemek családorvostani intézeteiből meghívott oktatók közreműködésével.

■ 2010. október 8-10. között Balatonalmádban került megrendezésre a Magyar Általános Orvosok Tudományos Egyesülete (MÁOTE) XVII. Országos Vándorgyűlése, amelyen dr. Nagy Lajos „Képzés, továbbképzés” című témakörben megrendezett kerekasztal előadójává volt.

■ 2010. október 28-29-én intézetünk, valamint a PTE ÁOK Farmakológiai és Farmakoterápiái Intézet és az Agnus Med Kft. szervezésében került megrendezésre a „Good Clinical Practice – A helyes klinikai gyakorlat irányelvei ANNO 2010” című képzés. A nagysikerű program közel száz résztvevő jelenlétével zajlott.

■ Dr. Csikós Ágnes családorvos, a Pécs-Baryai Hospice Alapítvány elnöke 2010. szeptember 26. és október 2. között résztvevője volt Salzburgban a „Palliative Care in Cancer” című nemzetközi továbbképzésnek. Az Open Society Foundations által szervezett kurzuson a világ öt kontinenséről 22 fő vett részt. A nemzetközi oktató csapat által vezetett tréning „A palliatív és életvégi ellátás az onkológiában” elnevezésű témakört dolgozta fel.

■ 2010. november 3-án a családorvos rezidenseknek és mentoraiknak rendhagyó programban volt része. Intézetünkben került bemutatásra a „Grace és Glória” című színmű *Sólyom Katalin*, Jászai-díjas és *Füsti Molnár Éva*, Jászai-díjas színművésznők előadásában. A darab a Hospice világát mutatja be, elősegítve a halál-haldoklás témakör megközelítését. A közel 40 résztvevőnek felemelő élményben volt része.

■ 2010. november 6-14. között dr. Csikós Ágnes egy kétéves ösztöndíj részeként San Diego-ba utazott, ahol részt vett a „The Institute for Palliative Medicine at San Diego Hospice” által szervezett továbbképzésen. A kurzus célja, hogy vezetőket képezzen a palliatív ellátás területén, elősegítve ezzel az életvégi ellátás fejlesztését.

A Biokémiai és Orvosi Kémiai Intézetből

■ A 25th CECE Conference of European Comparative Endocrinologists (augusztus 31. és szeptember 4. között, Pécs) konferencián intézetünkben részt vett dr. Rácz Boglárka (Horváth G., Pirger Z., Kiss T. et al.): Conserved antiapoptotic effects of pituitary adenylate cyclase activating polypeptide - from mollusks to humans; *Horváth G., Reglődi D., Oppert B. et al.*: The effects of PACAP on the signaling pathways and cell survival in chicken pineal cells is dependent on the circadian rhythm; *Tamás A., Horváth G., Reglődi D. et al.*: Pituitary adenylate cyclase activating polypeptide (PACAP) protects chicken inner ear cells against H₂O₂-induced oxidative stress.

■ Schmitt Pál, a Magyar Köztársaság elnöke szeptember 6-án a Néprajzi Múzeum aulájában tartott ünnepség keretében átadta dr. ifj. Gallyas Ferenc, a Biokémiai és Orvosi Kémiai Intézet oktatója számára az egyetemi tanári kinevezéséről szóló okmányt.

■ A VI. International Symposium On Myocardial Cytoprotection (október 7-9. Pécs) konferencián intézetünkben részt vett dr. ifj. Gallyas Ferenc: Novel mechanism of nucleus to cytosol signalling in oxidative stress című előadásával.

A Farmakológiai és Farmakoterápiái Intézetből

■ Helyes Zsuzsanna, az intézet docense október 21-én, a Magyar Tudományos Akadémián sikeresen megvédte a „Szenzoros neuropeptidok szerepének vizsgálata légúti és ízületi gyulladás, valamint fájdalom, állatkísérletes modelljeiben” című MTA doktori értekezését. A disszertáció opponensei Sperlagh Beáta (KOKI), Matesz Klára (DE, Anatómiai Intézet) és Jancsó Gábor (SZE, Élettani Intézet) voltak.

A Farmakognóziái Tanszékről

■ Dr. Horváth Györgyi 2010. október 9-én „Illóolajok alkalmazási lehetőségei légúti megbetegedésekben” címmel felkért előadást tartott gyógyszerészek számára szervezett, kötelező, szintentartó továbbképzésen.

■ Dr. Farkas Ágnes 2010. október 18-tól 31-ig Indiában tartózkodott. Agra városában részt vett a „First Global Congress on Plant Reproductive Biology” című konferencián, melyen „Nectary structure and nectar production of various *Datura* species” címmel előadást tartott, valamint szekcióelnöki teendőket látott el. A szimpóziumot követő napokban Allahabad város egyetemén tanulmányozta az ottani oktatás rendszerét.

■ Dr. Papp Nóra és dr. Bencsik Tímea és dr. Molnár Réka, valamint Filep Rita környezet-tudomány MSc szakos hallgató 2010. október 21-én részt vettek Szegeden a dr. Greguss Pál akadémikus professzor születésének 120. évfordulója alkalmából rendezett XIII. Magyar Növényanatómiai Szimpóziumon, ahol versenylőadásokkal, továbbá előadással és posztterekkel szerepeltek. A versenylőadások: „Évelő *Helianthus* taxonok összehasonlító anatómiai vizsgálata”, szerző: Filep Rita; „A medvehagyma (*Allium ursinum* L.) nektáriumának szövettani értékelése”, szerző: Molnár Réka. A versenylőadások szerzői elismerő oklevelet, emlékérmeket és pénzjutalmat kaptak. Az elhangzott további előadás címe: „Gyógynövények hisztológiai jellemzői – Kutatásaink a pécsi Farmakognóziái Tanszéken”, szerzők: Papp Nóra, Bencsik Tímea, Molnár Réka és mtsai. A bemutatott posztterek: „*Lythrum salicaria* L. hisztológiai értékelése”, szerzők: Bencsik Tímea, Farkas Ágnes, Papp Nóra; „*Cotoneaster roseus* nektárium-struktúrája”, szerzők: Nagy Tóth Erika, Filep Rita, Farkas Ágnes.

■ A Nagyvárad Állami Egyetem Orvostudományi és Gyógyszerészeti Kara (Universitatea din Oradea, Facultatea de Medicina si Farmacie Oradea, Romania) munkássága elis-

merésül doktor honoris causa címmel tün-
tette ki dr. Rácz Gábor akadémikus urat,
tanszékünk külső tanácsadóját, a far-
makognózia és fitoterápia nemzetközi hírű
szakteknit. Az ünnepi tudományos
ülésre a PTE ÁOK Dékáni Hivatal Tanács-
termében került sor 2010. október 29-én.
Előtte dr. Miseta Attila fogadta a nagyvára-
di küldöttség tagjait, Gheorghe Mermeze
dékánhelyettest, Németh Tibort, a Nagyvá-
radi Állami Egyetem Farmakognóziái Inté-
zetének vezetőjét és dr. Horia Bucur fő-
gyógyyszerész. Az ünnepi ülésen dr. Kom-
lósi László, a PTE rektorhelyettese, dr. Mis-
eta Attila, dr. Perjési Pál, köszöntötték az
ünnepeltet és az ülés résztvevőit, majd dr.
Gheorghe Mermeze átadta dr. Rácz Gá-
bornak a dr. honoris causa diplomát. Ezt kö-
vetően dr. Németh Tibor méltatta dr. Rácz
Gábor munkásságát, érdemeit, majd dr.
Rácz Gábor köszönetét fejezte ki és elő-
adást tartott a farmakognóziái kutatás és ok-
tatás helyzetéről. Az ünnepi esemény dr.
Molnár Péter, a Farmakognóziái Tanszék
vezetője és dr. Szabó László Gy. köszöntő
gondolataival zárult.

■ Dr. Szabó László Gyula „A vörös iszap
tragédia – és ami mögötte van” című elő-
adónál dr. Kellermayer Miklós felkérésére
(ÖPE – 2010. október 29. Tudásközpont,
Pécs) „A talaj és az életünk” címmel elő-
adást tartott Fehér Dániel (1890-1955) er-
dőmérnök akadémikus, soproni egyetemi
tanár, a hazai talajbiológiai kutatások me-
galapítójának emlékére, születésének 120.
évfordulója alkalmából.

■ Dr. Horváth Györgyi és Dr. Molnár Réka
2010. november 10-12-ig részt vettek a Ma-
gyar Elválasztástudományi Társaság által
szervezett Elválasztástudományi Vándor-
gyűlésen, Tapolcán. A rendezvényen tan-
székünk munkatársai a következő poszterek
szerzői, társszerzői voltak: Boros B., Vincze
L., S. Jakabová és mtsai: LC-MS vizsgálati
módszer kidolgozása és validálása *Datura*
növényi részekből történő atropin és
szkopolamin meghatározására; Boros B., S.
Jakabová, Dörnyei Á. és mtsai: Kakukkfű
fajok polifenolos vegyületeinek LC-MS
vizsgálata; Horváth Gy., Molnár P., Szabó
L. Gy. és mtsai: A vérehulló fecskefű
(*Chelidonium majus* L.) virágzat karoti-
noid-összetételének vizsgálata oszlopkro-
matográfia (CLC) és HPLC technikákkal;
Horváth Gy., Jámor N., Molnár P. és
mtsai: Vékonyréteg-kromatográfia alkal-
mazása illóolajok antibakteriális hatásának
vizsgálatára; Molnár R., Herpai Z., László
J. és mtsai: Alliin és allicin kimutatása LC-
MS/MS módszerrel medvehagyma-nektár-
ból és -mézéből. A konferencián dr. Horváth
Györgyi poszterdíjas lett, elismerő oklevelet
és ajándékot kapott.

A Fül- orr-gégészeti és Fej-nyaksebészeti Klinikáról

■ 2010. október 13-16. között Budapesten
került megrendezésre a Magyar Fül-, Orr-,
Gége és Fej-, Nyaksebész Orvosok Egyesü-
lete 41. Kongresszusa nemzetközi részvé-
tellel, melyen klinikánk számos előadással
képviseltette magát: Burián András, Piski
Zalán, Bakó Péter és mtsai: Orrdeformitást
okozó extrém nagy, tumorszerű szövetsza-
porulat sclerosis tuberosa kapcsán; Burián
András, Révész Péter, Szabadi Éva és mtsai:
Laryngeális kondroszarkóma-esetek klini-
kánk beteganyagából; Gerlinger Imre, Ráth
Gábor, Bakó Péter: Variációk lézer stapedo-
tomiára új típusú pistonokkal (à Wengen,
soft clip); Jármai Tamás, Somogyvári Kriszti-
na, Czotter Orsolya és mtsai: Fehérje bio-
markerek azonosítása nyálból proteomikai
módszerekkel fej-nyaki daganatoknál; Mó-
ricz Péter, Mangel László, Jármai Tamás és
mtsai: Erbitux-szal kombinált sugárterápiá-
val nyert tapasztalataink; Piski Zalán, Ger-
linger Imre, Pytel József: Korral járó hallás-
zavarok korai detektálása; Révész Péter;
Burián András, Szabadi Éva és mtsai: Sub-
glotticus lokalizációjú rhabdomyosarcoma
fiatal férfibetegünkénél; Szabadi Éva, Török
László, Révész Péter és mtsai: Dobhártya-
pótlás új lehetőségének bemutatása állatkí-
sérletes modellen; Szanyi István, Orsós Zsu-
zsanna, Móricz Péter és mtsai: Az uridin
difoszfát glükuronil-transzferáz-1-A1 en-
zim allépolimorfizmusának hatása a fej-
nyaki daganatok kialakulásának kockázata-
ra, prognózisára; Tóth Eszter, Török László,
Kettő Antónia és mtsai: Az aszpirin deszen-
ibilizáció tapasztalatai klinikánkon; Török
László, Bakó Péter, Tóth Eszter és mtsai:
Távoli áttétek laphám eredetű malignus fej-
nyaki daganatokban – esetismertetések.

■ Az alábbi előadások kerekasztalokban
hangzottak el: Gerlinger Imre: CT and MR
differential diagnostic problems in the
management of benign and malignant
sinonasal tumours (Malignus orrmelléküreg
daganatok CT és MR differenciál diagnosztikája);
Pytel József: Pajzsmirigy sebészet
fül-orr-gégészeti vonatkozásai; Jármai Ta-
más: Contact endoscop szerepe pajzsmi-
rigyműtétek során; Lujber László: Endo-
szkopos pajzsmirigy sebészet. Kezdeti lépé-
sek klinikánkon; Németh Adrienne:
Ménière-betegség audiológiája; Gerlinger
Imre: Konzervatív kezelési lehetőségek
Ménière betegségben.

■ Instrukciós kurzust tartott: Gerlinger Im-
re: Tippek és trükkök a funkcionális endo-
szkopos orrmelléküreg-sebészetben cím-
mel, Pytel József: Fülsebészeti gyakorlati
útmutatók címmel.

■ Dr. Gerlinger Imre több további előadás
társszerzője volt: Helfferich Frigyes, Bencze
Rita, Pajor Péter és mtsai (Budapest, Tata-
bánya, Pécs): Ethmoid óriás osteoma kom-
binált, endoscopos és külső feltárásból vég-
zett eltávolítása; Ráth Gábor, Gerlinger Im-
re, Csákányi Zsuzsa és mtsai (Pécs, Buda-
pest): Pars tensa retrakciós hámszak kimet-
szése egyidejű ventilációs tubus beültetés-
sel gyermekkorban; Tompos Tamás, Garai
Tibor, Zemlén Béla és mtsai (Győr, Pécs):
Az orr átjárhatóságának szubjektív érzete és
a rhinomanometriás eredmények összeha-
sonlítása orrsövényplasztika után.

■ Dr. Gerlinger Imre, dr. Pytel József és dr.
Lujber László több szekcióban, és kerekasz-
tal ülésen elnöki tisztet látott el.

A Gyermekgyógyászati Klinikáról

■ Dr. Adamovich Károly előadást tartott az
MGYT Nagygyűlésén 2010. szeptember
23-25. között Esztergomban, „Sebészeti el-
látást igénylő betegek a neonatológiában”
címmel.

■ Soós Tünde, Szász Mária, Adamovich
Károly „Perinatális intenzív osztályon ke-
zelt csecsemők vizsgálata poliszomnográf-
fal” című poszterrel vett részt a Magyar Peri-
natológiai Társaság IX. kongresszusán,
2010. október 1-2. között Pécsen.

■ XXth European Congress for Cranio-
Maxillofacial Surgery (2010. szeptember
14-17. között, Brüsszel, Belgium) rendez-
vényen az alábbi előadás hangzott el: L.
Olasz, A. Vástyán, A. Bergquist, Z. et al.:
„Secondary bone grafting of cleft lip and
palate patients. Ten years experience (1999-
2008) of the Pécs Cleft Team.

■ 3rd World Congress of Pediatric Surgery
(2010. október 21-24. között Új-Delhi, In-
dia), az alábbi előadások hangzottak el: A.
Vástyán, P. Sarlós, I. Sánta, et al.:
„Histological and functional changes fol-
lowing ND YAG laser photocoagulation of
rat gastric mucosa – preliminary results”;
A. Vástyán, L. Olasz, A. Bergquists et al.:
„Secondary bone grafting in children born
with cleft lip and palate: ten year (1999-
2008) experience of the Pécs Cleft Team
(poster) „BEST POSTER PRIZE”. (Részt-
vevő: dr. Pintér András, dr. Vástyán Attila)

■ Dr. Pintér András a Magyar Perinatoló-
giai Társaság IX. Kongresszusa MKT és
MGYT Gyermekkardiológiai Szekciójával
közös rendezésben felkért előadást tartott
„Hippocrates vagy Taigetos – Újszülöttse-
bészeti etikai dilemmák a prae- és korai
postnatalis szakban” címmel 2010. október
1-2-án, Pécsen.

■ Dr. Pintér András 2010. október 15-16-
án XI. Hitek és tévhitek továbbképző tanfo-
lyamon „Hitek és tévhitek a gyermekseb-
észetben” címmel előadott.

szetben” címmel felkért előadást tartott Velencében.

■ A klinika munkatársai egy referátum és négy előadás megtartásával szerepeltek a Magyar Gyermekorvosok Társasága és a Magyar Gasztroenterológiai Társaság Gyermekgasztroenterológiai Szekciójának XXVII. Tudományos Ülésén Nyíregyházán, 2010. október 1-2-án.

Referátum: Decsi T.: A koraszülöttek enterális táplálásának irányelvei.

Előadások: Biró É., Tóth G., Györke Zs.: „Akut veseelégtelenséggel kísért toxikus shock syndroma esete egy infliximab terápiában részesülő Crohn beteg gyermeknél”; Fekete K., Decsi T.: „A hosszú szénláncú, többszörösen telítetlen zsírsavak szerepe a veleszületett anyagszere-betegségben szenvedő gyermekek táplálkozásában”; Tárnok A., Farkas A., Fülöp Sz.: „A terápiás endoszkópia határterületei, avagy a korrozív nyelőcsősérülést követően kialakult mediastinalis tályog és oesophago-mediastinalis sipoly sikeres »konzervatív« kezelése”; Szabó É., Boehm G., Beermann C. és mtsai: „Összefüggés az anyai és az újszülött plazmamintákban a születéskor, valamint az anyatejben a szoptatás hatodik hetében az n-3 többszörösen telítetlen zsírsavak értékei között”. A rendezvényen Decsi Tamás és Tárnok András üléselnöki feladatokat is ellátott.

■ Dr. Decsi Tamás részt vett a Committee on Nutrition of the European Society for Paediatric Gastroenterology and Nutrition soros ülésén Zürichben, 2010. szeptember 28-29-én.

■ Dr. Decsi Tamás részt vett az Európai Unió 7. keretprogram támogatásával működő NUTRIMENTHE (Nutrition and Mental Health) projekt 5th Biannual Meeting rendezvényén York városában 2010. október 7-8-án.

■ Dr. Decsi Tamás „A funkcionális gasztrointestinális betegségek fogalma és felismerése” címmel tartott előadást a „Csecsemő- és Kisdedkori Gastrointestinális Funkcionális Zavarok” tudományos szimpóziumon Győrben, 2010. október 13-án.

■ Dr. Decsi Tamás és Fekete Katalin részt vett az Európai Unió 6. keretprogramja támogatásával működő EURRECA (European Micronutrient Recommendations Aligned) Network of Excellence projekt 4th Annual General Meeting rendezvényén Koppenhágában, 2010. október 18-21-én.

■ Dr. Hollódy Katalin a PTE ÁOK Pszichiátriai Intézete és a BTK Pszichológiai Intézete által szervezett kötelező szintentartó tanfolyamon felkért előadást tartott a gyermek- és serdülőkorban előforduló pszi-

chogén nem epilepsziás rohamokról Pécsen, 2010. október 4-én. Ugyanő a XXVII. Győri Epileptológiai Továbbképző Munkakonferencián felkért előadást tartott az epilepsziás rohamok szemiológiája témakörben (2010. október 7-9.).

■ A Magyar Gyermekorvosok Társasága Dél-Dunántúli Területi Szervezete 2010. évi Kongresszusán, 2010 október 8-9-én Kaposváron, az alábbi referátumok és előadások hangzottak el a Gyermekklinika munkatársai részéről:

Referátumok: dr. Molnár Dénes „A gyermekgyógyászat lehetőségei általában és a régióban”; dr. Hollódy Katalin „Mit-mikor-hogyan-meddig?” címmel a mozgássérült gyermekek rehabilitációjának, ill. rehabilitációjának kérdéséről; dr. Adamovich Károly „Koraszülöttség – Jövőbe tekintés”.

Előadások: Jakobik Viktória, Decsi Tamás „Az anyatejes táplálás hosszú távú hatásainak megjelenése a csecsemőtáplálási irányelvekben Magyarországon és másik négy európai országban”; Győrei Eszter, Decsi Tamás „Pedagógusok véleménye a gyermekkor táplálkozás a szellemi fejlődésre gyakorolt hatásairól”; Tóth Gergely „Csecsemőkori kólika: egy lehetséges megoldás”; Józsa Gergő, Bírov E., Juhász Zs. és mtsai „Rekeszsérv, vagy hiatus hernia: diagnosztikus problémák egy öt hónapos csecsemő esetében”; Benyus Zsuzsanna, Mohácsi R., Fenyvesi I. és mtsai „Komorbid zavarok Tourette szindrómában – esetbemutató”; Skobrák Andrea, Török K., Csábi Gy. és mtsai „Csecsemőkori convulsio lehetséges oka: táplálási hiba?”; Hadzsiev Kinga, Polgár N., Hollódy K. és mtsai „Rett fenotípust mutató magyar betegek molekuláris genetikai vizsgálata”; Környei Mária, Szepesváry E., Tóth B. és mtsai „Pacemaker beültetést igénylő csecsemőkori bradycardia esete”; Török Katalin, Ablonczy L. „Fontan keringéssel élni”; Biró Ede, Farkas A., Vástyán A. „Tomba hasi sérülés ritka szövődménye egy esetünk kapcsán”; Major Judit, Sarlós P., Vajda P. „Meningitis tüneteivel jelentkező sebészeti kórkép”; Bátori Beáta, Kozári A., Erhardt É. és mtsai „AGS szindrómás gyermek nyomon követésének problémái”; Kiss Ákos, Oberitter Zs., Karácsony E. és mtsai „Egy székrekedés története”.

Üléselelnöki funkciót töltött be: dr. Molnár Dénes, dr. Hollódy Katalin, dr. Adamovich Károly, dr. Masszi György.

■ Dr. Erhardt Éva 2010. szeptember 27. és október 3. között a „Clinical Endocrinology Update” kongresszuson vett részt Los Angeles-ben (USA).

■ Dr. Mohay Gabriella a 24. Soproni UH napok keretén belül „Csontrendszeri beteg-

ségek kivizsgálása gyermekkorban” címmel 20 perces referátumot tartott (2010. október 8-11.).

■ Dr. Mohay Gabriella a Gyermekradiológiai Kazuisztika rendezvényen „Mire jó egy alkartörés?” (esetismertetés) címmel előadást tartott (Budapest, 2010. október 16.).

■ Az MGYT gyermekimmunológiai szekciójának ülésén az alábbi előadások hangzottak el: Lakatos Orsolya, Benke Margit, Aradi Pálma és mtsai: Miért késik az SLE diagnózisa?; Biró Éva, Tóth Gergely és mtsai: Akut veseelégtelenséggel kísért toxikus shock szindróma esete egy Infliximab terápiában részesülő Crohn-beteg gyermeknél; Mosdósi Bernadett: Osteoporosis gyermekimmunológiai kórképekben (Tolna, 2010. október 15-16.).

■ Dr. Csábi Györgyi „Surveillance of Cerebral Palsy in Europe” rendezvényen vett részt (Riga, 2010. október 7-9.).

■ Az MGYT és a MDT Gyermekdiabetes Szekciójának XXVII. tudományos ülésén a klinika endokrin osztályának munkatársai előadásokkal vettek részt, ahol dr. Soltész Gyula és dr. Kozári Adrienne üléselelnöki feladatokat látott el, 2010. október 15-16-án Győrben.

Előadások: Soltész Gy., Dósa M., Jermendy Á.: „Össejtkezelés diabeteses gyermekekben”; Kozári A., Erhardt É., Cvenitsné Árkus Á. és mtsai: „Mit lehet elérni 2010-ben az elmúlt évezredbeli inzulinokkal – vércukorvizsgálat nélkül?” (esettanulmány); Gyűrűs É., C. Patterson, Soltész Gy. és a Magyar Gyermekdiabetes Epidemiológiai Munkacsoport: „A gyermekkor 1-es típusú diabetes mellitus incidenciája Magyarországon az elmúlt 20 évben (1989-2008)”; Lánczy É., Soltész Gy.: „Hemoglobin-A1c standardizációja: az eredményközlés lehetőségei”.

■ Soltész Gyula előadást tartott (G. Soltész, E. Gyűrűs and the Hungarian Childhood Diabetes Epidemiology Study Group): Changing pattern in incidence of Type 1 diabetes in Hungarian Children over 1989-2008 és az egyik szekciót vezette a Gyermekdiabetes Világkongresszuson (Buenos Aires, 2010. október 27-30.).

■ A Gyermeknephrológiai Egyesület 2010. évi kongresszusán a Gyermekklinika részéről az alábbi előadások hangzottak el: Györke Zsuzsanna, Zima J., Lakatos O. és mtsai: „HHS – hyponatraemiás hipertensív syndroma”; Vajda Péter, Obberitter Zs., Farkas A.: „Hyponatraemia hypokalaemia szindróma miatt végzett laparaszko-pos nephrectomia”; Lakatos Orsolya, Benke M., Aradi P. és mtsai: „A beküldő diagnózis: hyperkalaemia” (Balatonalmádi, 2010. november 12-13.).

A Magatartástudományi Intézetből

■ **Faubl Nóra** PhD-hallgató konferenciaelőadással szerepelt a „Kultúrák dialógusa a soknyelvű Európában VII.” című nemzetközi konferencián (Pécs, 2010. október 15-16.). Előadásának címe: Az interkulturális kompetencia kialakulásának folyamata a PTE ÁOK német nyelvű képzésében. Témavezető: **dr. Füzesi Zsuzsanna**.

■ **Dr. Füzesi Zsuzsanna** 2010. november 10-én, Amszterdamban részt vett a STEPS nemzetközi kutatási program szakmai találkozásán, valamint az EUPHA (European Public Health Association, Integrated Public Health, 2010. november 10-13., Amszterdam) konferenciáján.

■ **Dr. Füzesi Zsuzsanna** meghívott előadóként vett részt 2010. november 17-én az „Életmód Konferencia 2010” rendezvényen, melyet a Semmelweis Egyetem Népegészségügyi Intézete szervezett. A PTE ÁOK Orvosi Népegészségügyi Intézete rendezésével megtartott nemzetközi konferencián (International Conference of Preventive Medicine and Public Health, 2010. november 19-20) szintén előadással vett részt. E konferenciákon előadásainak témája egy 2010 tavaszán végzett országos reprezentatív vizsgálat eredményeinek bemutatása volt az egészségkockázatok észlelése és veszélyességének megítélése témában, a fiatal városi felnőttek, különösen a posztadoleszcensnek tekinthetők körében.

Az Orvosi Mikrobiológiai és Immunitástani Intézetből

■ 2010. október 12-15. között Keszthelyen került megrendezésre a Magyar Mikrobiológiai Társaság éves nagygyűlése, melyen intézetünk munkatársai a következő előadásokkal és posztterekkel képviselték az egyetemet. Előadások: **Levente Emődy**: „Bacterial interference” – a new approach to treat recurrent urinary tract infections; **Zoltán Tigyi, Ivelina Damjanova, Judit Pásztai et al.**: Distribution of virulence-associated geno- and phenotypic characters in pulsed field gel electrophoresis (PFGE) clusters of *Klebsiella pneumoniae* isolates from urinary tract and blood stream infections; **Szijártó Valéria, Bartis Domokos, Emődy Levente et al.**: Insatbility of CDT-IV locus in an avian pathogenic *Escherichia coli*. Posztterek: **Mónika Kerényi, Eszter Vörös, István Bátai et al.**: Human uropathogenic *Escherichia coli* strains may carry HlyA plasmid; **Kovács Judit K., Emődy Levente, Schneider György**: Humán izolátum

Campylobacter jejuni törzsek extracelluláris mátrixfehérje kötő képességének összehasonlító vizsgálata; **Dorn Ágnes, Horváth Györgyi, Kovács Judit K. és mtsai**: Illóolajok hatása humán patogén baktériumok növekedésére; **Szilvia Melegh, György Schneider, Levente Emődy et al.**: Evaluation of clonal diversity, biofilm formation and type 3 fimbria production by Extended Spectrum Beta-Lactamase positive *Klebsiella pneumoniae* isolates.

További konferencia részvételek (poszter):

■ 4 Vaccine and ISV Annual Global Congress, Bécs 2010 október 3-5. **Valéria Szijártó, Levente Emődy, Tibor Pál et al.**: The role of minor antigens in the formation of protective immune response against shigellosis.

■ Inflammatory Diseases and Immune Response: Basic Aspects, Novel Approaches and Experimental Models, Bécs, 2010 szeptember 28 – október 1. **Valéria Szijártó, Levente Emődy, Tibor Pál et al.**: Cross-protection elicited by live *Shigella* mutants lacking major immunodeterminants.

Az Orvosi Népegészségügyi Intézetből

■ Ez év októberében **dr. Varjas Tímea** koléganőnk adjunktusi kinevezést kapott.

■ **Dr. Gombos Katalin** a következő posztterekkel vett részt a European Association for Cancer Research 2010. június 26-29. között Osloban tartott 21. konferenciáján: **Katalin Gombos, Gábor Pajkos, Ferenc Juhász et al.**: „Microarray expression profile of primary human papillary thyroid carcinomas”; és **Gábor Pajkos, István Seiben, Katalin Gombos et al.**: „Expression correlation of Nf κ B signaling and mri146 a/b, miR21 and let-7a expression in primary human head and neck squamous cell carcinomas”.

■ **Dr. Budán Ferenc, dr. Szabó István és dr. Berényi Károly** a Magyar Higiénikusok Társaságának IX. Nemzeti Kongresszusán képviselték a pécsi Orvosi Népegészségügyi Intézetet az alábbi előadásokkal illetve poszterrel: **Berényi Károly, Budán Ferenc**: „Marketingkommunikáció a népegészségügy területén – az egészségtudatos viselkedés promótlása”; **Budán Ferenc, Berényi Károly, Kiss István és mtsai**: „Az ámokfutás és a poszttraumás stressz szindróma prevalenciája és megelőzése, összefoglaló”; **Budán Ferenc, Bencsik Tímea, Boris Gyöngyvér és mtsai**: „Kemopreventív élelmiszer-növények hatásainak szinergiái – népgyógyászati felméréstől a másodlagos jelátvivő molekuláig”. Előkonferencia keretében **dr. Berényi Károly és dr. Budán Ferenc**, „A nép-

egészségügy marketing-kommunikációja” címmel tartottak a rendezvény keretében gyakorlati képzést.

■ **Dr. Varga Csaba, dr. Szendi Katalin és Gerencsér Gellért** előadásaikkal és poszterrel vettek részt a 2010. november 1-6. között Tunéziában megrendezésre került FEMTEC (World Federation of Hydrotherapy and Climatotherapy) 63. nemzetközi kongresszusán: **Gerencsér Gellért, Szendi Katalin, Varga Csaba**: „New experimental methods for studying different soils and medical muds”; **Szendi Katalin, Gerencsér Gellért, Murányi Edit, Varga Csaba**: „Further methodological development of genotoxicity studies comparing contaminated environmental samples (soil, peloid etc.) using bacterial mutagenicity test”

A Pathológiai Intézetből

■ **Alpár Donát** 2010 szeptember 3-án, a Magyar Humángenetikai Társaság VIII. Kongresszusán „Cítogenetikai markerek vizsgálata plazmasejtes myelómában” és „Az allogén csontvelő transzplantációt követő szex-kromoszóma aberrációk felfedezhetik a kimérizmus vizsgálatot” címmel tartott előadást. Ugyanitt a szerző posztert mutatott be „Malignus kórkép kapcsán megjelent transzverzális centromer hasadás” címmel.

■ **Alpár Donát és mtsai** posztert mutattak be az Európai Hematopathologus Társaság XV. Találkozásán Uppsalában, „Sex chromosome changes after sex-mismatched allogeneic bone marrow transplantation can mislead the chimerism analysis” címmel.

■ **Dr. Tornóczky Tamás és dr. Bogner Barna** a 2010. szeptember 30. és október 2-a között Siófokon megrendezett 69. Patológus Kongresszuson felkért előadásokat tartottak „Retroperitonealis tumorok és daganatszerű elváltozások” valamint „A TME sebési rezektatumok helyes feldolgozása, vastagbél-sűrűs-patológiai vonatkozások” címmel. Ugyanitt **dr. Hegedűs Ivett** „Tumorheterogenitás: áldás vagy átok?” címmel, valamint **dr. Bogner Barna** „HER-2 státusz immunhisztokémiai vizsgálata gyomor carcinómákban” címmel posztert mutattak be. **Dr. Bogner Barna** a kongresszuson gastrointestinalis metszetsemináriumot szervezett.

■ **Dr. Kálmán Endre** 2010. október 28-án Pécsen, az Emlő Oncoteam és a Roche Magyarország által rendezett szimpóziumon az „Emlőrák molekuláris signature: eljött az ideje?” címmel felkért előadást tartott.

A Radiológiai Klinikáról

■ Szeptember 24-26. között a Radiológia Klinika a Magyar Radiológusok Társaságával együtt rendezte meg a Central European Congress on Noninvasive Cardiovascular Imaging elnevezésű továbbképzést, amely a szív, coronariák CT, MRI és PET/CT vizsgálatáról szólt. A meghívott előadók az Egyesült Államokból, Hollandiából, Ausztriából és Németországból érkeztek, a Klinikai Központ két munkatársa, *dr. Simor Tamás* és *dr. Ruzsics Balázs* (Szívgyógyászati Klinika) mellett.

■ A Magyar Radiológus Asszisztensek XV. Kongresszusát Budapesten tartották meg szeptember 24-25. között. Ezen a klinika következő munkatársai vettek részt: *Radó Ágnes, Váradi Jolán, Tatay Tünde, Tóthné Garzó Tünde, Welsch Katalin, Kissné Szabó Gertrúd, Mándiné Vörös Melitta, Pusztainé Schaffer Andrea.*

■ Az Európai Cardiovascularis és Intervenciós Radiológiai Társaság ez évi konferenciáján *dr. Horváth László* vett részt október 2-6. között, Valenciában.

■ A VII. Szatmári Orvosnapokon *dr. Weninger Csaba* vett részt, mint felkért előadó, aki a CT fejlődéséről, a CT diagnosztika lehetőségeiről tartott előadást Szatmárnémetiben, október 8-án.

■ A hagyományosnak tekinthető, 24. Soproni Ultrahang Napokra október 7-10. között került sor. Ezen az alábbi előadások hangzottak el: *Harmat Zoltán:* Gócos májbetegségek követése kezelés után: az UH kontrasztanyag értéke; *Mohay Gabriella:* Gyermek musculoskeletal diagnosztika; *Battyáni István:* Benignus epeúti szűkületek intervenciós radiológiai ellátása.

■ 2010. október 16-án Területi Radiológus Továbbképzést rendezett a Radiológiai Klinika endokrin betegségek témájában. E rendezvényen előadóként részt vett: *dr. Zámbo Katalin* (Nukleáris Medicina Intézet), *dr. Mezősi Emese* egyetemi docens (I. sz. Belklinika), *dr. Arany Antal* (Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika), *dr. Komáromy Hedvig* és *dr. Imre Mariann* (Pécsi Diagnosztikai Központ), *dr. Szalai Gábor* és *dr. Weninger Csaba* (Radiológiai Klinika).

■ Budapesten, a SE I. sz. Gyermekklinika 2010. október 16-án rendezte meg a „Gyermekek diagnosztika – 2010” rendezvényt. Ezen eset mutatott be *Mohay Gabriella* (Mire/lehet/ jó egy alkartörés?). Részt vett még *Fehér Marianna* és *Herbert Zsuzsanna*.

A Szemészeti Klinikáról

■ A Román Szemorvos Társaság 9. Kongresszusát szeptember 28-30. között Sinaian tartották. A Szemészeti Klinika intézetvezetője, *Biró Zsolt* a rendezvényen előadásokkal, „Difficult cases-interactive solutions in anterior segment surgery”, „The place of scleral buckling in the vitrectomy era”, valamint a „Difficult cases in cataract surgery” című kurzus előadójaként vett részt.

■ 2010. október 1-jén a Premed Pharma Kft. és a Pécsi Tudományegyetem Szemészeti Klinikájának közösen szervezett „Újdonságok a szaruhártya sebészet területén” elnevezésű kreditpontos továbbképzését rendezték Budaörsön, melyen *Biró Zsolt* a „Cataracta és szaruhártya sebészet kombinációja” című előadást tartotta.

■ 2010. október 2-án a Magyar Perinatológiai Társaság IX. Kongresszusán, Pécsen, *Biró Zsolt* a „ROP jelentősége, epidemiológiája”, valamint *Szabó Ilona, Gaál V., Schvöller M. és mtsai* pedig a „ROP stádiumai, a szűrés és a vizsgálat módja”, *Gaál Valéria* „Laser és kryopexia alkalmazása a ROP kezelésében – irodalmi és saját tapasztalatok” című előadások hangzottak el.

■ Az Amerikai Szemorvostársaság (American Association of Ophthalmology – AAO) éves összejövetelének idén október 16-19. között Chicago adott otthont, melyen klinikánkról *dr. Biró Zsolt* vett részt.

■ A „Current Concepts in Glaucoma Management” elnevezésű rendezvényt tartották október 23-án Isztambulban, melyen *dr. Ajtony Csilla* az „Early Diagnosis and Management of Glaucoma” című előadást tartotta.

■ 2010. október 29-én a Magyar Szemorvostársaság Neurooftalmológiai Szekciójának akkreditált továbbképző tanfolyamán, Budapesten, *dr. Pámer Zsuzsanna* „A látóideg pangásos papillát okozó gyulladásos betegségei” című előadást tartotta.

■ Október 29-30. között zajlott Luganoban a 10th ESASO AMD and Retina Meeting, amelyen *dr. Balla Zsolt* és *dr. Horváth Adrienn* vettek részt.

■ Október 30-án klinikánk szervezésében „Október a látás hónapja” nevű regionális továbbképző kurzust tartottunk meghívott előadók részvételével. Többek között a leuveni Katholieken Universitet Szemészeti Klinikájának professzora, *Thierry Zeyen* is vendége volt a rendezvénynek. *Biró Zsolt* megnyitó beszéde után *dr. Ajtony Csilla* „Aktualitások a glaukóma gyógyszeres ke-

zelésében” című előadást tartotta. *Thierry Zeyen* a „Trabeculectomy—the end of surgery but the beginning of intervention”, valamint az „Ophthalmology depicted in art” címmel tartott előadásokat.

A Szívgyógyászati Klinikáról

■ 2010. szeptember 30. és október 2. között került megrendezésre a VII. Aritmia és Pacemaker Napok, Budapesten a Ramada Plaza Hotelben.

Klinikánkról az alábbi előadások hangzottak el: *Németh Marianna, Melczer László:* Implantálható single-lead defibrillátor rendszerrel élő betegek távoli ellenőrzése; *Szabó Judit, Simor Tamás, Melczer László:* Preventív pacemaker terápia a paroxizmális és pitvarfibrillációban; *Pump Ágnes, Rausch Péter, Varga-Szemes Ákos és mtsai:* Perzisztens pitvarfibrilláló betegeknél végzett pulmonális véna izoláció hatékonysága néhány kiemelt paraméterre vonatkozóan; *Ruzsa Diana, Ruzsics Balázs, Mánfai Balázs és mtsai:* Pitvarfibrilláció: korai tapasztalataink pulmonális véna ablációs katéterrel (PIVAC).

■ A legjobb klinikai vizsgálat díjban részesült *dr. Szabó Judit*.

■ *Dr. Rausch Péter* sikeres elektrofiziológus licensz vizsgát tett.

■ Az MKT Aritmia és Pacemaker Munkacsoport vezetőségi tagjai közé választották *dr. Simor Tamást* és *dr. Melczer Lászlót*.

■ A Magyar Kardiológusok Társasága Nemzeti Echocardiográfiás Akkreditációs Bizottsága (NEAB) országos tanfolyam és vizsganaptárban szereplő transthoracalis echocardiográfiás tanfolyam (TTE) helyszíne volt 2010. november 12-én a PTE Szívgyógyászati Klinika. A tanfolyam szervezője *dr. Cziráki Attila*. A tanfolyam felkészítést nyújtott a 15 résztvevő, érdeklődő számára a transthoracalis licenszvizsga megszerzéséhez.

■ Az „Echocardiográfia a klinikai gyakorlatban” című kurzus keretében tíz előadás hangzott el, amely áttekintette a transthoracalis echocardiográfia technikai alapjait, a vizsgálatok módszertanát, valamint a legfontosabb kardiológiai betegségcsoportokhoz kapcsolódó tudnivalókat. Az előadásokat a PTE Szívgyógyászati Klinika echocardiográfiás munkacsoportjának oktatói és két meghívott vendégelőadó tartotta.

■ 2010. november 19-én a Magyar Kardiológusok Társasága Nemzeti Echocardiográfiás Akkreditációs Bizottsága (NEAB)

országos tanfolyam és vizsganaptárában szereplő transoesophagealis (TEE) licen-szvizsgára került sor. Vizsgabizottság: dr. Czirák Attila elnök, dr. Asbóth Richárd a NEAB titkára, dr. Faludi Réka MKT Echocardiográfiás Munkacsoport titkára. A vizsgázók a vizsgakövetelmények sikeres teljesítésével II. típusú TEE licensz minősítést szerezhettek.

■ A European College of Sport Science Congress, Antalya elnevezésű rendezvény június 23-26. között került megrendezésre. A Pécsi Szívgyógyászati Klinikát dr. Sipos Elelmér képviselte a Changes in blood coagulation properties measured by thrombelastography (TEG) during spiroergometry in sportsmen poszter prezentációval.

A Szülészeti és Nőgyógyászati Klinikáról

■ Dr. Vizer Miklós a 24. Soproni Ultrahang Napokon felkért referátumot tartott „A 3D leképezés alapjaitól a magzati szív-volumen kiértékelésig” címmel.

■ Dr. Vizer Miklós és dr. Bózsza Szabolcs részt vettek a „20th World Congress on Ultrasound in Obstetrics and Gynecology” nemzetközi kongresszuson Prágában, 2010. október 10-15. között. Posztereik címe:

Vizer M., Pótó L., Mátrai G. et al.: „Duration of time for volume calculation using different slices of the XI VOCALTM three-dimensional ultrasound volumetric method in an in vitro setting”; *Bózsza S., Pótó L., Mátrai G. et al.*: „The accuracy and validity of the XI VOCALTM three-dimensional ultrasound volumetric measurement using an in vitro model”; *Bózsza S., Mátrai G., Arany A. et al.*: „The significance of prenatal detection of fetal growth restriction by the assessment of fetal limb-volume using XI VOCALTM three-dimensional ultrasound volumetry”. Posztereik címe: *Vizer M., Arany A., Bódis J. et al.*: „Successful intrauterine medical treatment of nonimmune hydrops fetalis caused by fetal tachyarrhythmia”; *Vizer M., Arany A., Molnár G. et al.*: „Intrauterine intrafunicular treatment of nonimmune hydrops fetalis caused by fetal cardiomyopathy”.

■ *Bózsza Szabolcs* részt vett a „35th European Society for Medical Oncology Congress” rendezvényen Milánóban, 2010. október 8-12. között.

■ *Gyarmati Judit* részt vett a Global Congress of Maternal and Infant Health rendezvényen (Barcelona, 2010. szeptember 22-26.). Poszterének címe: „Alterations of pituitary adenylate cyclase-activating polypeptide (PACAP)-like immunoreactivity in the

human plasma during pregnancy and after birth (*J. Gyarmati, Zs. Helyes, R. Börzsei, Cs. et al.*).

■ A Magyar Perinatológiai Társaság IX. Kongresszusán az alábbi előadások hangzottak el: *Gyarmati Judit*: Koraszülött retinopathia és neonatális hyperglycaemia (*Gyarmati J., Flach E., Funke S. és mtsai*); *Menyhárt Csilla*: A B-csoportú Streptococcus szűrővel szerzett tapasztalataink az elmúlt három évben (poszter, *Menyhárt Csilla, Gomágy Zsuzsanna, Vida Gabriella és mtsai*) és *Stefanovits Ágnes*: „Spontán májruptura a terhesség alatt” (poszter).

■ *Farkas Bálint* 2010. október 8-án Budapesten, a Fiatal endoszkópos nőgyógyászok baráti találkozásán előadást tartott „Az endometrioma laparoscopos megoldása” (*Farkas Bálint, Koppán Miklós*) címmel.

■ *Dr. Ertl Tibor* előadást tartott és üléselnökként szerepelt A Magyar Gyermekegyorvosok Társasága Dél-Dunántúli Területi Szervezete 2010. évi kongresszusán, Kaposváron, 2010. október 8-9-én (*Ertl T., Gyarmati J., Vida G. és mtsai: A Neonatológiai Tanszék regionális jelentősége*).

■ A XLII. Egyetemi Orvosnapokon (Pécs, 2010. október 15-16.) *dr. Ertl Tibor* előadást tartott „A „zug-PIC”-től a Neonatológiai Tanszékig” címmel.

Arts-in-Med esték az ÁOK-n

Kellermayer Miklós professzor ötlete alapján és Miseta Attila dékán úr megbízásától indítva körvonalazódni látszik művészeti klub-esték sorozatának koncepciója karunk keretein belül. Terveink szerint a következő félévtől kezdődően havonta egyszer élő zene (hangszeres és/vagy vokális) mellett képzőművészeti és irodalmi összefüggések, kommentár segítségével ismerkedik a jelenlévő közönség a művészet egy-egy kis szeletével.

Tematikus művészeti estéket gondoltam ki, amelyeken egy zeneszerző, zenei műfaj, hangszercsoport, korszak vagy más szempont alkotja azt a keretet, amelyen belül az elhangzó zene élvezete és történeti-művészeti ismertetés, vizuális élmény (fotó, DVD) alkot egységet.

Lehetőség szerint a közreműködő előadóművészek egyetemünk vagy karunk környezetéből, illetve más pécsi művészeti körökből kerülnének ki, ugyanakkor magas (professzionális) szinten képesek igényes zenei és más művészeti élményt szerezni a ÁOK oktatóiból álló közönségnek. Úgy gondoljuk, hogy az adott 60-90 perces programot követően – igény esetén – kötetlen beszélgetésre is sor kerülhetne a közreműködők és a közönség tagjai között.

„Étvágycsinálónak” álljon itt néhány program-tervezet témája: reneszánsz vokális zene és képzőművészet, a Schubert dalok hangulata, Bach János Sebestyén egyházi kantátáinak világa, régi magyar kamarazene, Liszt Ferenc magyar vonatkozású műveiből, jazz-falatok zongorán, stb. A potenciális közreműködőkkel most kezdődnek a tárgyalások. Bízunk abban, hogy 2011. januárig kialakul az a 3-4 program, amelyből a tavaszi sorozat fog kikerekedni. A művészeti estéken való részvételt a kar vezetésének teljes támogatásával kínáljuk vezető oktatóinknak. A szervezésben minden bizonnyal számíthatok Földényi Gabriellának, az ÁOK PR iroda vezetőjének a segítségére.

Dr. Szelényi Zoltán

Kovács Olívia és Zékány Diána Mikrokozmosz 1-2. című pannóinak rövid leírása

A Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kar által 2009-ben meghirdetett pályázatot megnyertük, és a Romhányi György Aulának jobb-és baloldali lépcsőfordulójába két festményt készítettünk Mikrokozmosz 1-2. címmel.

A természetes fény hiánya és a viszonylag szűk tér miatt mindkét lépcsőfordulóba dekoratív, fényt sugárzó, a teret növelő alkotásokat helyeztünk el. A munkák azonos méretűek, a rendelkezésre álló falfelületet szinte teljesen kitöltik. Fatáblákra festettük olajfestékkel. Öt hónap alatt készültek el (januártól májusig), ami viszonylag sok idő, de ebben az olaj lassú száradási tulajdonsága is szerepet játszott. A megfestés után az elektronikai megoldásokon dolgoztunk, LED-eket helyeztünk el a fatáblákba fűrt apró lyukakon át, majd az erős fémkeret készítése következett, ami tartja a festményeket. Végül a falra helyeztük őket.

Munkánk témája a sejtek, a mikroorganizmusok átvírt reprezentációja. Azért gondoltunk erre, mert olyan jelenséget akartunk ábrázolni, ami minden orvostudományi ágban megtalálható, „mindennek az alapja”, a kiindulópontja, a kezdete. A sejt az élet (eddig ismert) legkisebb élő egysége. Jellemzi többek között az egyszerűség és az összetettség egyidejű, tökéletes összhangja.

Mikroszkópikus világát ellenpontoszva, hatalmas méretűre nagyítottuk őket, rámutatva arra, hogy az apró, „láthatatlan birodalmak” milyen nagy szerepet játszanak, hiszen létezésünk alapjai. A LED-ek – távolról szemlélve is – csillag jellegűek, a festmények egyfajta égboltot is szimbolizálnak. Így szeretnénk volna összehozni az apró mikrokozmoszt a világűr behatárolhatatlan makrokozmoszával. Megmutatni, hogy egyikben megjelenik a másik, mindkét dimenzió eredendően hordozza a másik tulajdonságát.

A képek formavilága, apró egységekből álló kompozíciója reflektál az első emeleten található egész falfelületet betöltő mozaik világára is.

A lépcsőforduló egy központi, forgalmas tér. A hallgatók, a tanárok naponta megfordulnak itt, így a festmények élénk, energikus, színes, vidám színhangulata reményeink szerint jó hatással lesz az emberekre.

(Az alkotásokról készült fotókat lásd a hátsó borítón – a szerk.)

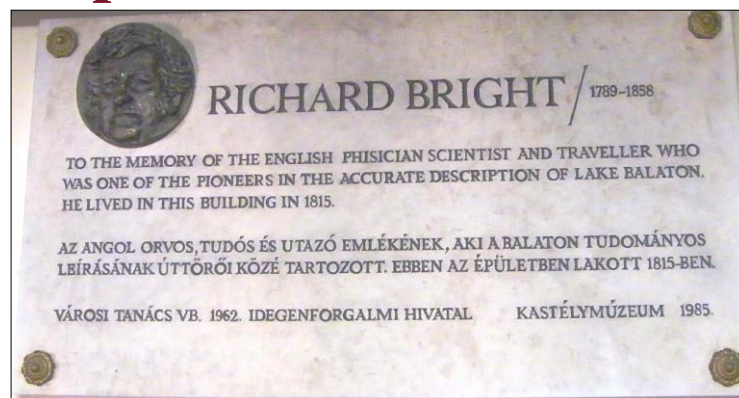
Richard Bright a pénztárban

Az Orvostudományi Hírmondó 2010. június-júliusi számában írtam *Richard Bright* pécsi emléktáblájának szomorú sorsáról, azaz titokzatos eltűnéséről. Nos, most örömmel jelenthetem, hogy a keszthelyi táblája némileg jobban járt, mert nem tűnt el, csak „bekasznizták”.

Az előzményekről röviden annyit, hogy a világhírű angol orvos 1814-15. évi európai tanulmányútja során hazánkba két alkalommal is ellátogatott. Először Bécsből Pozsonyban át Selmecbányára, majd Pest érintésével vissza az osztrák fővárosba vitt az útja, míg második alkalommal áprilisban és májusban dunántúli körutat tett. Bécsben és magyarországi útjai során szerzett élményeit, tapasztalatait saját kezűleg illusztrált útleírásában örököltette meg. A „Travels from Vienna through Lower Hungary, with some remarks on the state of Vienna during the congress in the year 1814” címmel Edinburghban 1818-ban megjelent, több mint 700 oldalas könyv egy dedikált példányát a szerző a keszthelyi Festetics családnak ajándékozta ottani vendégeskedése emlékére. A becses kötet ma is megtekinthető a Helikon Könyvtárban. Ennek a látogatásnak az emlékére 1962-ben a keszthelyi Városi Tanács VB és az Idegenforgalmi Hivatal egy táblát helyezett el a barokk Festetics kastély kocsibehajtójának jobb oldalán. Ezt 1985-ben egy újabb márványtáblára cserélték, amelyet már a Kastélymúzeum is jegyez (1. ábra).

Korábban többször is megtekintettem az emléktáblát, mígnem a közelmúltban arra jártamban ismét meg akartam nézni, de hirtelenjében nem találtam! Tüzetesebb tájékozódás után nem akartam hinni a szememnek: a tábla a régi helyén van, csak bekasznizták! Richard Bright a pénztárban található, ugyanis a kocsibehajtóban felépítettek egy pénztár-bódét, amely nem csak a jegyárúsító személyzet munkahelye, de egyben az emléktáblát is „ővja” a kíváncsi turisták tekintetétől (2. ábra). De vajon miért???

Süle Tamás

Emlékezés Trixler Mátyásra (1940-2010)

Dr. Trixler Mátyás emeritus egyetemi tanár, a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Karának professzora, nagyrabecsült kollégánk 2010. október 23-án, 70. életévében váratlanul elhunyt. Trixler professzor a pécsi orvostudományi karon végzett 1965-ben. Pszichiáter és neurológus szakorvosként a Pécsi Ideg-Elmeklinikán, majd Németországban Humboldt ösztöndíjasként dolgozott. Klinikusi és oktatói-kutatói tevékenységét a kandidátúra megszerzése után Pécsett, a PTE Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinikáján folytatta. 2001 után MTA doktor. Pszichiátriai genetikai kutatásai nyomán nemzetközi kooperációban számtalan nívós publikáció kötődik a nevéhez. Több nyelven oktatott, pszichoterápiás, művészetterápiás aktivitása nevét igen széles körben tette ismertté a szűkebb orvosi szakmán túl is. Humanista beállítódása, tudása és humora klinikusi tevékenységét, szervezői munkája vezetői kvalitásait jellemezte. Betegségét hihetetlen életerővel, emberi tartással viselte. Személyében nagy formátumú orvoskollégát veszítettek el tanítványai, munkatársai.

Stark András: 1973-ban kezdtük Trixler Mátyás vezetésével az akkori Ideg-Elmeklinika férfi pszichiátriai osztályán a pszichoterápiás rendszer kialakítását. Nagy inspirációt jelentett ebben Günter Ammon *Dynamische Psychiatrie* című munkája, a Fővárosi Pszichoterápiás Módszertani Központ pszichoterápiás előadássorozatának rendszeres feldolgozása, a Lindaui Pszichoterápiás Heteken való részvétel, majd a Pszichoterápiás Hétvége mozgalomhoz való csatlakozásunk. Osztályos nagycsoportokat szerveztünk, rendszeres pszichoterápiás kiscsoportokkal váltakozva, elsősorban pszichotikus betegek részvételével. Ebből bontakozott ki Trixler Mátyás pszichózis-pszichoterápiás munkássága. Az ekkor elindult művészetterápiás kezdemények ugyancsak kiterjedt, sokágú és elmélyült művészetterápiás gyakorlattá, oktatássá, kutatássá fejlődtek klinikai munkásságában, a pécsi művészetterápiás képzés keretében. Kis pszichoterápiás műhely alakult ki Trixler Mátyás szellemi irányításával, melybe – mint tudományos diákkörös – bekapcsolódott Jádi Ferenc és Gáti Ágnes is. Szakmai-érzelmi biztonságot teremtett az, hogy együtt dolgoztunk vele. A személyiséget jellemző megfontolt gondolati elmélyültsége, következetessége, türelme és figyelme révén Mesterünk, pszichiátriai fejlődésünk, pszichoterapeutává válásunk életre szóló katalizátorává vált.

Koltai Mária: Trixler Mátyás vezetésével sok évet töltöttem a pécsi klinika pszichiátriai osztályán. A 70-es évek második, majd a 80-as évek első fele a pszichiátria megújulásának jegyében zajlott. Pszichoterápiás csoportok, pszichoterápia iránt elkötelezett lelkes fiatal szakemberek, pszichózis pszichoterápia, art-terápiás kutatások és tevékenységek, a külföldi szakirodalom hatása egyaránt a megújulás és elkötelezettség érzésével tartott minket össze. Trixler Mátyás személyében jól integrálódott a régi Környey klinika korrekt tudást, tiszta gondolkodást és rendszerezést követelő szemlélete az új idők izgalmával, tartalmaival. Neurológia szakvizsga után kerülhettem az osztályra, amikor ő Humboldt ösztöndíjjal Németországban tartózkodott, s nyakamba szakadt a pszichiátriai osztályok vezetésének, ellátásának feladata. Példája segített, mert az ápolók mindig őt idézték tisztelettel és elismeréssel. Amikor visszaérkezett, a pszichózis pszichoterápia, művészetterápiás munka új lendületet kapott. Legendás, mítikus idők, jó csapatmunka jellemezte ezt a periódust. Az ő józansága, tudása, új módszerek és tudás iránti nyitottsága mindnyájunknak irányt mutatott. Amikor én már járóbeteg ellátásban dolgoztam, s ő a klinika professzora lett, a pécsi pszichoterapeuta-képzés működését a klinikai hagyományok, a biztonságos és értékművelő működés ápolása, támogatása jellemezte. Jung munkássága különösen kedvelt pszichoterápiás témája volt. Előadásaival, módszerdemonstrációival még az idei képzés hallgatóit is elvarázsolta. Életre szóló elvek, értékek, inspirációk és barátságok alapozódtak meg az ő idejében, abban a körben, akik munkatársainak mondhattuk magunkat. Kedélye, nyugalma, higgadsága, igényessége, humora, műveltsége örök példa marad és mindig őrzöm emlékezetemben.

Tényi Tamás: 1984-ben ismertem meg Trixler Mátyást, amikor másodéves orvostanhallgatóként tudományos diákköri munkát kezdtem a Pécsi Ideg-Elmeklinikán először Jádi Ferenc, majd az ő távozása után Trixler professzor úr témavezetésével. Atyai gondoskodással, biztatva és korrekt visszajelzésekkel segítette első próbálkozásaimat, pályamunkáimat, előadásaimat. Írásaimat gondosan és alaposan átnézte, precízen javította. Végzésem után a klinika gyakornoka lettem, s Trixler Mátyás vezetésével és szupervíziójával nagy lelkesedéssel vettem bele magam a pszichózis pszichoterápiás, csoportterápiás és művészetterápiás munkába. Egyszerre tanultam meg tőle a világos klinikusi gondolkodást, amelyet a mindennapi munka és közösen írt kazuisztikáink kidolgozása során lestem el, s a pszichotikus valóságba való belépés, a nehezen monitorozható folyamatok világában való munka szépségét és izgalmát. Sosem felejttem el azokat a nagycsoportokat, amelyeket docensként vezetett, ahogy pszichózis pszichoterápiás eseteim szupervíziója során adott visszajelzéseit, ötleteit, meglátásait sem. Nagy élmény volt a munkánk során nyert tapasztalatainkat együtt összerendezni és számos helyen publikálni. Üttörő módon 1995-ben „A schizofrenia pszichoterápiája” címmel könyvet szerkesztett a terület legnevesebb szakembereinek írásából, s nagy megtiszteltetés volt, hogy 2006-ban a kötet átdolgozott második kiadásának társszerkesztőjének kért fel. Büszke vagyok rá, hogy pszichoterápiás és biológiai pszichiátriai kutatásaiban tanítványa és társa voltam. Talán sosem mondtuk ki, de mindketten tudtuk, hogy a 26 év során kapcsolatunk apa és fia kapcsolatát mintáztá, hirtelen halála mélyen megrendített.

Fekete Sándor: Trixler Mátyás professzorra emlékezve, írásunkkal tisztelgünk előtte. Szakmai kiállására emlékezünk, amikor a pszichiátria szakma önállóvá válásáért – az önálló identitásért, a létért való akkor éles küzdelemben –, az Ideg-Elmeklinika, a Környey Iskola egyik legjobb neurológusaként tett igen sokat. Vállalta, mindenben támogatta az akkor sok ütközést kiváltó új, saját lábára álló szakmát, a pszichiátriát, pszichoterápiát. Emlékezhünk emberi tartására a betegséggel szemben, józan, higgadt, mértéktartó viselkedésére klinikusként, oktatóként, vezetőként a szakma válságidőszakaiban is. Mintát adott nemzetközileg is jegyzett kutatóként, tekintélyével képes volt munkatársait, de személyes életében családtagjait és betegeit is védeni nehéz helyzetekben. Ütközések során tudott megkerülhetetlen szempontokat adni, csendes fölényvel, de megértően, és határozottan kezelni szakmai vitákat. Munkatársai, családtagjai támaszkodhattak rá, tanulni tudtak tőle, a szakmapolitikában nem tett elvtelen engedményeket. Képes volt előre lépni és visszalépni is, ha kellett. Divatirányzatokra higgadtan reagálva, integrálni tudta még a sokszor nehezen elfogadható új megközelítéseket a tradíció tapasztalataival, személyét elfogadták és hitelesnek tartották más szakmák is. Egyetemi vitákban számítottak higgadságára, szakértelmére, jelenlétének súlyára. A genetikától a klinikumig és a forenzikus pszichiátriától a művészetterápiáig volt hozzáértő, érdemi mondanivalója az oktatásban, kutatásban és több nyelven történő publikálásban is. Integrációra és áttekintésre volt képes, józanul látva, tartva a kompetenciahatárokat. Konzultációra, bölcs tanácsaira emeritus éveiben mindig lehetett számítani. Hiányozni fog.

Mortui vivos docent – Megemlékezés

A mikor anatómiai gyakorlatot tartunk, demonstrálunk izmokat, idegeket, zsigereket, ritkán gondolunk arra, hogy az előttünk fekvő holttestek kik is voltak valójában. Talán ez is így van rendjén, bár sosem felejtjük el, hogy valamikor élő, eleven emberek voltak, kik élték életüket.

Évente legalább egyszer azonban nem izmokat, idegeket, szerveket látunk magunk előtt, hanem – elfelejtve a bonctermet, a fehér köpenyt, a csipeszt és a szikét – azokat az embereket, akik még életükben egy igen nemes döntést hoztak. Azokra emlékezünk, akik felajánlották testüket annak érdekében, hogy az orvostanhallgatók minél jobban megtanulhassák az anatómiát.

Október végén az Anatómiai Intézet munkatársai és az egyetem hallgatói közösen a hozzátartozókkal megemlékezésre gyűltek össze a pécsi temető kápolnájában. Felemelő érzés, hogy lassan kicsinek bizonyul a kápolna, mert egyre nagyobb számban vesznek részt a megemlékezésen a hallgatók. Október 22-én, pénteken ökumenikus istentisztelettel kezdődött a megemlékezés. Ennek keretében beszédet mondott *dr. Mess Béla*, aki a hozzátartozókhoz intézett meleg szavaival méltatta a felajánlók nemes cselekedetét, és rámutatott ezen felajánlás fontosságára és arra, hogy ez minden tiszteletet megérdemel. Ezt a tiszteletet a hallgatók, és mi oktatók tudjuk megadni, és kell is, hogy megadjuk. Mivel a hallgatók között sokan jöttek a német és angol programból, professzor úr ezeken a nyelveken is megismételte beszédét.

Az istentisztelet közben a hallgatókból alakult kórus szép dalokat énekelt. Itt köszönöm meg mindannyiunk nevében a kórus munkáját, és a kórusvezető, *Iker Borbála* segítségét. Szaxofonon *Alexander Nelles*, német hallgató játszott. A mise elején és végén egy-egy orgonajátékot is hallhattunk *dr. Hollósy Tibor* és *Móga Kristóf* előadásában.

Az istentisztelet után elsétáltunk a temető déli végébe, ahol az intézet parcellája és az emlékmű található. A hallgatók és a hozzátartozók virágokat, mécseseket tettek az urnákra, és megtörtént az urnák elhelyezése, besztertelése is. Nagyon különös érzések lehetnek ilyenkor a rokonokban, hozzátartozókban, amire mi talán nem is gondolunk: a halál után csak 3-4 évvel később temetik el hozzátartozójukat, csak most lett egy olyan emlékhely, ahova majd kijárhatnak és ahol emlékezhetnek rájuk.

Az intézet munkatársai lerótták tiszteletüket *Flerkó Béla* és *Lengvári István* sírjánál is.

Szeretném megköszönni *Kiss Mária* (Marika) titkárnő áldozatos munkáját, aki szervezte a hozzátartozók értesítését, és aki nem egyszer lelki támogatást is nyújtott a hozzátartozóknak. Szintén köszönet illeti *dr. Horváth Juditot*, aki már sok éve koordinálja a felajánlásokat, és hatékony tájékoztatással sokat tett annak érdekében, hogy a felajánlások száma egyre növekszik.

Köszönjük a hallgatóknak, hogy jelenlétükkel kifejezték tiszteletüket a felajánlók iránt.

Hollósy Tibor
Fotó: Tóth Pál

MIKROKOZMOSZ I-II.

Kovács Olívia és Zékány Diána pannói

Fotó: Barkóczi Dávid